

การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัด
เทศบาลนครอุดรธานี

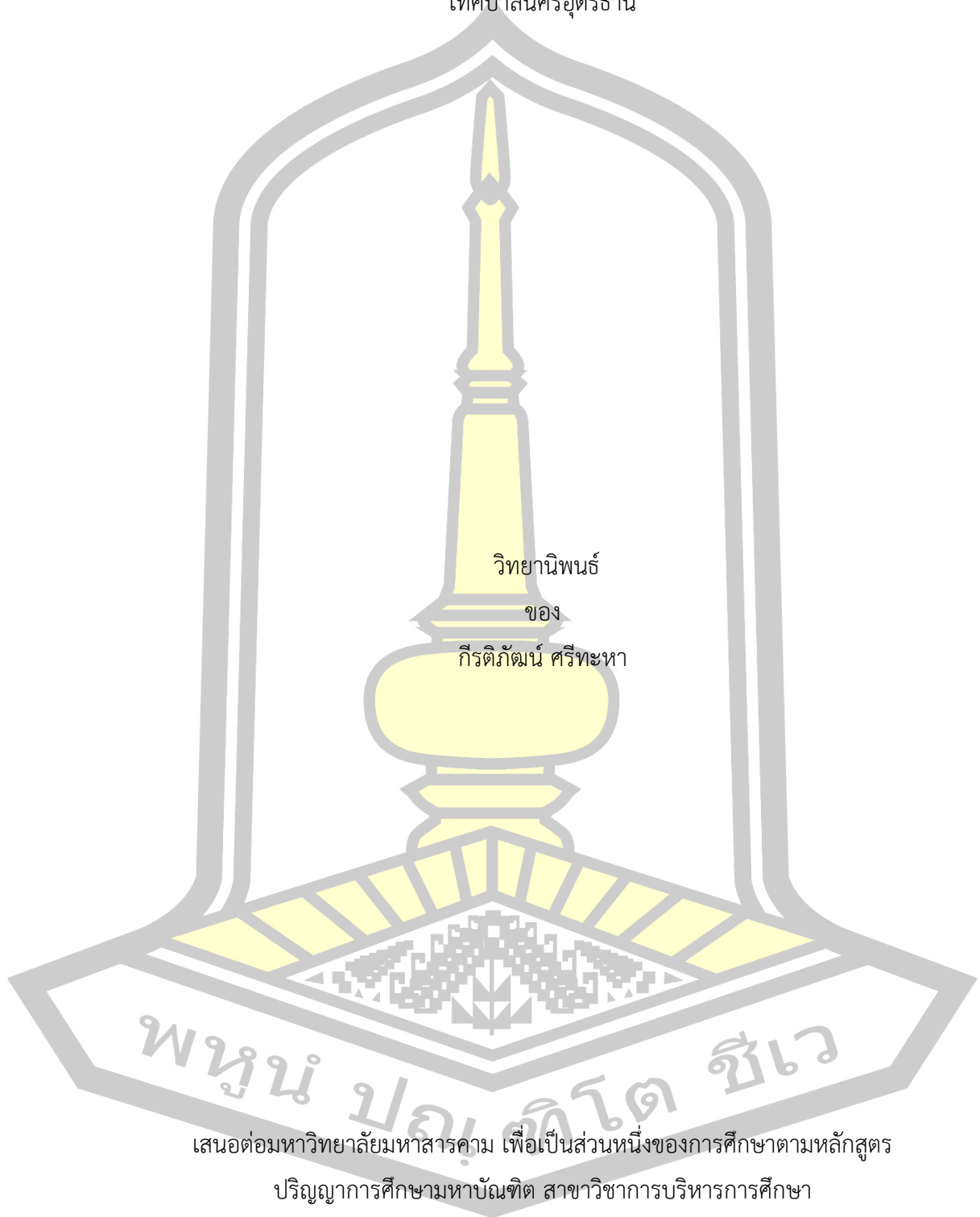
วิทยานิพนธ์
ของ
กীরติภรณ์ ศรีทะหา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัด
เทศบาลนครอุดรธานี

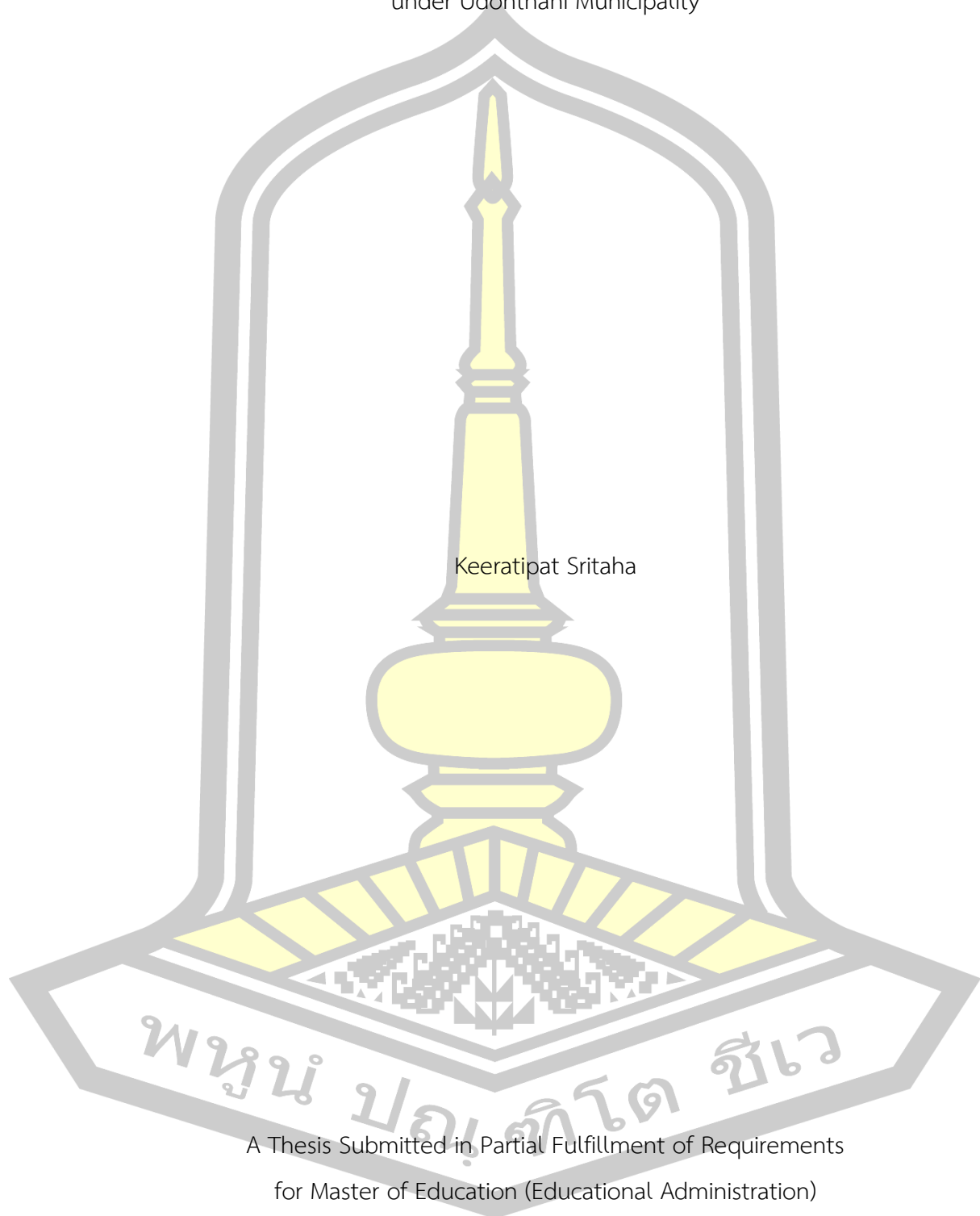

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development Guidelines of Student Centered Management for the schools
under Udonthani Municipality

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration)

July 2019

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางกীরติภรณ์ ศรีทะหา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. สุรชา อมรพันธุ์)

..... กรรมการ

(อ. ดร. สมทรง สิทธิ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี		
ผู้วิจัย	กิริติภรณ์ ศรีทะหา		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ สุรชา อมรพันธุ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์การจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี และ 3) พัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน 28 คน และครู 208 คน สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประจำปีการศึกษา 2561 ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 42 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผลการประเมินองค์ประกอบพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีโดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับคือ ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านครูและ

กระบวนการเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยสามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านนักเรียน และด้านครุ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 48 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านนักเรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง ด้านครู ประกอบด้วย 9 แนวทาง ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 แนวทาง ด้านกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 แนวทาง ด้านผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 8 แนวทาง และด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 6 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, กระบวนการเรียนรู้

TITLE	The Development Guidelines of Student Centered Management for the schools under Udonthani Municipality		
AUTHOR	Keeratipat Sritaha		
ADVISORS	Associate Professor Suracha Amornpan , M.Ed.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

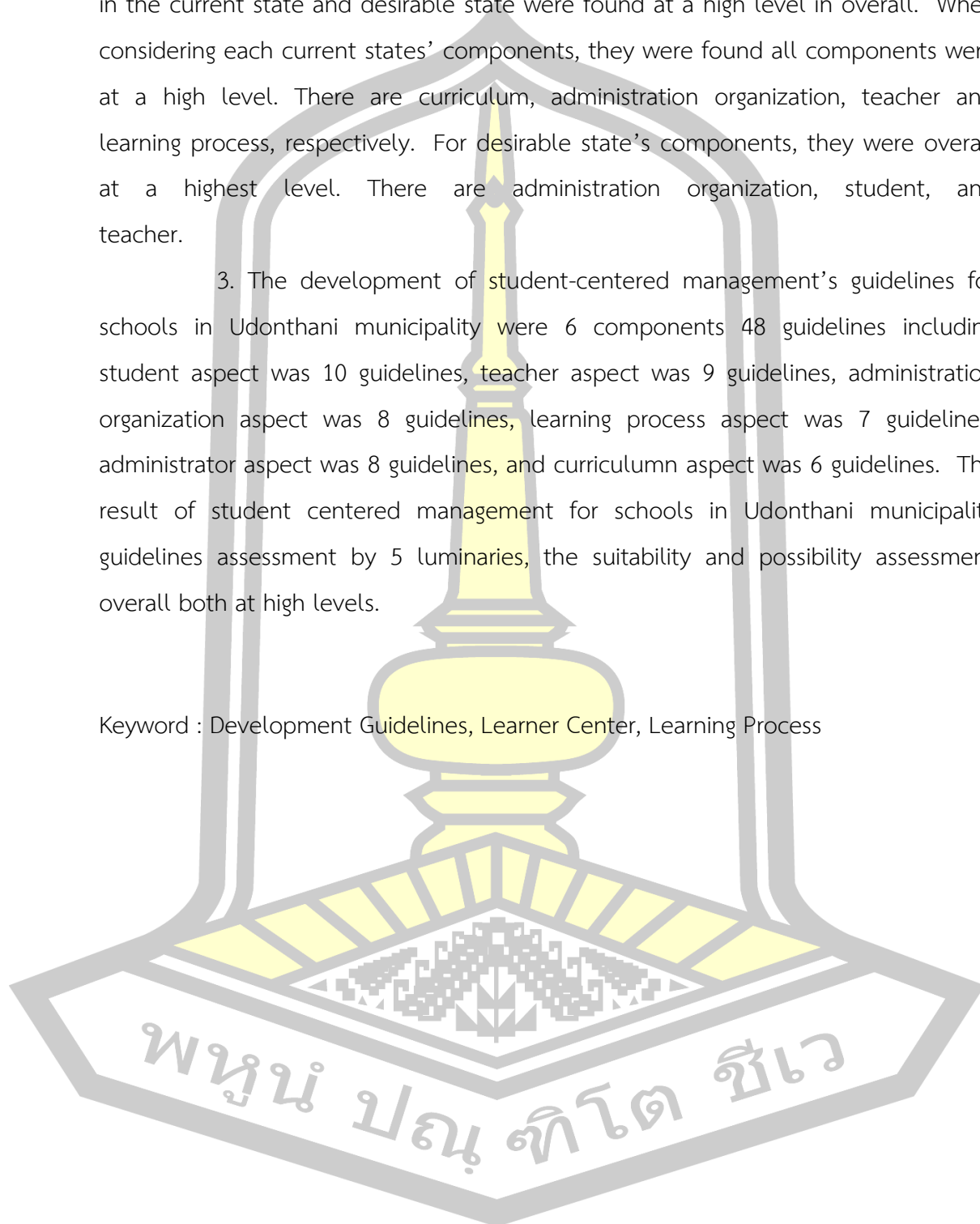
This study aimed at 1) studying the indicators and components of the student centered management for schools in Udonthani municipality 2) studying the current state and desirable state of student centered management for schools in Udonthani municipality and 3) developing student centered management's guidelines for schools in Udonthani municipality. This research divided to 3 phases: the first phase was study indicators of components of the student centered management for schools in Udonthani municipality, assessed the suitability of indicators and components by 5 luminaries, the second phases was study the current state and desirable state of student centered management for schools in Udonthani municipality, the sample group including 28 administrators and 208 teachers under Udonthani municipality in academic year 2018, the third phases was development guidelines of student centered management at the schools in Udonthani municipality, assessed the suitability and possibility of guidelines by 5 luminaries. Descriptive statistics used in this study were average, mainly percentage and modified priority needs index. The result of this study were found that:

1. The indicators and components of the student centered management for schools in Udonthani municipality including 6 components and 42 indicators, the 6 components were teacher, student, curriculum, administration organization, learning process, and administrator. The overall components suitability was at the highest level.

2. The student-centered management for schools in Udonthani municipality in the current state and desirable state were found at a high level in overall. When considering each current states' components, they were found all components were at a high level. There are curriculum, administration organization, teacher and learning process, respectively. For desirable state's components, they were overall at a highest level. There are administration organization, student, and teacher.

3. The development of student-centered management's guidelines for schools in Udonthani municipality were 6 components 48 guidelines including student aspect was 10 guidelines, teacher aspect was 9 guidelines, administration organization aspect was 8 guidelines, learning process aspect was 7 guidelines, administrator aspect was 8 guidelines, and curriculum aspect was 6 guidelines. The result of student centered management for schools in Udonthani municipality guidelines assessment by 5 luminaries, the suitability and possibility assessment overall both at high levels.

Keyword : Development Guidelines, Learner Center, Learning Process

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุรชา อมรพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย รวมทั้งเสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือปรับปรุงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ตลอดจนคณะครูและอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ผ่านการแก้ผู้วิจัยจากเริ่มศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ตรวจสอบร่างแนวทาง และให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมเทศบาล 6 นครอุดรธานี โรงเรียนบ้านหมากแข้ง และครอบครัวที่ให้กำลังใจและมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และคุณยาย ผู้อบรมเลี้ยงดู ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ประสบความสำเร็จในครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ สามารถดำรงชีวิตด้วยการเป็นคนดี มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ในศีลธรรม จรรยาอันดีงาม เป็นคนดีของประเทศชาติ จนถึงทุกวันนี้ คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตัญญูแก่แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

กิริติภรณ์ ศรีทะหา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหารการศึกษา.....	8
การบริหารสถานศึกษา.....	10
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	15
วงจรคุณภาพ Deming (PDCA).....	58
การจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (PNI).....	64
บริบทของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี.....	65

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
1. งานวิจัยในประเทศ	69
2. งานวิจัยต่างประเทศ	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
ระยะที่ 1 : การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี	79
ระยะที่ 2 : การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี	83
ระยะที่ 3 : การเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	185
ความมุ่งหมายของการวิจัย	185
สรุปผล	185
อภิปรายผล	189
ข้อเสนอแนะ	195
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก	206
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	207
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	242
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	252
ประวัติผู้เขียน	260

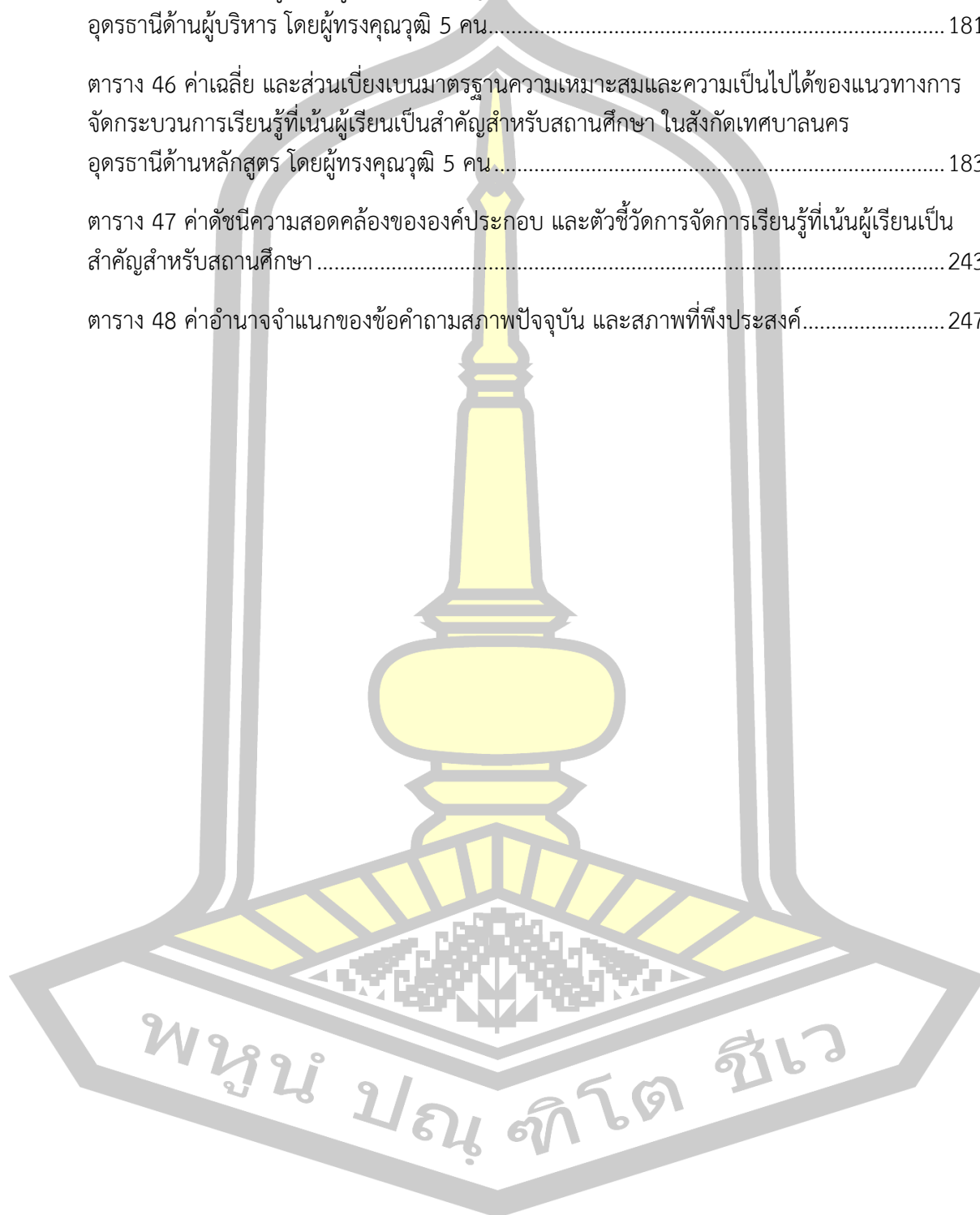
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	26
ตาราง 2 แสดงจำนวนบุคลากรครูและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี.....	69
ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากรครูและผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด เทศบาลนครอุดรธานี.....	83
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	95
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านครู.....	96
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านนักเรียน	97
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านหลักสูตร	98
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ.....	99
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้	100
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	101
ตาราง 11 จำนวน ร้อยละข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึง ประสงค์การ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัด เทศบาลนครอุดรธานี.....	102
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี โดยรวม.....	102
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู.....	103

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้.....	120
ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา.....	121
ตาราง 26 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร.....	123
ตาราง 27 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านนักเรียน	126
ตาราง 28 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี ด้านครู จำนวน 3 โรงเรียน	127
ตาราง 29 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านครู.....	130
ตาราง 30 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 โรงเรียน.....	132
ตาราง 31 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ	135
ตาราง 32 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน.....	136
ตาราง 33 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านกระบวนการเรียนรู้.....	139

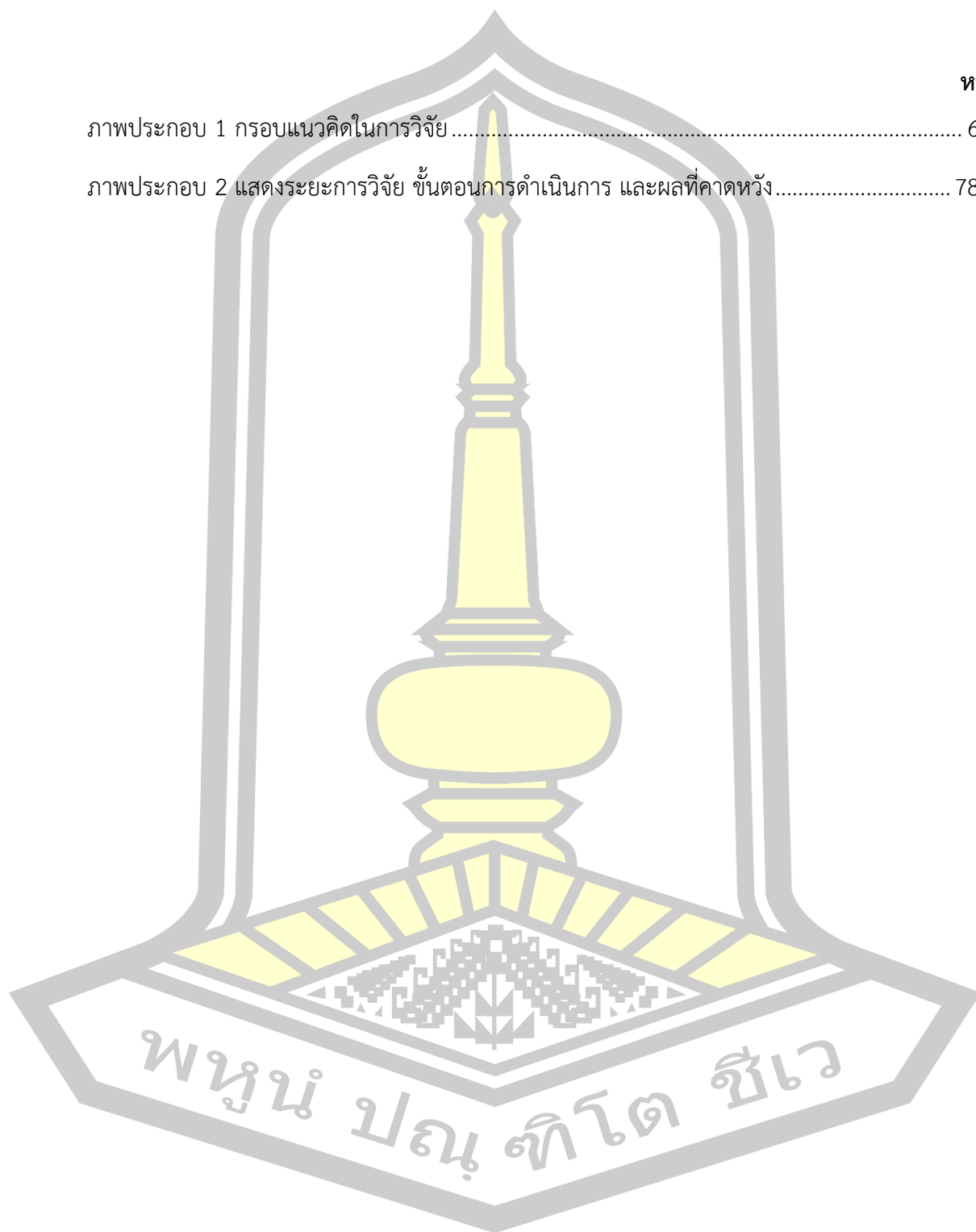
ตาราง 34 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน	140
ตาราง 35 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	143
ตาราง 36 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร จำนวน 3 โรงเรียน	144
ตาราง 37 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านหลักสูตร	147
ตาราง 38 สรุปผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีและการสัมภาษณ์เชิงลึก	148
ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษากับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี	165
ตาราง 40 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมและรายด้าน	173
ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านนักเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	174
ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	176
ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	178
ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	180

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานีด้านผู้บริหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน.....	181
ตาราง 46 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานีด้านหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน.....	183
ตาราง 47 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญสำหรับสถานศึกษา	243
ตาราง 48 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์.....	247

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทั้งนี้ในปี 2558 จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรีตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงร่วมกันถึงคุณสมบัติในสายวิชาชีพเพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน 7 สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์และนักบัญชี และในระยะต่อไปจะเปิดในสาขาอื่น ๆ รวมทั้งแรงงานกึ่งทักษะฝีมือด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศต้องมีเกณฑ์ เพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินความสามารถของแรงงานที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 1, 3) การจัดการศึกษาของไทยยังเป็นแบบศตวรรษที่ 19-20 คือ มุ่งฝึกฝนคนตามความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อผลิตแรงงานไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ระบบการผลิตแบบสายพาน จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ล้าหลัง และทำให้เศรษฐกิจและสังคมของไทยในยุคปัจจุบันพัฒนาได้ช้ากว่าประเทศอื่น ๆ หรือมีปัญหาในหลายด้าน จำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการศึกษา และการฝึกอบรมแรงงานใหม่ทั้งหมด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 64) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) และแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การทำให้เด็ก เยาวชน พลเมือง สนใจการอ่าน การค้นคว้าเรียนรู้ และรู้จักวิธีการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาด้วยตนเองได้เพิ่มขึ้น รู้จักคัดเลือก ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจที่เราสามารถอธิบายถ่ายทอดใช้งานได้ เป้าหมายของการเรียนรู้ นอกจากเพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ในโลกสมัยใหม่แล้ว ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จักวิธีวิเคราะห์ว่า อะไรคือปัญหาและคิดหาวิธีแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมสร้างสังคมให้ดีขึ้นด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 77) นั่นก็คือการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นสิ่งที่นักการศึกษาไทยให้ความสำคัญมานาน

แล้ว โดยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ บัวศรี เป็นผู้เริ่มนำมาใช้ในช่วงปีพ.ศ. 2495-2496 เป็นต้นมา และในระยะต่อมาได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาด้วย แต่เมื่อมีการนำมาใช้จริง มิได้มีครูผู้ใดนำมาใช้ คงใช้วิธีสอนโดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก เพราะง่ายกับครู ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 22 จึงทำให้วงการศึกษามีการตื่นตัวอีกครั้งหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545: 19) แต่จากการศึกษาข้อมูลการติดตามความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการเรียนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าครูทั่วประเทศมีจำนวนมากกว่า 600,000 คน มีครูจำนวนหนึ่งไม่รู้และยังไม่ได้ทำการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แม้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะได้นำดำเนินการในด้านต่าง ๆ ไปมากมายแล้วก็ตาม ทั้งในด้านการจัดอบรม สัมมนา การจัดการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบและอื่น ๆ แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 15)

การประเมินภายนอกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 10 โรงเรียนที่ได้รับการประเมินรอบที่สามระหว่าง วันที่ 1 เดือนสิงหาคม ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การปฐมวัย (2-5 ปี) และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากผลการประเมินภายนอกรอบสามตัวบ่งชี้ที่ 1,2,3,4,6,7,8,9,10,11,12 ระดับคุณภาพ ดี ถึงดีมาก ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 ระดับคุณภาพ พอใช้ และต้องปรับปรุง โดยจุดที่ควรพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน โดยปรับกระบวนการวัดผลของครู พัฒนาการสอน พัฒนาแบบทดสอบ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน ครูให้มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทสรุปการประเมินรอบที่สามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. และการสัมภาษณ์ฝ่ายวิชาการและผู้มีส่วนร่วมในงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554: 2)

จากผลการประเมินภายนอกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 10 โรงเรียน ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวบ่งชี้ที่ 7-10 ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าอยู่ในระดับดี ประกอบกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ยังคงมีครูบางส่วนที่ยึดติดรูปแบบการสอนแบบเดิม โดยเน้นการบรรยายและให้นักเรียนท่องจำเนื้อหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดได้ปฏิบัติจริงค่อนข้างน้อย โดยครูเหล่านั้นมักจะอ้างว่าจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้เพราะ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ เวลา หรืองบประมาณในการจัดการเรียนการ

สอน มีงานที่รับผิดชอบนอกเหนือจากงานที่สอนมากเกินไป ขาดความรู้และทักษะในการสอน (ธนพร แก้วชาธุม, 2551: 1) ซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษาจึงเกิดความคิดที่จะศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลหรือโรงเรียนต่างสังกัดให้อยู่ในระดับดีมากหรือดียิ่ง ๆ ขึ้นไปในทุกด้าน อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้เรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีองค์ประกอบและตัวชี้วัด อะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เป็นอย่างไร
3. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
2. ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
3. ได้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
4. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี และสังกัดอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วยขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545: 22), รุ่ง แก้วแดง (2545: 2), กระทรวง ศึกษาธิการ (2542), และสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (2548: 2-3) ได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.1 ครู
- 1.2 นักเรียน
- 1.3 หลักสูตร
- 1.4 การบริหารจัดการ
- 1.5 กระบวนการเรียนรู้
- 1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1

1. ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร
- 1.3 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่ง

ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจงเพื่อประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะที่ 2

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1.1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 12 โรงเรียน ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน 31 คน และครูจำนวน 456 คน รวมทั้งสิ้น 487 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน 28 คน และครู 208 คน สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประจำปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มา

โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43-44) จำนวน 12 โรงเรียน รวมจำนวน 236 คน

1.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ระยะที่ 3

1. การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1.1 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ (PNI)

1.2 ศึกษา Best Practice โรงเรียนต้นแบบการดำเนินงานทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 3 โรงเรียน

1.3 ร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1.4 ตรวจสอบแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยพิจารณาเลือกแนวทางตามเกณฑ์ โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของ ของการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. สังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545: 22), รุ่ง แก้วแดง (2545: 2), กระทรวงศึกษาธิการ (2542), และสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (2548: 2-3) ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ครู

1.2 นักเรียน

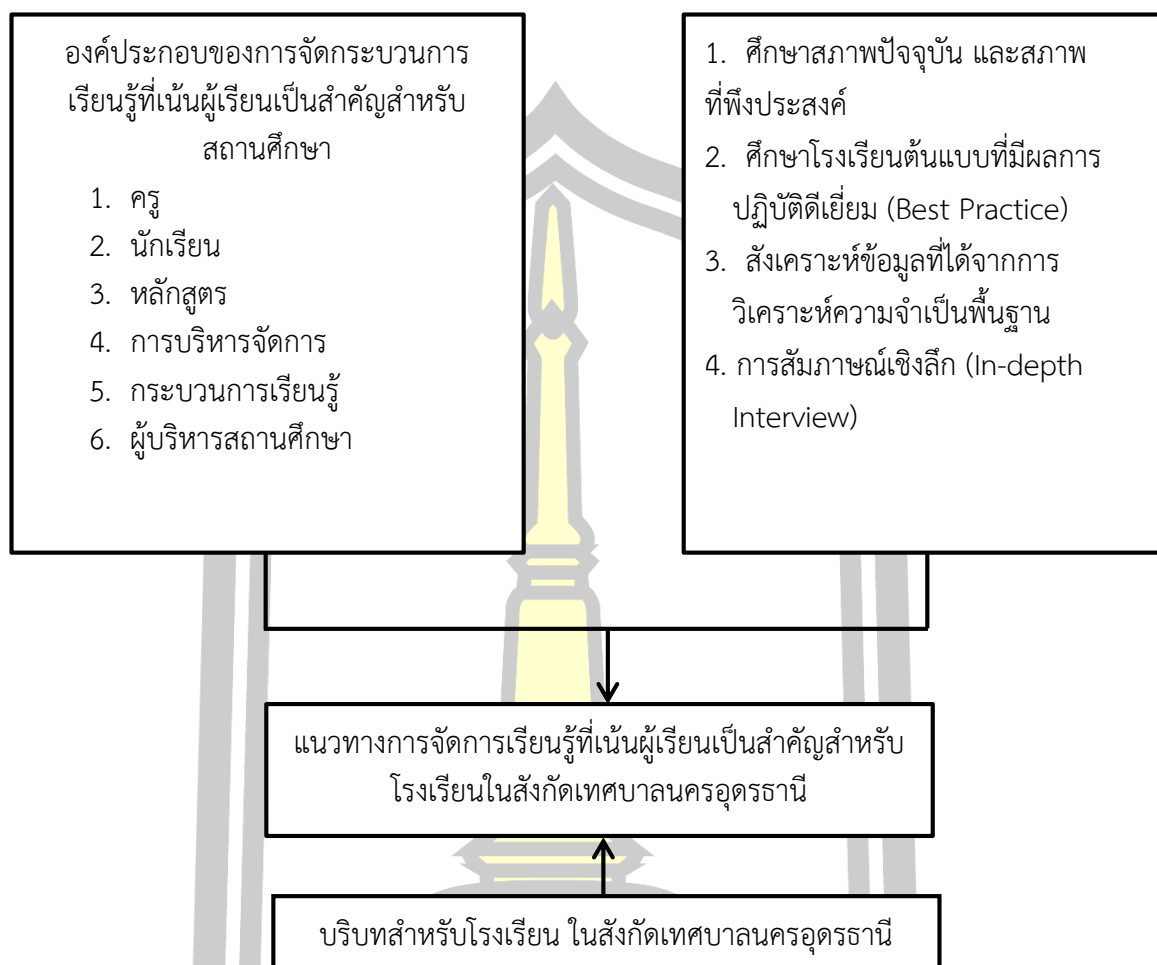
1.3 หลักสูตร

1.4 การบริหารจัดการ

1.5 กระบวนการเรียนรู้

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การนำเอาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการในชีวิตประจำวัน และมีคุณสมบัติตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครู 2) นักเรียน 3) หลักสูตร 4) การบริหารจัดการ 5) กระบวนการเรียนรู้ และ 6) ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ครู หมายถึง ผู้ถ่ายทอด ให้ความรู้ ผู้สั่งสอนศิษย์ด้านวิชาความรู้ และการใช้ชีวิต ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะเป็นอาชีพที่เสียสละและทำงานหนัก เป็นวิชาชีพที่ต้องมีใจรัก ต้องทำประโยชน์เพื่อบุคคลคนอื่น ยกย่องจิตใจให้สูงขึ้น ดังนั้นครูเป็นผู้ควรเคารพอย่างสูง

1.2 นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาด้วยตนเองหรือด้วยครูผู้สอน

1.3 หลักสูตร หมายถึง เป็นขั้นตอนหรือลำดับของประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้วางแผน ลำดับขั้นตอนไว้ภายใต้การวางแผนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.4 การบริหารจัดการ หมายถึง การจัดกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ระดับต่าง ๆ มาร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และเป็นการจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

1.5 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนเองที่จะช่วยให้ตัวผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพสูงสุด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ รู้จักแก้ไขและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมตรงตามความชอบ ความถนัด และธรรมชาติของผู้เรียน

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด

2. การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง วิธีการหรือแนวปฏิบัติที่มีความเป็นไปได้ที่เกิดจากการให้ข้อมูล การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้บริหาร ครูผู้สอน ต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่ดำเนินการในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

5. สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 12 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายการบริหารงานในสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานในสถานศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.1 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.3 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.4 หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.5 เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.6 ผู้บริหารและครูอาจารย์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.7 องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. วงจรคุณภาพ Deming (PDCA)
5. การจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (PNI)
6. บริบทของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 วิจัยในประเทศ
 - 7.2 วิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2542: 6) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความ

ต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

หวน พินธุพันธ์ (2545: 6) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบ แบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 16) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคล มาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลทั่วไปร่วมมือกันในการดำเนินวางแผน พัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

สมาน อัครภูมิ (2542: 15) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า ในปัจจุบันมีความสำคัญและความจำเป็นยิ่งขึ้นทุกที ๆ ทั้งนี้เพราะการศึกษานอกจากจะเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนยุ่งยากแล้วยังมีประกอบอื่น ๆ อีกมากที่มีผลสะท้อนต่อการบริหารการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาจะต้องเผชิญการแก้ปัญหาเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา ในบางประเทศการบริหารศึกษานับว่าเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งไม่ต่ำกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ฯลฯ ซึ่งพวกเขาเหล่านี้จะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมมาเป็นเวลาหลายปีจึงจะมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ ผู้บริหารศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมมา โดยตรงจึงจะจัดการศึกษาได้ดี คือสามารถที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545: 26) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่ามีความสำคัญ คือ เพื่อความอยู่รอดขององค์กร การเรียนรู้เรื่องการบริหารองค์กรจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของงาน บุคลากร ตลอดจนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 52) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า ความสำคัญบทบาทของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงงานด้านวิชาการ งานด้านการเงิน งานด้านบุคคล และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในประเทศ และเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของประชากร การจัดการวางแผนที่เกิดขึ้น

ในการศึกษาเป็นตัวชี้วัดความอยู่รอดขององค์กรการศึกษาคุณภาพการศึกษาที่เกิดแก่ผู้เรียน

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2526: 18) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง งานวิชาการ งานบริหารบุคลากรในสถานศึกษา งานบริหารเกี่ยวกับชุมชน การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา งานบริหารอาคารสถานที่ งานคุณภาพการงาน การให้บริการ และงานบริหารกิจกรรมนักเรียน

รุ่งทิพา จักรกร (2526: 138) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบสถานศึกษา ได้แก่ การให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กิตติ เพ็ญ (2549: 9) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารงานกลุ่มบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ตั้งแต่งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการการเงิน งานอาคารสถานที่งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อันส่งผลให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา ควบคุมดูแล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 18) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคล มาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษานั้น ๆ ที่ประกอบไปด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบริหารทั่วไป ที่บุคลากรภายในสถานศึกษานั้นร่วมกันดำเนินการ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ความสำคัญของการบริหารงานในสถานศึกษา

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545: 9) ได้ให้ความสำคัญของบริหารงานในสถานศึกษาไว้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 8) ได้ให้ความสำคัญของบริหารงานในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นระบบการบริหารงานที่ไม่ดีจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้น บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการบริหารสถานศึกษานั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ

มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้น ประสบความสำเร็จได้

สมถวิล ศรีจันทรวโรจน์ (2552: 10) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของรัฐ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นรากฐานของการศึกษาที่จะเกิดแก่ผู้เรียน ถ้าภายในสถานศึกษามีการบริหารสถานศึกษาที่ดีย่อมส่งผลต่อผู้เรียน และสถานศึกษา

3. ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 33-73) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา โดยกำหนดขอบข่าย การบริหารงานของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน งานดังนี้

3.1 การบริหารงานวิชาการ

ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่างานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ดังนี้

3.1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

3.1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

3.1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3.1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3.1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

- 3.1.9 การนิเทศการศึกษา
- 3.1.10 การแนะแนว
- 3.1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 3.1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 3.1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ
- องค์กรอื่น
- 3.1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 3.1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา
- 3.1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 3.1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 3.2 การบริหารงานงบประมาณ
- เพื่อให้สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว
โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้
บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและ
ภารกิจ ดังนี้
- 3.2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 3.2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 3.2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 3.2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 3.2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 3.2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 3.2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 3.2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 3.2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อ
การศึกษา
- 3.2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.2.11 การวางแผนพัสดุ
- 3.2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ
สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 3.2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

- 3.2.14 การจัดหาพัสดุ
- 3.2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 3.2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 3.2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 3.2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 3.2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 3.2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 3.2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

3.3 การบริหารงานบุคคล

เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้า ในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอขยายและภารกิจดังนี้

- 3.3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.3.6 การลาทุกประเภท
- 3.3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.3.12 การออกจากราชการ
- 3.3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น

4. การบริหารงานทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปข้อช่วยและภารกิจการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระบุว่าทุกทฤษฎี (2541: 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดมาจากปรัชญาที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังได้แนวคิดมาจากปรัชญาต่าง ๆ ที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) ซึ่งมองว่า การศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม อาชีพ และสติปัญญา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้สนองความสนใจ ความถนัด และความสามารถ โดยให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสังคมของผู้เรียนมากที่สุด รวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน บทบาทของครูในปรัชญาสาขานี้คือ เตรียม แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ เห็นจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เมื่อได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และทำงานร่วมกัน

2. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นรูปแบบและแนวคิดมาจากปรัชญาการศึกษาจะต้องมุ่งปรับปรุงและพัฒนาสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีขึ้นมา ครูต้องเป็นผู้บุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้เรื่องของสังคม และปัญหาสังคมอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าของสังคม ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำ ความเข้าใจและแก้ปัญหาสังคมตามแนวทางประชาธิปไตย

3. ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งเห็นว่า มนุษย์ควรมีสติและโอกาสที่จะเลือกสรรสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาบ่อนให้ เป้าหมายของการศึกษา คือ การมุ่งมั่นพัฒนาให้คนมีอิสรภาพและมีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสติเสรีภาพที่จะเลือกเรียนด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้น ส่งเสริมการเรียนรู้

4. ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic Philosophy of Education) ปรัชญานี้อิงคำสอนของพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในการอธิบายถึงเรื่องราวของชีวิตโลกและปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะขจัดกิเลสควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามแนวทางที่ดีได้ การเรียนการสอนตามแนวนี้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำเองเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดปัญญาด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายลงมือปฏิบัติจริงครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ทำตนเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้จากแนวคิดจากปรัชญาตามแนวพุทธศาสตร์ คือ มนุษย์มีศักยภาพที่จะขจัดกิเลส ควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามแนวทางที่ดีได้ ในเรื่องการเรียนการสอนก็เช่นกัน ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง

เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยแนะนำแนวทางสู่การเรียนรู้

2. ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ชนาธิป พรกุล (2544: 2) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด กิจกรรมการเรียนรู้คืองานที่ผู้เรียนทำแล้วเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงเป็นพฤติกรรมที่ครูกำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน

ทิตนา แคมมณี (2542: 4) ให้ความหมายว่า การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 19-20) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข (2550: 17-18) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ (2551: 20) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้น สร้าง และสรุปข้อความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการกระบวนการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

อุดม ธารณะ (2553: 14) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ รอบด้านสมดุล มีทักษะการแสวงหาความรู้สามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการปฏิบัติ เน้นการให้ผู้เรียนค้นพบและจัดการกับความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นเพียงกำกับชี้แนะเท่านั้น

3. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พุทธิตา ดอนฟุงไพโร (2548: 59-62) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมจะช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
8. กิจกรรมจะช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. กิจกรรมจะช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความองกงามและพัฒนาการของเด็ก
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ
14. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนี้ คือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553: 3)

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เป็นการจัดการกับความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติ ค้นคว้า สืบเสาะหาความรู้ จัดการกับความรู้ได้ดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นั้น ครูเป็นเพียงผู้ให้คำชี้แนะเท่านั้น

4. หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีผู้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

สนอง อินละคร (2544: 2-6) ได้เสนอหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่สำคัญ และมีความหมายขึ้นกับสิ่งที่สอน (เนื้อหาและวิธีที่ใช้สอน เทคนิคการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้)
3. การเรียนจะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเจริญงอกงามและช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งการเรียนรู้ กล่าวคือ ครูเป็นผู้คอยแนะนำ สามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน
6. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์หรือความรู้สึก
7. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นความสามารถของตนเองมีความมั่นใจตนเองควบคุมตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วม กับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

ทีศนา แคมมณี (2545: 121) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. การสร้างความรู้ (Construct) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อน สื่อและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ
4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) หมายถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ

นวลจิตต์ เชาว์กীরติพงศ์ และคณะ (2545: 8-9) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรกล่าวถึงการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงมีความสมดุลในเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นวิชาการวิชาชีพและวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์และให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

- 1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม
- 1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย
- 1.3 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- 1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังข้อมูลที่ระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2543: 57) ได้สรุปถึงลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ ดังนี้

- 2.1 มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน
- 2.2 ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน
- 2.3 จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ
- 2.4 มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล
- 2.5 จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้
- 2.6 จัดให้มีการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์การเรียนซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 32) ในฐานะหน่วยปฏิบัติที่ดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เริ่มจากการวางแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่

1. แก่นแท้ของการเรียนการสอน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การเรียนรู้เกิดได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต
3. ศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้
4. ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี ด้วยการสัมผัสและสัมพันธ์
5. สาระที่สมมูลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถและ

ความดี

ประมวล วรรสี (2543: 18) ได้นำเสนอ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล มีความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ และได้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางสำคัญ คือ บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย สื่อการเรียนการสอนต้องน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนต้องแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อบอุน เข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

2. การเรียนรู้แบบองค์รวม การบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนกันทั้งในเรื่องใกล้ตัว ในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมที่อาศัยที่อยู่ ทั้งเรื่องของท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ซึ่งมีผลทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องที่เรียนรู้อย่างชัดเจน ลึกซึ้ง ครอบคลุม มีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพสังคม

3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง เรียนโดยใช้สมองและสองมือ การคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน เมื่อได้คิดแล้วก็ต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การจัดการเรียนให้ได้ฝึกคิดและปฏิบัติจริง ต้องฝึกจากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้คือ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่าง ๆ ด้วยการฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังและสรุปผลเป็นองค์ความรู้แก่ตนเอง

4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนร่วมกัน รู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม อารมณ์และสังคมร่วมกันทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม การทำงานร่วมกันทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดีด้วย

5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เรียนอย่างใคร่ครวญ ทบทวนตนเอง รอบด้าน เป็นการรับรู้สถานการณ์การเรียนรู้และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการว่าเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไรโดยเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินจุดดี จุดด้อย และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้

ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม พร้อมทั้งนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

แนวการจัดการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มี 3 ระดับ คือ

1. ระดับการจัดการเรียนรู้ เสนอการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ และพลังขับเคลื่อนในการปฏิรูปการเรียนรู้ 6 ประการ คือ การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล บูรณาการ โครงการการเรียนรู้ในกรอบการเชื่อมโยงกับท้องถิ่น การเรียนรู้โดยใช้กลุ่ม และการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

2. ระดับโรงเรียน เสนอแนะดำเนินการของโรงเรียน เช่น การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การวิจัยชั้นเรียน เป็นต้น

3. ระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการพัฒนาโรงเรียนแกนนำ ครูแกนนำ และเพิ่มแกนนำการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ระดับจังหวัด โดยปฏิบัติการผ่อนคลาย กฎระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ และเผยแพร่สร้างกระแสปฏิรูปการเรียนรู้อย่างกว้างขวางในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้อย่างกว้างขวางต้องอาศัยปัจจัยองค์รวมและปัจจัยสนับสนุนทั้งหมดเชื่อมโยงกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เน้นคุณภาพในการดำเนินงาน คือ ความรัก ความเมตตาต่อกันและความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักของจิตวิทยาสาขามนุษย์นิยม ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ ตลอดจนการปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเชื่อมโยงกันเข้าด้วยกัน

อุดม ธารณะ (2553: 14) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียน สามารถเลือกในสิ่งที่อยากจะทำ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตจริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียน สามารถเลือกในสิ่งที่อยากจะทำ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อให้ความสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตจริง

5. เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2540: 3-4)

1. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คือ เป็นผู้มีคุณลักษณะทางจิตใจที่ดีมีพฤติกรรมของความมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย

ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองและส่วนรวมไม่ให้ล่วงละเมิดความซื่อสัตย์ ซึ่งพฤติกรรมการมีวินัย ได้แก่ ความสนใจ ความใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ และความขยันอดทน

ค่านิยมประชาธิปไตย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตนเองและคุณค่าของคนอื่น เคารพสิทธิและปกป้องสิทธิของตนและผู้อื่นด้วยจิตใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียงส่วนใหญ่ที่มีเหตุผลและถูกต้องด้วยความเข้าใจระหว่งกันและกันด้วยสันติ พฤติกรรมที่บ่งชี้ความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การเคารพสิทธิของคนอื่นและปกป้องสิทธิของตน ความมีเหตุผลเคารพกฎหมายกติกาของสังคม ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็น รวมทั้งมีความเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางซึ่งถือเป็นเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในมาตรา 24 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 13) ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา

2. เพื่อพัฒนาคนให้เก่ง นอกจากการเป็นคนดีแล้วสังคมยังต้องการคนเก่งมีความรู้ความสามารถมาช่วยกันพัฒนาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายในสังคม ดังที่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2545: 5-7) ได้จำแนกความเก่งของคนไว้ 7 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

- 2.1 ด้านภาษา (Verbal /Linguistic) เป็นศักยภาพของนักโต้วาที นักร้อง
- 2.2 ด้านดนตรีการเต้นจังหวะ (Musical / Rhythmic) นักดนตรีแต่งเพลงนักเต้นรำ
- 2.3 ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical/Mathematics) นักคณิตศาสตร์
- 2.4 ด้านการเคลื่อนไหว (Body/ Kinesthetic) นักกีฬา นักวิทยาศาสตร์
- 2.5 ด้านศิลปะ/มิติสัมพันธ์ศิลป์ วิศวกรสถาปัตย์ (Visual/Spatial)
- 2.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/การสื่อสาร (Interpersonal) เป็นศักยภาพของนักประชาสัมพันธ์ พิธีกร สื่อมวลชน ครู
- 2.7 ด้านความรู้ลึก/ความลึกซึ้งในจิตใจ(Interpreter) นักเขียน นักปรัชญา นักจิตวิทยาและแพทย์ ส่วนเป้าหมายด้านความเก่งของผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 นั้นได้กำหนดไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 54-55) คือ 1) ให้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม 2) ต้องมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ต้องมีความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษาและ 5) ต้องมีความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพ

3. เพื่อพัฒนาคนให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คือ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพดี คือ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว มีสุข คือสามารถดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างสงบ

6. ผู้บริหารและครูอาจารย์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 ครูอาจารย์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (2553: 20-22) ครูอาจารย์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูอาจารย์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทในการจัดการเรียนรู้ ครูอาจารย์จะต้องมีข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน และนำมาวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนและจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อวางแผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งครูอาจารย์แต่ละคนควรมีบทบาทที่สำคัญ มีดังนี้

6.1.1 การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอนดังนี้

6.1.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้

ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียน

6.1.1.2 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

6.1.1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

6.1.1.4 วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดเรื่อง
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- 3) กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ
- 4) กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้ที่ตนเองได้คิดหรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

5) กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

6) กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

6.1.2 การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

6.1.2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

6.1.2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

6.1.2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้องคอยสังเกต บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

6.1.2.4 ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ข้อสังเกต

6.1.2.5 การประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

6.2 ผู้บริหารกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้อาจารย์มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีบทบาทในการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

6.2.1 การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้บริหารจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยปฏิบัติอยู่ เพื่อตอบสนองแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ความสนใจ ศักยภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน และบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ

6.2.1.1 การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และตลาดแรงงาน และมีการบูรณาการหลักสูตรให้เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2.1.2 การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจแหล่งการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องจัดการแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผล การใช้แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของอาจารย์ในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2.1.3 การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ท้าทายความสามารถของอาจารย์ในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไป ผู้บริหารอาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้น ให้อาจารย์มีโอกาสฝึกทำงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง

6.2.1.4 จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่อาจารย์ จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2.1.5 การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารจะต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการซ่อมแซมอาคารสถานที่ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน

6.2.1.6 การเผยแพร่ผลงาน การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะช่วยจูงใจให้อาจารย์กระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียน

การสอนอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผลงานทางการสัมมนา ทางวิชาการ การจัดสัมนาการสอน การเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่

6.2.1.7 การให้ขวัญกำลังใจ ผู้บริหารอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตร หรือโล่ การเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่องให้เป็นอาจารย์ดีเด่น การจัดสรรงบประมาณให้เป็นกรณีพิเศษ

7. องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้กล่าวถึงในหลากหลายมุมมองซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ทศนา เขมมณี (2545: 22) ได้นำเสนอ การจัดการเรียนการสอนนั้นมีแนวคิดที่สำคัญต้องคำนึงถึงเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ

1. ผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. หลักสูตร
4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

รุ่ง แก้วแดง (2545: 2) ได้นำเสนอ องค์ประกอบของระบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. การบริหารจัดการ
2. การสอนของครู
3. การเรียนของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน
2. การบริหารจัดการ
3. เทคนิคกระบวนการสอน

สำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (2548: 2-3) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ต้องได้รับการประเมินประกอบไปด้วย คือ

1. ด้านผู้บริหาร
2. ด้านครูผู้สอน
3. ด้านผู้เรียน
4. ด้านหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. ด้านการบริหารของสถานศึกษา

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่.	องค์ประกอบ/ ตัวชี้วัด	พัฒนา ชมเชย (2545)	รุ่ง แก้วแดง (2545)	พรบ. (2542)	สมศ. (2548: 2-3)	ความถี่
1	นักเรียน	✓	✓	✓	✓	4
2	ครู	✓	✓		✓	3
3	ผู้บริหาร สถานศึกษา		✓	✓	✓	3
4	กระบวนการ เรียนรู้	✓		✓		2
5	หลักสูตร	✓			✓	2
6	การบริหารจัดการ		✓	✓	✓	3

จากตาราง 1 องค์ประกอบด้านการเรียนเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านการเรียนเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีองค์ประกอบหลักอยู่ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครู 2) นักเรียน 3) หลักสูตร 4) การบริหารจัดการ 5) กระบวนการเรียนรู้ 6) ผู้บริหารสถานศึกษา และได้นำองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละองค์ประกอบมาศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดความหมายและตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ครู

1.1 ความหมายของครู

พระราชบัญญัติ (2525: 3-4) ได้ให้ความหมายของครู ไว้ดังนี้ การเป็นครูนั้นเป็นงานหนัก เป็นงานที่จะต้องเสียสละเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นงานที่ทำเพื่อให้ มิใช่งานที่ทำเพื่อจะเอาผู้ใดสมัครเป็นครู ก็แสดงว่าเป็นคนดีจิตใจสูง มีความเสียสละชีวิตเพื่อผู้อื่นโดยแท้ ฉะนั้น อุดมการณ์ของครูอยู่ที่การเสียสละเพื่อศิษย์ สิ่งที่ครูได้รับตอบแทนคือ ความเป็นปวงชนบุคคลของชาวโลก ความเป็นปวงชนบุคคลเป็นความปรารถนาที่มีอยู่ในหัวใจครู นับเป็นงานของครู เป็นเองโดยธรรมชาติไม่มีใครตั้งให้ไม่มีใครถอดออกได้

พุทธทาสภิกขุ (2534: 92) ได้ให้ความหมายของครู ไว้ดังนี้ ในสมัยโบราณคำว่า “ครู” เป็นคำสูงมาก ครูเป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาน และนำวิญญานไปสู่คุณธรรมชั้นสูง เป็นเรื่องทางจิตใจโดยเฉพาะ ครูเป็นผู้ควรเคารพ หรือมีความหนักที่เป็นหนักอยู่เหนือศีรษะของทุกคน

สมุน อมรวิวัฒน์ (2535: 468-474) ได้ให้ความหมายของครู ไว้ดังนี้

ครู คือ มนุษย์

ครู คือ กัลยาณมิตร

ครู คือ ผู้นำทางปัญญาและวิญญาน

ครู คือ ผู้มีศาสตร์ และศิลป์

ครู คือ ผู้ดำรงและค้ำจุนความเป็นไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้นำเสนอความหมายของครู ไว้ว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรทางวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ครูในความหมายนี้อาจจะเป็นบุคลากรทางวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับต่ำกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือปริญญาตรี ครูในความหมายนี้เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไป คือเป็นครูโดยอาชีพ กล่าวคือ มีอาชีพสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้มีการศึกษาตามอัธยาศัย ครูในบทบาทของการศึกษาตามอัธยาศัยย่อมมีความแตกต่างไปจากครูในระบบและนอกระบบโรงเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 225) ได้นำเสนอพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายคำว่า “ครู” คือผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

Good (1973: 586) ได้ให้ความหมายของครูไว้ ดังนี้

1. ครู คือ บุคคลที่ทางราชการจ้างไว้เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรืออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ในการเรียนสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะป็นของรัฐหรือเอกชน
 2. ครู คือ บุคคลที่มีประสบการณ์หรือมีการศึกษามากหรือดีเป็นพิเศษ หรือมีทั้งประสบการณ์ในการเรียนสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะป็นของรัฐหรือเอกชน
 3. ครู คือ บุคคลที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพจากสถาบันฝึกหัดครู และการฝึกอบรม ได้รับรองอย่างเป็นทางการ โดยการมอบประกาศนียบัตรให้แก่บุคคลนั้น
 4. ครู คือ บุคคลที่สั่งสอนอบรมคนอื่น ๆ
- สรุปได้ว่า ครู หมายถึง ผู้ถ่ายทอด ให้ความรู้ ผู้สั่งสอนศิษย์ด้านวิชาความรู้ และการใช้ชีวิต ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะเป็นอาชีพที่เสียสละและทำงานหนัก เป็นวิชาชีพที่ต้องมีใจรัก ต้องทำประโยชน์เพื่อบุคคลคนอื่น ยกย่องนับถือให้สูงขึ้น ดังนั้นครูเป็นผู้ควรเคารพอย่างสูง

1.2 ความสำคัญของครู

จากอดีตที่ผ่านมา ครูมีความสำคัญต่อสังคมมากมาย จนกระทั่งสังคมยกย่องให้ครูเป็นปูชนียบุคคล เป็นพ่อแม่คนที่สองของศิษย์ เพราะนอกจากครูจะคอยสั่งสอนอบรมวิชาความรู้ต่าง ๆ แล้วครูจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่ต่อสุขทุกข์ของศิษย์ ความเจริญก้าวหน้าของศิษย์และคอยปกป้องมิให้ศิษย์กระทำความชั่วต่าง ๆ อีกด้วย งานของครูเป็นงานสร้างสรรค์ที่บริสุทธิ์เพราะเป็นการวางรากฐานความรู้ ความดีและความสามารถทุก ๆ ด้านแก่ศิษย์ เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนเป็นคนดี มีอาชีพเป็นหลักฐานและเป็นประโยชน์แก่สังคม เพื่อความสำเร็จ ความก้าวหน้าและความสุขความเจริญของผู้อื่นตลอดชีวิต จะเห็นได้ว่าครูไม่ใช่บุคคลธรรมดาแต่ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นทั้งผู้สร้างและกำหนดอนาคตของเยาวชน สังคมและประเทศชาติให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการและถูกต้อง แต่ความคาดหวังที่หลายฝ่ายหวังไว้กับครู

จะสำเร็จได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง ความเสียสละ ความเอาใจใส่ ความอดทน ในการที่จะอบรมสั่งสอนศิษย์ของครูนั่นเอง

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544: 20-26) กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของครูในปัจจุบัน กล่าวกว้าง ๆ ได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทและความสำคัญต่อการสร้างเยาวชน
2. บทบาทและความสำคัญของครูในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. บทบาทและความสำคัญของครูในการรักษาชาติ
4. บทบาทและความสำคัญของครูในการเยียวยาสังคม

พิเชษ อนุกุล (2546: 133) ได้กำหนดหน้าที่ที่สำคัญของ "ครู" ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ครูต้องศึกษาวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถให้คำแนะนำได้ทุกเรื่อง ทุกเวลา
2. ครูต้องค้นหาเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อครูจะได้คอยช่วยเหลือและแนะนำนักเรียน
3. ครูต้องรวมกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์
4. ครูต้องรวมแผนการเรียนรู้กับผู้เรียน
5. ครูต้องสรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ไว้ให้พร้อม
6. ครูต้องให้ผู้เรียนสร้างความรู้อย่าง
7. ครูต้องเสริมพลังและสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน
8. ครูต้องรวมประเมินผลการเรียน โดยมีผู้ประเมินหลายฝ่าย ทั้งครู เพื่อน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญที่สุดผู้เรียนต้องประเมินผลด้วยตนเอง
9. ครูต้องเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการเรียน ตั้งแต่วางแผนตลอดจนถึงการประเมินผลและนำข้อมูลไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้อีกต่อไป
10. ครูควรสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (2556) ความตอนหนึ่งว่า อาชีพครูถือว่า สำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้น จะต้องพัฒนาคน ซึ่งได้แก่ เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้าน จึงสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้

สรุปได้ว่า ครู เป็นบุคคลที่มีความสำคัญมาก เพราะครูไม่เพียงแต่ผู้คอยให้ความรู้เท่านั้น ยังยกระดับความเป็นคนของศิษย์ให้สูงขึ้นและเจริญงอกงาม เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ เป็นพ่อแม่คนที่สองของศิษย์ ครูมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาประเทศให้เจริญ ถือว่าครูเป็นรากฐานความเจริญและมั่นคงของสังคม และประเทศชาติก็ว่าได้

1.3 ตัวชีวิตของครู

ทิตินา แคมมณี (2542: 12-14) ได้เสนอแนะบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. บทบาทด้านการเตรียมการ ได้แก่

1.1 การเตรียมตนเอง ผู้สอนจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทและแหล่งผู้ให้ความรู้ (Resource Person) ซึ่งต้องอธิบายคำแนะนำคำปรึกษาให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าการทดลองปฏิบัติในหัวข้อเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่าความรู้สักอีกต่อไป ผู้สอนจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนทั้งในรูปแบบของสื่อการสอน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการวิชาการต่าง ๆ ห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมถึงแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนด้วย ซึ่งผู้สอนสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อ หนังสือ อุปกรณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามกำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทของผู้สอนก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระเนื้อหาของข้อมูลความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบทบาทการเรียนที่กำหนด โดยบทบาทในส่วนนี้ ผู้สอนจะทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการ (Manager) ที่กำหนดบทบาทการเรียนรู้และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.4 การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนแล้วผู้สอนจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวแล้วบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของผู้สอนตรงนี้จะจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการ ประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้งบทบาทด้านการประเมินผล เป็นบทบาทที่ผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic Measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้นอกจากผู้สอนจะเป็นผู้วัดและประเมินเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545) ได้กำหนดตัวบ่งชี้การสอนของผู้สอน 10 ประการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าเมื่อใดก็ตามที่เกิดการเรียนหรือการสอนตามตัวบ่งชี้เหล่านี้ เมื่อนั้นได้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. ครูเข้าใจและเอาใจใส่ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง โดยร่วมมือกับชุมชน
9. ครูปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2558: 6-7) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สอง 2559-2563 ประกอบด้วยมาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
- มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ
1. ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสม
 2. ครูที่จบระดับปริญญาตรีขึ้นไป
 3. ครูที่สอนตรง ตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด
 4. ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่คุรุสภากำหนด
 5. สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์
- มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ
1. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 2. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 3. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 4. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีประสิทธิภาพการสอน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

8. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของครู ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล
2. ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน
6. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. นักเรียน

2.1 ความหมายของนักเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2554: เว็บไซต์) พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของนักเรียน ไว้ดังนี้ หมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียน ผู้รับการศึกษาจากโรงเรียน

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (ม.ป.ป.: เว็บไซต์) วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรีได้ให้ความหมายของนักเรียน ไว้ดังนี้ ผู้เรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา บางครั้งอาจใช้ในความหมายกว้าง หมายถึง ผู้ศึกษาในสถานศึกษาทั้งหมดก็ได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ม.ป.ป.: เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายของนักเรียน ไว้ว่า นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สรุปได้ว่า นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาด้วยตนเองหรือด้วยครูผู้สอน

2.2 บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดโคกสะท้อน (ม.ป.ป.: เว็ปไซด์)
ได้นำเสนอ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน มีดังนี้

2.2.1 บทบาทและหน้าที่ตนเอง

2.2.1.1 ดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ

2.2.1.2 ทำจิตใจให้ร่าเริง แจ่มใสและเบิกบาน

2.2.1.3 หลีกเลียงอบายมุข และสิ่งเสพติดทุกชนิด

2.2.1.4 พุดจาไพเราะอ่อนหวาน มีสัมมาคารวะ

2.2.1.5 ชยัน อดทน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

2.2.1.6 เล่นกีฬาที่ตนเองถนัด อย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง

2.2.2 บทบาทและหน้าที่ต่อพ่อแม่และครอบครัว

2.2.2.1 เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำอบรมของพ่อแม่

2.2.2.2 ช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านตามสมควร

2.2.2.3 เป็นลูกกตัญญู กตเวทีต่อพ่อแม่และบุพการี

2.2.3 บทบาทหน้าที่ต่อครู อาจารย์ และโรงเรียน

2.2.3.1 ให้ความเคารพและเชื่อฟังครู/ อาจารย์ทุกท่าน

2.2.3.2 ปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน

2.2.3.3 รักและภาคภูมิใจ ในสถาบันการศึกษาของตน

2.2.3.4 ให้ความร่วมมือ กับครู/อาจารย์ และโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2.2.3.5 มีความรัก สามัคคีต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

2.2.4 บทบาทและหน้าที่ต่อท้องถิ่นของตนเอง

2.2.4.1 มีความรัก และภาคภูมิใจต่อท้องถิ่นของตนเอง

2.2.4.2 สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหาย

2.2.4.3 ช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

2.2.4.4 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ

2.2.4.5 รักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ อากาศ สวนสาธารณะต่าง ๆ

2.2.4.6 ใช้สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และประหยัด

2.2.4.7 ไม่สร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อม

2.2.5 บทบาทและหน้าที่ต่อประเทศชาติ

2.2.5.1 ภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อันดีงาม

2.2.5.2 รักและหวงแหนความเป็นเอกราชของชาติไทย

2.2.5.3 ส่งเสริมสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมี

พระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

2.2.5.4 เป็นเยาวชนที่ดีของชาติ

2.2.6 บทบาทและหน้าที่ต่อศาสนา

ของโรงเรียน

ของไทย

- 2.2.6.1 เลื่อมใส ศรัทธา ในศาสนาที่ตนเองนับถือ
- 2.2.6.2 ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
- 2.2.6.3 ช่วยเผยแพร่ศาสนา
- 2.2.6.4 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- 2.2.6.5 ไม่สร้างความเสื่อมเสียให้แก่ศาสนา
- 2.2.7 บทบาทหน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์
- 2.2.7.1 ให้ความเคารพ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- 2.2.7.2 นำเอาพระราชดำรัสของพระองค์มาปฏิบัติ
- 2.2.7.3 เข้าร่วมกิจกรรมในราชพิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
- 2.2.8 บทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
- 2.2.8.1 มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่ตนพอใจแสดงความเห็นและลักษณะเฉพาะของตน
- 2.2.8.2 ต้องการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ตรงตามความพอใจและความต้องการของ

ตน

ทางสังคม

- 2.2.8.3 ตรวจสอบหาความจริงเบื้องหลัง
- 2.2.8.4 เป็นตัวของตัวเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อรวมตัวกันเป็นองค์กร
- 2.2.8.5 ความสนุกสนานและการเล่นเป็นส่วนหนึ่งของงาน การเรียนรู้ และชีวิต
- 2.2.8.6 การร่วมมือ และความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม
- 2.2.8.7 ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูล และตอบคำถาม
- 2.2.8.8 สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน ได้ว่า เป็นสิ่งที่นักเรียนพึงปฏิบัติต่อตนเอง ครู พ่อ แม่ และสังคม ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เพื่อให้ นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.3 ตัวบ่งชี้ของนักเรียน

ไสว พักขาว (2542: 12) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เป็นสำคัญ 8 ประการ คือ

1. เป็นผู้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เป็นผู้แสวงหาความรู้
3. เลือกรวบรวมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม
5. สรุปความรู้
6. เลือกสิ่งที่จะเรียน
7. เลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้
8. เลือกรวบรวมประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545) ได้เสนอ
ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมหลากหลายจนค้นพบความความถนัด และ
วิธีการของตนเอง

3. นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดี และฝึกเผชิญสถานการณ์จนเกิดจิตสำนึกคุณธรรม
4. นักเรียนฝึกคิดหลายวิธี สร้างสรรค์จินตนาการและแสดงออกได้อย่างชัดเจน
และมีเหตุผล

5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ทดลองวิธีการแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

6. นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้จากแหล่ง
วิทยาการในโรงเรียนและชุมชน

7. นักเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีความสุข

8. นักเรียนมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ

9. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
ระวีวรรณ โพธิ์วัง (2543: 20-21) ได้กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีดังนี้ คือ แสวงหาข้อมูล ศึกษา
ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ตีความ แปรผล สังเกต สัมภาษณ์ ปฏิบัติจริง สังเคราะห์ข้อมูล สรุปความรู้

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด

3. ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดประสบการณ์ระหว่างกันมากที่สุด

4. ผู้เรียนได้เรียนกระบวนการความรู้ไปใช้กับผลงานที่ได้จากกระบวนการ

5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กรมวิชาการ (2544: 6-7) ได้ระบุถึง คุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษา คิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติและ
สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. มีอิสระในการเรียนสิ่งที่ตนสนใจและได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มตาม
ศักยภาพ

3. แสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ (5 ส) ได้แก่ สติปัญญาความรู้ ความคิด
ความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน การสืบเสาะ-ค้นหาข้อมูลหรือความรู้ การนำเสนอถ่ายทอดความรู้
ที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจ การสร้างบูรณาการและประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงหรือสถานการณ์
ใหม่ตามความเหมาะสม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2558:
6-7) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สอง 2559-
2563 ประกอบด้วยมาตรฐานด้านนักเรียน 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 6 ตัวบ่งชี้

คือ

1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ
2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต
3. ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที
4. ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว
5. ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
2. ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
3. ผู้เรียน ไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา

หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ

4. ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น
5. ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น และชอบมา

โรงเรียน

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
2. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัด
3. ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา/นันทนาการ
4. ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดั้งเดิมของ

หลักสูตร

ท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม
2. ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง
3. ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ

คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติในระดับดี (ถ้าไม่มีผลระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่ หรือผลการเรียนระดับสถานศึกษาตามลำดับ) ใน 8 กลุ่มสาระ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว
2. ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและ

นอกสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้
3. ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตน

สนใจ

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของนักเรียน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับบรรณชาติ สิ่งแวดล้อม และ
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และ

สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มี

สมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้

ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข

6. นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์

ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ

7. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมใน

กระบวนการเรียนรู้มากที่สุด

8. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับ

ความคิดเห็นของผู้อื่น

3. หลักสูตร

หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-centered Curriculum) หรือหลักสูตรที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มองถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยหลีกเลี่ยงหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้ง (ปทุมทัต พงษ์พานทอง, 2561) กล่าวว่า หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ที่สำคัญเน้นบทบาทของผู้เรียนในการเรียนหนึ่งรายวิชา อาจมีหลักสูตรที่แตกต่างกันด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลซึ่งรูปแบบหลักสูตรนี้ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ เพื่อตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ คิดวิเคราะห์มากกว่า การเรียนแบบดั้งเดิม คือ แบบมีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง การออกแบบหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดได้หลายประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-centered Designs) หลักสูตรได้แนวคิดมาจาก Rousseau ในต้นศตวรรษที่ 18 ที่ว่าเด็กควรจะได้ศึกษาถึงธรรมชาติที่อยู่แวดล้อมตัว ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเขา นักการศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น John Dewey, Friedrich Froebel และ Pestalozzi เป็นต้น การจัดเนื้อหาของหลักสูตรแบบนี้จะมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยเน้นไปที่ประสบการณ์หรือปัญหาสังคม ความจำเป็นของชีวิต ทักษะชีวิต การปรับตัว และประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ดังตัวอย่าง หลักสูตร Skills for Growing สำหรับระดับชั้น K – 5 ที่พัฒนาโดย W.K. Kellogg Foundation ภายใต้การสนับสนุนของ the National Association of Elementary School Principals and the National PTA ข้อดีของหลักสูตรนี้ คือ มีการผสมผสานกันระหว่างการเรียนรู้กับเนื้อหา สิ่งที่เรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาชีวิต และความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์และใช้กระบวนการแก้ปัญหาของตนเอง ส่วนข้อจำกัด คือ การจัดหลักสูตรที่ยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง จะไม่สามารถรับประกันได้ว่าความต้องการของผู้เรียนจะเป็นไปตามที่สังคมต้องการหรือไม่และเป็นความยุ่งยากของสถานศึกษาที่จะจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนทุกคน

2. หลักสูตรเน้นประสบการณ์ (Experience-centered Designs) เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะคล้ายหลักสูตรเน้นกระบวนการ พัฒนามาจากแนวคิดของจอห์น Dewey ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติของผู้เรียน กิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ควรจัดขึ้นตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์อื่น ๆ ข้อดีของหลักสูตรนี้คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. หลักสูตรแบบจิตนิยม (Romantic /Radical Designs) เป็นหลักสูตรที่เน้นความเป็นธรรมชาติของผู้เรียน ให้ความสำคัญของบุคคลแต่ละคนว่าทุกคนมีอิสระในการเลือกสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ เน้นความมีเสรีภาพอันสมบูรณ์และความเป็นเอกัตบุคคลของแต่ละคน หลักสูตรควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว ตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ได้ กล้ายอมรับในสิ่งที่ตนทำตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนให้รู้จักปัญหาและได้ฝึกฝนให้ทำในสิ่งที่ต้องออกไปเผชิญในชีวิตจริง นักการศึกษาที่มีแนวคิดลักษณะนี้ ได้แก่ A. S.Neil, Ivan Illich และ Paulo Freire เป็นต้น

4. หลักสูตรมนุษยนิยม (Humanistic Designs) การออกแบบหลักสูตรประเภทนี้ นิยมแพร่หลายในระหว่าง ค.ศ. 1960 – 1970 โดยได้รับแนวคิดของปรัชญาการศึกษาแบบอัตถิภาวนิยม (Existentialism) หลักสูตรเน้นด้านจิตใจ ความเป็นเอกัตบุคล การพัฒนามโนทัศน์ของตนเอง การรู้จักตนเอง การควบคุมการเรียนรู้และพฤติกรรมด้วยตนเอง การรู้จักเห็นใจผู้อื่น นับถือตนเอง และผู้อื่น เน้นการพัฒนาจิตพิสัย ควบคู่ไปกับพุทธิพิสัย หลักสูตรจะเพิ่มทางเลือกให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเลือก ยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวม นักการศึกษาที่มีแนวคิดเช่นนี้ ได้แก่ Abraham Maslow และ Carl Rogers ข้อบกพร่องของหลักสูตรแบบนี้ คือ การจัดการเรียนการสอนต้องเป็นครูที่มีทักษะ มีความสามารถที่จะทำงานกับผู้เรียน เป็นรายบุคคล

ปทุมทัต พงษ์พานทอง (2561) ลักษณะของหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือผู้เรียนเป็นสำคัญและมีผู้สอนคอยสนับสนุน คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน และผู้เรียนกำหนดเนื้อหากิจกรรมตามความสนใจ

2. ผู้เรียนร่วมตั้งเป้าหมายและการประเมินผลในการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอน เพราะจะได้ใช้ประโยชน์จากความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ได้เข้าใจถึงเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างลึกซึ้ง

3. ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความต้องการของเด็กทุกระดับ ทั้งด้านสังคม ความรู้ความเข้าใจทั้งทางร่างกายและอารมณ์

4. ความสนใจของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนได้ความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่ผู้เรียนสำรวจ หรือลงมือทำ และผู้เรียนยังได้แสดงความคิดเห็นจากการเรียนรู้ ซึ่งเพิ่มทักษะให้ผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์

5. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีครอบครัวและชุมชนร่วมพัฒนาผู้เรียนข้อดี - ข้อเสียของหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอน
3. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
4. ทำให้ผู้เรียนมีอิสระ มีความมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น
5. ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามธรรมชาติ ทักษะ การป้องกัน การแก้ปัญหา

ในเนื้อหากิจกรรมจากการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสีย

1. ไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เรียนไปหาความรู้จากครอบครัว หรือชุมชน

2. ต้องใช้ครูผู้สอนหลายคนเพราะความสนใจของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

3. การจัดทำหลักสูตรทำได้ยาก

4. เนื้อหาสาระอาจจะขาดความสมบูรณ์ เนื่องจากการจัดหาเนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการวัดผลที่หลากหลายมากเกินไป

3.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาและนักวิชาการของหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

Beauchamp (1975: 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

Good (1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนวางแผนที่จะจัดให้แก่ผู้เรียน

Saylor และ Alexander (1974: 11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ ประสบการณ์ทั้งปวงที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทางที่โรงเรียนปรารถนา

กรมวิชาการ (2542: 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน ประสบการณ์การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นเพราะความสามารถส่วนตัวของครู สภาพแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ โรงเรียนมีหนังสือดี มีวัสดุอุปกรณ์การเรียนพร้อม มีครูเก่ง เป็นต้น

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542: 6-7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นกลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน โดยมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดไว้ในเอกสารแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

รุจิรั ภู่อสาร (2545: 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ เป็นลำดับประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติตามที่ตั้งจุดหมายไว้หรือเป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การแนะนำของครู หรือเป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินการที่โรงเรียนจัดให้

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ ประสบการณ์ทั้งปวงที่นักเรียนได้รับภายใต้การแนะนำของครูหรือที่เป็นความรับผิดชอบของโรงเรียน การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะต้องผ่านการวางแผนและยึดหลักสูตรแม่บทเป็นหลัก

สุนีย์ ภู่อพันธ์ (2546: 15) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ เป็นกิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้แก่เด็กของสภาพการดำรงชีวิต สังคม และวัฒนธรรมตลอดจนหลักการปกครองที่เป็นตัวกำหนด

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เป็นขั้นตอนหรือลำดับของประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้วางแผน ลำดับขั้นตอนไว้ภายใต้การวางแผน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 9-10) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็น ธรรมนูญในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนใน สถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการ ของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดและลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตที่จะเป็นไปรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่ จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็น เครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2540: 18-19) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู
2. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการ ของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าเด็กควรได้รับสิ่งใดบ้าง ที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรงและแก่สังคม
4. หลักสูตรย่อมกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคม อย่างราบรื่น เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม
5. หลักสูตรย่อมกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและ ผาสุก

6. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและ เจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศ

อึ้ง อึ้ง (2531: 30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้โดยสรุปว่า หลักสูตร มีความสำคัญต่อการศึกษาส่วนรวม นั่นคือหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้า ประสงค์ของการศึกษาของชาติไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ถ้า จะกล่าวว่าหลักสูตรคือหัวใจทางการศึกษาก็คงไม่ผิด เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้วการศึกษา ก็ย่อมดำเนินไม่ได้ และหลักสูตรยังมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน กล่าวคือ ถ้าหากไม่มีหลักสูตร

ก็สอนไม่ได้เพราะไม่รู้จะสอนอะไร หรือถ้าจะสอนโดยคิดเอาเองก็จะเกิดความสับสน โดยที่อาจสอนเข้าไปเข้ามา ไม่เรียงลำดับตามที่ควรจะเป็น ผลการเรียนรู้อาจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ผู้เรียนเองก็จะมี ความลำบากใจเพราะไม่ทราบว่าสิ่งที่เรียนไปนั้นสามารถนำไปเปรียบเทียบได้กับระดับใด

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ปฏิบัติตามและเข้าใจตรงกัน
2. เป็นแผนการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ
4. เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
5. เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม
6. เป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคตและเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศ
7. เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามนโยบายของการจัดการศึกษา
8. เป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ

3.4 ตัวชี้วัดของหลักสูตร

Tyler (1949) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Education Purpose) ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ (Education Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organization of Education Experience) เพื่อให้ การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินผล (Determination of What to Valuate) เพื่อตรวจสอบ

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

চার্জ বাক্সী (2531: 32) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่ามี ดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 26) ได้เสนอการจัดทำหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยต้องจัดสภาวะแวดล้อมบรรยากาศรวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจโดยเหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและสถานที่ เป็นการเรียนรู้กันและกัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองชุมชนสังคมและประเทศชาติโดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนและทุกส่วนของสังคม

2. ต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การเรียนการสอนต้องมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กรมวิชาการ (2543: 13) ได้กำหนดหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรสู่อานาคตมีความเป็นสากลมีมาตรฐาน
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นหลากหลายต่อเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิต

จริง

3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์กับศิลป์ ทฤษฎีและการปฏิบัติเทคโนโลยีและธรรมชาติ

5. เพิ่มเติมเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต เช่น ความรู้เรื่องการจัดการ ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่ออนาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง
3. ผู้เรียน ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน
4. เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติและธรรมชาติของผู้เรียน
5. หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
6. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต

4. การบริหารจัดการ

4.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

Bartol และ Martin (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 18; อ้างอิงมาจาก; Bartol and Martin, 1991: 56) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้ คือเป้าหมายขององค์การ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ

1. การวางแผน (Planning) คือ กระบวนการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ กระบวนการจัดปัจจัยทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงบุคคลเข้าสู่โครงสร้างของการแบ่งงานตามภารกิจหน้าที่ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
3. การนำหรือสั่งการ (Leading or Directing) คือ กระบวนการมอบหมายสั่งการให้บุคลากรปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามโครงสร้างงานที่กำหนด ใช้ความเป็นผู้นำสร้างอิทธิพลโน้มน้าวบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างได้ผล
4. การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการติดตามตรวจสอบกำกับดูแลแนะนำการแก้ไขให้บุคลากรปฏิบัติกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่พึงปรารถนาและให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

Odiome (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 354; อ้างอิงมาจาก Odiome, 1978: 45) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้ เป็นระบบบริหารที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงและระดับรองของหน่วยงานร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงาน และขอบเขตของความรับผิดชอบของงานแต่ละคนในแง่ของความสำเร็จที่คาดว่าจะได้ โดยใช้ผลสำเร็จดังกล่าวนี้เป็นแนวทางของการทำงาน

วิจิตร ศรีสอาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 17; อ้างอิงมาจาก; วิจิตร ศรีสอาน, 2535: 19) ให้ความหมายการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้ การบริหารจัดการเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

กุลธน ธนาพงศธร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 27; อ้างอิงมาจาก; กุลธน ธนาพงศธร, 2534: 3-4) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้ กิจกรรมหรือการกระทำใดของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในลักษณะการใช้ความพยายามหรือพลังร่วมกันเพื่อต้องการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

พยอม วงศ์สารศรี (2537: 27-30) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้ ความหมายในลักษณะต่าง ๆ 3 ประการ ดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะของการใช้บุคคลอื่นทำงานขององค์การได้สำเร็จ การจัดการเป็นศิลปะในลักษณะที่ใช้บุคคลอื่นทำงานโดยการตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ทั้งของบุคคลและขององค์การ และจัดโอกาสให้เขาเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน

2. การจัดการเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนกระบวนการจัดองค์การกระบวนการจัดคนเข้าทำงาน กระบวนการสั่งการและกระบวนการควบคุม

3. การจัดการที่เป็นคณะบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงผู้บริหารระดับกลางจนถึงผู้บริหารระดับล่าง เป็นบุคคลที่รับผิดชอบในด้านนโยบาย รับผิดชอบในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินต่าง ๆ ขององค์การเพื่อให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การจัดกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ระดับต่าง ๆ มาร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ และเป็นการจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

ทฤษฎีการบริหารที่นำมากล่าวถึงนี้ เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นหลากหลายแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนี้ (สหัสวรรษ ฉัตรวิโรจน์, 2545: 26-33)

4.2.1 การบริหารเชิงคุณภาพ (Quality Management Process)

การบริหารเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการที่เน้นการพัฒนากระบวนการจัดการและการให้บริการในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความพึงพอใจในคุณภาพเป็นสำคัญ โดยให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและมุ่งหวังการพัฒนาผู้เรียน (Out Come) ในระยะยาวด้วยการสร้างคุณค่า ความเชื่อมั่น ผู้เรียนผู้ปกครองบุคลากรในชุมชนให้ยอมรับพึงพอใจและเห็นคุณค่าของการศึกษา ตลอดจนชุมชนสถาบันและสังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2542: 3) การบริหาร การศึกษาเป็นพันธกิจ (Mission) ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของปฏิรูปการศึกษา ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติไว้

การบริหารเชิงคุณภาพ (Quality Management) เป็นกระบวนการพัฒนา งาน เป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไปสู่คุณภาพและ มาตรฐานสากลของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนให้การยอมรับ ได้แนวคิดการประกันคุณภาพ การศึกษา แนวคิดการบริหารจัดการเชิงคุณภาพในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ดำเนินการตามแผน เพื่อให้กิจกรรมงานโครงการเป็นไปตามนโยบายเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ตรงตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและธรรมนูญสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการดังกล่าวกรมสามัญศึกษาได้นำเอา กระบวนการบริหารเชิงคุณภาพ (Quality Management Process) ไปเป็นแนวทางในการบริหาร จัดการโรงเรียนตามวงจรควบคุมของ Deming (Deming Cycle or Quality Control cycle: PDCA) ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุง (Action)

4.2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งใช้คำย่อ (PM) เป็นแบบคิดการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งได้รับความสนใจจากการ บริหารเช่นกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้อง ดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ๆ กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วม รับผิดชอบกลุ่มดังกล่าวด้วย

4.2.3 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management: RBM) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ วิธีการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ขององค์กรเป็นหลักการปฏิบัติงานขององค์กร มีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่ กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors: CSFs) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ การวัดผลความคืบหน้าของการบรรลุ วัตถุประสงค์สามารถวัดได้จากกลุ่มตัวชี้วัดผลการดำเนินหลัก (Key Performance Indicators: KPIs) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 217)

ผลผลิต คือ งานบริการหรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำสำเร็จสมบูรณ์เพื่อส่งมอบ ให้ประชาชนรับบริการ ผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กรโดยตรง เช่น ถนนที่ได้รับการซ่อมแซม และขยะที่จัดเก็บได้

ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิตผลลัพธ์มีความสัมพันธ์ โดยตรงกับประชาชนและสาธารณชน เช่น ประชาชนเดินทางไปอำเภอได้สะดวกเป็นผลลัพธ์ของการ ซ่อมแซมถนน และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นผลลัพธ์ของการเทศบาลจัดเก็บขยะจน บ้านเมืองสะอาด เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของ องค์กร และบริหารระดับสูงขององค์กร ต้องพยายามสร้างให้เกิดขึ้นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ ควร มุ่งไปยังผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังเป็นสิ่งที่ผู้บริหารให้การยอมรับ มีความเชื่อมโยงวิสัยทัศน์มีความหมาย ที่เฉพาะเจาะจงและเข้าใจง่าย

4.2.4 การบริหารมุ่งผลสำเร็จโดยใช้เทคนิค Balanced Scorecard

การบริหารมุ่งผลสำเร็จ ใช้เทคนิค Balanced Scorecard เป็นกรอบแนวทางแห่งการวิเคราะห์หาปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักขององค์กร เพื่อให้แน่ใจว่าได้พิจารณาองค์กรรมมมองด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน Balanced Scorecard เป็นเทคนิคที่พัฒนาโดย Robert S.Kaplan และ David P. Norton จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในหลายประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 221-223)

เมื่อกล่าวถึง Balanced Scorecard (BSC) เราต้องเน้นไปในเรื่องความสมดุลหลาย ๆ อย่าง เช่น ความสมดุลระหว่างระยะสั้นกับระยะยาวระหว่างส่วนต่างของ Scorecard ระหว่างการที่คนอื่น ๆ จะมองเรา (มุมมอง-Perspectives) กับการที่เราจะมองตัวเอง (การมุ่งเน้น-Focus) และระหว่างการวัดค่าความเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ ณ ขณะใดขณะหนึ่ง การจัดทำตัววัดซึ่งมีความสมดุลในหลาย ๆ ด้านดังกล่าวนี้ไม่ใช่เรื่องที่ธรรมดาถึงแม้ว่า Balanced Scorecard นี้ดูแล้วน่าจะเป็นเครื่องมือที่ง่ายอันหนึ่งก็ตามที หรือไม่เช่นนั้นก็อาจจะง่ายกว่าที่คิดเสียอีกถ้าสามารถจะจัดหาระบบสนับสนุนทางด้านไอทีเพื่อช่วยในการรักษา Scorecard ให้ยืนยาวแล้ว ก็นำความสัมพันธ์ทั้งหมดมาปรึกษาหารือกันและนำเอา Scorecard ไปใช้ช่วยสนับสนุนในด้านการเรียนรู้ Balanced Scorecard จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารระดับสูง เพราะ Balanced Scorecard ใช้ระยะเวลาอันยาวนานในการสร้างความเข้าใจและยอมรับทั้งองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่จะมีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคน ในช่วงเวลานี้จึงเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนจะต้องมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันกับผู้บริหาร ให้การยืนยันในค่านิยมความคิดปรัชญาในการบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ Balanced Scorecard ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้การสนับสนุนในด้านทรัพยากรอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านเวลาและการฝึกอบรมเพื่อกระตุ้นให้ทุก ๆ คนเข้ามามีส่วนร่วมและประสานพลังกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์วิสัยทัศน์ที่ต้องการต่อ Balanced Scorecard ซึ่งแบ่งมุมมองขององค์กรออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 221-223)

4.2.4.1 มุมมองด้านองค์ประกอบภายในองค์กร องค์ประกอบภายในองค์กร ได้แก่ บุคลากร กระบวนการทำงาน โครงสร้างองค์กร กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล สมรรถภาพบุคลากร พฤติกรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมกระบวนการ และแนวปฏิบัติ ตัวอย่างของปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จตามมุมมองนี้ เช่น บุคลากรขององค์กรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและจริยธรรมในการทำงาน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร

4.2.4.2 มุมมองด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร ได้แก่ รัฐบาล ประชาชน ผู้รับบริการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ ตัวอย่างของปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ มุมมองนี้ เช่น มีการตรวจสอบควบคุมดูแลประกอบธุรกิจในประเทศไทยให้เป็นไปอย่างเป็นธรรม ตัวอย่างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก เช่น อัตราการลงโทษร้อยละของการฝ่าฝืนกฎระเบียบที่ปรากฏร้อยละของความขัดแย้ง เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นและได้รับรายงาน

4.2.4.3 มุมมองด้านนวัตกรรม การพิจารณามุมมองด้านนวัตกรรมเป็นการมองไปข้างหน้า ถึงความสามารถขององค์กรที่จะปรับเปลี่ยนแปลงพัฒนาคิดค้นเรียนรู้ปฏิบัติอย่าง

มีกลยุทธ์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในอนาคต ตัวอย่างปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จตามมุมมองนี้ เช่น มีแผนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และให้บริการตัวอย่างตัวชี้วัดการดำเนินงานหลัก เช่น ระดับประสิทธิภาพของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานและการให้บริการ

4.2.4.4 มุมมองด้านการเงิน เป็นมุมมองเกี่ยวกับพันธะความรับผิดชอบ ขององค์กร ความประหยัด ความมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าของเงิน ผลิตรายการหรือผลผลิตทางการ ทูจจริตและประพตติมิชอบตัวอย่างปัจจัยแห่งความสำเร็จของมุมมองนี้ เช่น มีการทำหน้าที่ปราศจาก การทูจจริต ประพตติมิชอบ ตัวอย่างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก เช่น ร้อยละของการทูจจริตและ ประพตติมิชอบที่ปรากฏ การจัดการกับการทูจจริตและพตติมิชอบที่ปรากฏ และระดับความคิดเห็น ของประชาชนต่อการทูจจริตประพตติมิชอบ

4.3 ตัวชี้วัดของการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ นับได้ว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของ โรงเรียน การพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่แสดง ถึงการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนประกอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

4.3.1 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียน อย่างชัดเจน

4.3.2 การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย

4.3.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนสอดคล้อง กับเป้าหมาย และเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

4.3.4 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

4.3.5 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนว ททางการประกันคุณภาพจากภายนอก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ดังนั้น ในการดำเนินการของโรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และ ประเมินผล เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 21-25) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถดำเนินการ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การที่สถานศึกษามีอิสระ ในการดำเนินกิจการ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มี เสรีภาพทางวิชาการ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีตัวแทนของ ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหารโรงเรียนดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อร่วมกัน ทา นโยบายและการศึกษาของสถานศึกษา ดูแลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนจัดทำข้อเสนอ ตาม งบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนเพื่อจัดการศึกษา สถานศึกษา การบริหารบุคคล และยังคงต้อง

ร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สื่อแบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนรู้จะต้องมีบทบาทร่วมกัน

2. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีปัจจัยสำคัญในการสนับสนุน ซึ่ง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 21-22) รวบรวมได้ดังนี้

2.1 กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิดทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2.3 สาระการเรียนรู้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน

2.4 แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด ความสนใจ

2.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาาร่วมกัน

2.6 ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิด การเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2.7 สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ของผู้เรียนจนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

2.8 กระบวนการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน

2. การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถ ประสพผลสำเร็จได้

7. การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสม กับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

8. การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่ แตกต่างกัน

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ความหมายของกระบวนการเรียนรู้

ทิศนา แคมมณี (2545: 1-2) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ ไว้ว่า “การ เรียนรู้” (Learning) มีขอบเขตที่ครอบคลุมความหมาย 2 ประการ คือ การเรียนรู้ในความหมายของ “กระบวนการเรียนรู้” (Learning Process) ซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการ ใช่วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้ในความหมายของ “ผลการเรียนรู้” (Learning Outcome) ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสาระต่าง ๆ ความสามารถในการกระทำ การ ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกหรือเจตคติ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ หรือการใช่วิธีการเรียนรู้ กล่าวนัยหนึ่งได้ว่า การเรียนรู้มีลักษณะเป็นทั้งผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมาย ปลายทาง (Ends) และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย (Means) ซึ่งลักษณะทั้งสองเป็นองค์ประกอบที่ สัมพันธ์กันและส่งผลต่อกัน หากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับตน บุคคลนั้น ก็ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการ ต่าง ๆ ได้อย่างกระจ่างถ่องแทและลึกซึ้ง เกิดความรู้สึกหรือเจตคติไปในทางที่เหมาะสมและเกิดการ เปลี่ยนแปลงทางดานการกระทำหรือพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

จันทรานี สงวนนาม (2545: 61-62) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้หรือที่เรียกว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและ วิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแล เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิดวิธีดำเนินชีวิต และมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้

ทัศนีย์ พันธุ์กาลหลง (2545: 6) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ ไว้ว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้ครูทำหน้าที่เสนอแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับองค์ความรู้ของชุมชนสิ่งแวดล้อม และองค์ความรู้ของนักเรียน ประกอบด้วยการวางแผนการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้พิจารณากำหนด กรอบเรียนรู้ร่วมกันและฝากกระตุ้นให้คิด ให้คำปรึกษาแนะนำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามกรอบการเรียนรู้ ที่ตกลงกันไว้ ครูจะนำข้อตกลงการเรียนรู้กับนักเรียนในช่วงต้นของแต่ละภาคเรียนโดยจะทำการ วิเคราะห์หลักสูตรที่ประกอบด้วยประเด็น จุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้แลวนำไปหารือกับ นักเรียน เพื่อให้เห็นภาพรวมร่วมกันเสียก่อน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครูได้จัดบรรยากาศ ประกอบการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้โดยรอบแลกำหนดกรอบความคิด

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546: 5) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการต้องจัดให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะและกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ให้สมดุลกัน ปลูกฝังค่านิยมที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเนื้อหาสาระ กิจกรรม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนนามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน จัดให้มีการนิเทศในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศแบบร่วมมือช่วยเหลือกันแบบ กัลยาณมิตร เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547: 19) ได้ให้ความหมายของ กระบวนการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นการกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้สื่อการเรียน และการ วัดผลประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนเองที่จะช่วยให้ตัวผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มี ประสิทธิภาพสูงสุด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ รู้จักแก้ไขและ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมตรงตามความชอบ ความถนัด และธรรมชาติของผู้เรียน

5.2 ความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET/GAT/PAT) ของไทย ผลการทดสอบ ทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมของ ปีการศึกษา 2558 คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาดีขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ส่วนคณิตศาสตร์เท่า เดิมสำหรับการสอบความ ถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาชีพ (PAT) คะแนนเต็มวิชาละ 300 คะแนน พบว่า ผลการ สอบ GAT มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 130.6 คะแนนในปี 2557 เหลือ 114.3 คะแนน ในปี 2558 ส่วน ผลการสอบ PAT ทุกวิชา มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (150 คะแนน) โดยเฉพาะความถนัดทาง คณิตศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยน้อยมากไม่ถึงร้อยละ 60 ผลสัมฤทธิ์ทางการ ศึกษานานาชาติ จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติโครงการ PISA 2012 จำนวน 65 ประเทศ ในภาพรวม พบว่า นักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ทุกวิชา และมีแนวโน้มผลการประเมินต่ำลงทุกวิชาเมื่อเทียบกับการประเมินครั้งแรก (PISA 2000) อย่างไร ก็ตาม เมื่อเทียบกับ PISA 2006 พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในด้านการอ่าน ความสามารถในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย 421 คะแนน และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 425 คะแนน ทั้งสองวิชาอยู่ในระดับ 2 การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 419 คะแนนอยู่ในระดับ 1 สำหรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 ทั้งสองวิชาของไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 500 คะแนน ซึ่งคณิตศาสตร์ได้ 427 คะแนน วิทยาศาสตร์ ได้ 451 คะแนน

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติมีผลการประเมินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงของการจัดการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5.3 ตัวชี้วัดของกระบวนการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544: 23) กล่าวไว้ถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมด้านเตรียมการสอนของครูผู้สอน ประกอบด้วย การเตรียมตนเอง การเตรียมแหล่งข้อมูล เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนและเตรียมการวัดผลประเมินผล

2. การนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน หรือเพื่อทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ ซึ่งอาจใช้เกมส์หรือใช้กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะสอน

3. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมตามหลักการ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้เพื่อตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีผลงานและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

4. ขั้นการวัดผลประเมินผล หมายถึง การดำเนินการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนโดยวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จากการปฏิบัติจากแฟ้มสะสมงานรวมทั้งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินตนเองด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 79) ได้กำหนดลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 9 ประการ คือ

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง

4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณภาพและจริยธรรมของผู้เรียน

6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม

8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

9. ผู้เรียนรักโรงเรียนของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-9) กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ไว้ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา-มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

7. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

6. ผู้บริหารสถานศึกษา

6.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ปราณี รุ่งทอง (2550: 12) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ใช้ศิลปะและวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานด้วยความสามารถ โดยเป็นผู้นำทางวิชาการ และประสานงานกับผู้ร่วมงานในการจัดการศึกษาให้องค์กรประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับทั้งในองค์กรภายในและภายนอกสถานศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2551: 2) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ทำให้บุคคลทางการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

เพ็ญพิชญา ภาไอลง (2552: 21) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

ณัฐธยาน์ โปธิชาธาร (2553: 12) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารสถานศึกษาให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกสถาบัน และทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสถานศึกษา เป็นผู้นำในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด

6.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ณัฐธยาน์ โปธิชาธาร (2553: 13) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุด ของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุม ทรัพยากรขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

พิชญาภา ชันทอง (2554: 37) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่และทำหน้าที่บริหารทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสามารถกำหนดนโยบายและ วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน บังเกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องรู้จักศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักของสถานศึกษา

ธงชัย สันติวงษ์ (2555: 3) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมีหลักเกณฑ์ มีหลักวิชาการมาประยุกต์กับความสามารถ และมีการใช้ยุทธศิลป์คู่กันไปกับยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ภายใต้สภาพโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงฉับไว ผู้บริหารจึงต้องเก่งกว่ายุคก่อน ๆ คือ แทนที่จะทำ

แต่การจัดการองค์กรภายในเป็นส่วนใหญ่ให้มีระบบและดำเนินการไปได้ราบรื่นแล้ว จะต้องสามารถเผชิญและเอาชนะวิกฤติต่าง ๆ ได้ด้วย

วิชัย แหวนเพชร (2555: 5) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีคุณลักษณะที่จำเป็นในการบริหารที่ถูกรับรองด้วยประสบการณ์ส่วนหนึ่ง และต้องได้รับการลับให้คมด้วยการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง เพื่อการเข้าสู่การเป็นนักบริหารการศึกษาที่แท้จริง มีความตระหนักรู้ในบริบทของการเป็นนักบริหารทั้งด้านความรู้ การศึกษา บุคลิกภาพ คุณธรรม และพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ดังที่มีคำกล่าวที่ว่า พัฒนาชาติให้พัฒนาที่คน พัฒนาคนให้พัฒนาที่การศึกษา พัฒนาการศึกษาให้พัฒนาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของระบบการศึกษา เป็นบุคคลที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษา ภายใต้กระบวนการบริหารจัดการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุม ทรัพยากรขององค์การให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมีผู้สอน (ผู้ใต้บังคับบัญชา) เป็นผู้ดำเนินกิจการต่าง ๆ

6.3 ตัวบ่งชี้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ธเนศ ขำเกิด (2555: เว็บไซต์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะเฉพาะและตัวบ่งชี้ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและครอบคลุมภารกิจ ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจัดระบบสารสนเทศและวิจัยสถาบัน
2. สามารถบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
3. สามารถ วินิจฉัยสั่งการและมีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนา

ตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

4. สามารถระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
5. สามารถจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา

สมรรถนะที่ 2 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงว่ามีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาและบริหารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรอย่างสร้างสรรค์และส่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. เป็นที่ยอมรับ ศรัทธาจากบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. มีศิลปะในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม

ร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. เป็นผู้นำทางวิชาการ
4. สามารถจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
5. เป็นผู้นำให้เกิดกระบวนการสอนแนะ (Coaching) และการนิเทศ

ภายใน

สมรรถนะที่ 3 จิตสำนึกความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา

จิตสำนึกความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรม จริยธรรมการบริหาร จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นเอาใจใส่ และเป็นแบบอย่างที่ดีตัวชี้วัด

1. อุทิศตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น
2. แสวงหาโอกาสเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา
3. เอาใจใส่ รับผิดชอบต่อผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน
4. เอาใจใส่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม
5. รับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกิดจากการบริหารจัดการ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

(2558: 7-9) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สอง 2559-2563 ประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน
2. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์
3. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ
4. ผู้บริหารมีการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่าง

เป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
2. สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์
3. สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบถ่วงดุล
4. สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตาม

กฎกระทรวง

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

2. สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ
การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ
และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและ
ท้องถิ่น

2. สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนใน
การพัฒนาการศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์ และความ
ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

2. สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนใน
การพัฒนาการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สี่
(2559-2563) ได้กำหนดตัวบ่งชี้ ดังนี้

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารและธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 10 การดำเนินงานของผู้อำนวยการ มี 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน (Regular Data
Monitoring) และตรวจสอบได้

2. ผลการประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้อำนวยการ โดย
กรรมการสถานศึกษา

3. ร้อยละการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียน(ประถมศึกษา) และ/หรือการ
อ่านจับใจความ (มัธยมศึกษา) โดยผู้ประเมินสุ่มทดสอบผู้เรียนตามหลักการสุ่มตัวอย่าง

4. การนำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียน
การสอน

5. ผู้ประเมินสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในประเด็นการปฏิบัติงานตาม
รายงานผลการประเมินตนเองและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมี
ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตาม
มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ
ของวิชาชีพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3. ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการบริหารเพื่อประโยชน์ของ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาอุทิศเวลาให้การปฏิบัติงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำทางวิชาการ มี 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงทิศทางของการพัฒนาการศึกษา
อย่างชัดเจน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาริเริ่มในการบริหารงานวิชาการที่ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาริเริ่มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
การศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนร่วมกันพัฒนาคุณภาพ

5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรอบรู้และเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษา
มีคุณภาพ มี 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผน

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการมอบหมายงานให้ตรงกับ

ความรู้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม ติดตาม ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และ
ประเมินผลการปฏิบัติงาน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู และ
บุคลากรตามแผนงานโครงการ

6. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน
แผนงาน

7. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผล
การบริหาร

สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็น
แบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำ
ทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชน
บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการ
พัฒนาการศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน
6. สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
7. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ

วงจรกิจกรรม Deming (PDCA)

1. ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming (PDCA)

Hitoshi (1998: 8) ได้ให้ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming ไว้ว่า เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐาน ให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดของเสียซ้ำซ้อน ไร้รัง พร้อมกับ การยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และอย่างมีการวางแผน PDCA มิใช่แค่วงแหวนที่แบนราบหากแต่เป็นขดลวดสปริงที่มีวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ

วรภัทร ภูเจริญ (2541: 27) ได้ให้ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming ไว้ว่า หมายถึง ระบบการบริหารที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan: P) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) การตรวจสอบหรือประเมินผล (Check: C) การนำผลการประเมินย้อนหลังกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน และ (Action: A) การใช้วงจรกิจกรรมต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียน สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2545: 20) ได้ให้ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming ไว้ว่า เป็นการดำเนินการโดยใช้วงจรกิจกรรม เริ่มจากกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของสถานศึกษา แล้ววางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงดำเนินการตามแผน ในขณะที่ดำเนินการก็ทำการตรวจสอบว่าดำเนินการไปแล้วนำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไขปรับปรุงแล้ววางแผนให้การทำงานในขั้นต่อไปดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องทำให้เป็นวงจรตลอดเวลา

สุนน อมรวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2544: 11) ได้ให้ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming ไว้ว่า วงจรซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพที่ต้องการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบและมีการวางแผนพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ

วิบูลย์ คงมัน (2548: 14) ได้ให้ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming ไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารหรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายของวงจรกิจกรรม Deming หมายถึง เป็นวงจรของการดำเนินงานที่จัดทำขึ้นเพื่อรักษาประสิทธิภาพ และมาตรฐานของการทำงาน รวมทั้งการทำงานอย่างเป็นระบบอย่างสม่ำเสมอเป็นวงจร ต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมี 4

ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan: P) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) การตรวจสอบหรือประเมินผล (Check: C) และการนำผลการประเมินย้อนหลังกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน และ (Action: A)

2. ความสำคัญของวงจรคุณภาพ Deming (PDCA)

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของ Deming ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดีและถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนรวมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน นักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ดังนี้

Deming (1995: 7-16) ได้ให้ความสำคัญของของวงจรคุณภาพ Deming ไว้ดังนี้ การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้นโดยหลักการที่ เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจร Deming ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหาจากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในสวณย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบวาบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแลวบาง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว แม้ววงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภภาพที่เป็นจริง จะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาก็เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

กรมวิชาการ (2543: 29) ได้ให้ความสำคัญของของวงจรคุณภาพ Deming ไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
2. โรงเรียนมีทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนด โดยมีระบบบริหารคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. ชุมชนมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เขาร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา
4. สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผู้จัดการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจ

ในคุณภาพของผู้จบการศึกษา รับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน

พงษกร พูลสมบัติ (2548: 29) ได้ให้ความสำคัญของของวงจรคุณภาพ Demingไว้ว่า กระบวนการจัดการเป็นสิ่งหนึ่งที่ยากที่สุดสำหรับผู้บริหาร ทั้งนี้ก็เพราะผู้บริหารไม่มุ่งเน้นกระบวนการ ทุกคนมุ่งไปทำงาน กิจกรรม คน โครงสร้าง แต่ไม่มุ่งที่กระบวนการ กระบวนการจัดการที่สถานศึกษา ควรจะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือ การควบคุมคุณภาพโดยใช้วัฏจักรบริหารคุณภาพของ

Deming ในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับการบริหารและการปฏิบัติ PDCA ย่อมาจาก Plan – Do – Check – Action แปลว่า วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย ให้ครบวงจรหมุนเวียนพัฒนาไปไม่มีหยุด ไม่มีหย่อน

สมาน ศรประสิทธิ์ (2548: 11) ได้ให้ความสำคัญของของวงจรคุณภาพ Deming ไว้ว่า เป็นการทำงานในแบบครบวงจรที่ครอบคลุมตั้งแต่กำหนดการทำงาน และจัดทำเค้าโครงของการทำงาน ควบคุมไปถึงการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือนำเอาแผนที่ได้กำหนดไว้ไปปฏิบัติและครอบคลุมถึงการควบคุม กำกับตรวจสอบ และติดตามประเมินผลในที่สุด ช่วยให้การบริหารของหน่วยงานนั้นมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินงานที่ชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำเร็จของความสำเร็จของวงจรคุณภาพ Deming มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดทิศทาง กระบวนการในการจัดการศึกษา สามารถทำได้ แต่ไม่ได้ง่าย แต่ถ้าผู้บริหารนำ PDCA มาใช้จัดนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ก็ย่อมจะทำให้สถานศึกษานั้นมีระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกมาคุณภาพ ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ที่เกิดกับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ย่อมจะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สังคม และผู้ปกครอง

3. ขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ Deming (PDCA)

จากการศึกษาของนักวิชาการด้านต่าง ๆ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า กระบวนการดำเนินงานคุณภาพ (PDCA) หมายถึง นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อความก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นวงจรการบริหารที่เป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรการบริหารในปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในทุกระบบการปฏิบัติงาน อาทิ เช่น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: 77) กล่าวถึง กระบวนการ PDCA ในระบบประกันคุณภาพ ด้านการจัดการความรู้ (พสุ เดชะรินทร์, 2551) กล่าวถึง ระบบ PDCA ในการบริหารกลยุทธ์ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ และณรงศ์วิทย์ แสนทอง, 2551) กล่าวถึง ระบบ PDCA ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในการพัฒนาตน คนและงาน เป็นการนำทฤษฎีกระบวนการดำเนินงานคุณภาพ (PDCA) ของ W. Edwards Deming ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Plan – P) 2) การปฏิบัติตามแผน (Do – D) 3) การตรวจสอบ (Check – C) และ 4) การปรับปรุง (ACT – A)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาโดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผนการกำหนดการ

1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ

1.2 กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง

1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ

3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม

3.3 พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ทำให้รู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

2. รวบรวมข้อมูล

3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงาน จัดแสดงผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดความบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

2. ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

2.1 การย้ายนโยบาย

2.2 การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

2.3 การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

สรุป การบริหารงานด้วยวงจร Deming (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารคุณภาพที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรหรือหน่วยงาน และเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานด้วยกระบวนการวงจร Deming จะต้องประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวางแผน (Plan - P)

การวางแผน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกสุดของกระบวนการ PDCA เพราะทุกกระบวนการของวงจร Deming เป็นผลที่ต่อเนื่องมาจากแผนทั้งสิ้น ถ้าในขั้นตอนการวางแผนทำได้ไม่ดีย่อมจะส่งผลต่อกระบวนการอื่น ๆ ที่ตามมา แต่ในทางกลับกันถ้ามีการวางแผนที่ดีกิจกรรมต่าง ๆ ก็สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ (สุจริต คุณธนกุลวงศ์, 2543: 20) กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนว่า ในการวางแผนควรกำหนดวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการตรวจสอบว่าแผนดังกล่าวมีการวางแผนที่ดีและมีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนที่มีผลต่อเนื่องมาจากการวางแผน กล่าวคือ ขั้นตอนนี้เป็น การนำแผนมาปฏิบัติจริง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้มีการวางแผนไว้ให้มากที่สุด โดยอยู่ภายใต้กรอบของกิจกรรมของแผนที่ได้เลือกไว้แล้ว ดังที่ (อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์, 2543: 466) กล่าวว่า หลังจากได้ดำเนินการวางแผนขั้นต่าง ๆ แล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สาเหตุของแต่ละสาเหตุและวิธีการแก้ไขปรับปรุงงานที่เลือกมาปฏิบัติ ซึ่งถ้าถ้าเป็นงานที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาของสาเหตุด้วยกลุ่มเองก็ลงมือปฏิบัติ หากไปเกี่ยวกับหลายหน่วยงานก็แจ้งให้ผู้บริหารดำเนินการสั่งการให้หน่วยงานนั้น ร่วมมือแก้ไขประสานงานกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบ (Check – C)

การตรวจสอบนับเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ว่า ในการปฏิบัติงานตามแผนสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงหรือกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้จากแนวคิดของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 29) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

สุจริต คุณธนกุลวงศ์ (2543: 21) กล่าวว่า เมื่อทำการตรวจสอบการดำเนินงานตามแผน ควรมีการประเมิน 2 แง่ อย่างเป็นอิสระต่อกัน

1. มีการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้องหรือไม่
2. เนื้อหาของแผนมีสาระเพียงพอหรือไม่

ถ้าวัตถุประสงค์ของงานไม่บรรลุ แสดงว่า สภาพเงื่อนไขไม่เป็นไปตามข้อ 1 หรือข้อ 2 หรือทั้งสองข้อเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณาว่าอยู่ในกรณีใดเพราะการแก้ไขที่ต้องการในแต่ละข้อ จะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

จากแนวคิดทั้งสองแนวคิดจะเห็นได้ว่า หลังการปฏิบัติงานจะต้องมีการประเมินผลเพื่อเป็นการตรวจสอบให้ทราบถึงผลของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ดังที่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530: 90-118) อธิบายไว้ว่า การประเมินผล คือ ขั้นตอนในการติดตามตรวจสอบว่าการตัดสินใจที่ได้กระทำไปนั้นได้ผลตามที่ได้คาดหมายไว้หรือไม่ และการประเมินผลคืองานในขั้นสุดท้าย เป็นการวัดหรือตรวจสอบเพื่อประเมินการดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ในแผน สอดคล้องกับ (ภิญโญ สาร, 2526: 67) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลงานทุกระยะ จะได้ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขและหมายถึงการประเมินขั้นสุดท้ายนำไปเปรียบเทียบกับผลงานที่ได้กับเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อวางแผนใหม่ในอนาคต และสอดคล้องกับแนวคิดของ (ลาภ เพชรเรือง, 2526: 29) ได้อธิบายไว้ดังนี้ การตรวจสอบ หมายถึง การ ทำกิจกรรม 2 ประการคือ

1. การตรวจสอบ ว่าหลังจากการแก้ปัญหาแล้วสภาพปัญหานั้นลดลงจนถึงเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.1 ตรวจสอบ หมายถึง หัวหน้าหน่วยหรือหัวหน้าแผนกให้คำแนะนำตามสภาพที่ก้าวหน้าไป และให้คำแนะนำวิธีการระหว่างขั้นตอนของการดำเนินงาน

1.2 ตรวจสอบผลงาน หมายถึง การบันทึกผลงานเปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดแล้วรายงาน และตรวจสอบดูว่า ทำได้ตามแผนที่กำหนดหรือไม่

1.3 ตรวจสอบระหว่างดำเนินงาน โดยให้ผู้ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการด้วยตัวเอง

1.4 รับรองผลที่ได้ โดยบันทึกผลลัพธ์ที่ได้ลงในรายงานผลลัพธ์ของการดำเนินงานแล้วนำเสนอผล ถ้าได้ผลดีมาก ควรประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรง

2. การควบคุม ภายหลังการตรวจสอบให้ปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อหาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ใช้เทคนิคการควบคุม โดยเก็บข้อมูลสภาพก่อนการแก้ปัญหา และเก็บข้อมูลสภาพหลังจากดำเนินการแก้ปัญหาแล้วเพื่อวิเคราะห์คุณภาพเชิงเปรียบเทียบว่า บรรลุเป้าหมายเพียงใด เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลนั้น ควรเป็นเครื่องมือประเภทเดียวกันทั้งก่อนและหลังการแก้ปัญหา การตัดสินใจผลการควบคุมการดำเนินงานสำคัญมากถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

2.1 ไม่บรรลุเป้าหมาย ให้นำไปปรับปรุงต่อไป

2.2 บรรลุเป้าหมาย ให้กำหนดมาตรฐานของงาน

การปรับปรุงแก้ไข (ACT – A)

เมื่อผ่านขั้นตอนการประเมินแล้ว สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน และนำผลที่ได้ไปตรวจสอบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนว่าเป็นอย่างไร ดังที่ (อดิศักดิ์ พงษ์พนผลศักดิ์, 2534: 467) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขในขั้นนี้เป็นผลการตรวจสอบว่า ถ้าได้ผลต่ำกว่าเป้าหมายให้รีบแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นมาตรฐานงานในการปฏิบัติ เพื่อเสนอรายงานผลงานให้กลุ่มอื่นได้ทราบต่อไป แต่ (สุจริต คุณธรรกุลวงศ์, 2543: 36) กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขให้คำนึงถึงเนื้อหาของแผนด้วย ไม่ใช่แก้ไขเฉพาะวิธีการปฏิบัติงานอย่างเดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ในการปฏิบัติการแก้ไข มีความจำเป็นจะต้องแยกแยะอย่างชัดเจนในการกำจัดอาการและหาสาเหตุของการวางแผนที่ไม่ดีพอก่อน แล้วจึงทำการปรับปรุงคุณภาพของการวางแผนและปรับปรุงเนื้อหาของแผนด้วย

นอกจากนี้ ลาก เพชรเรือง (2526: 31) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเป็นกิจกรรมที่ต้องทำในกรณีที่ปรากฏว่าตรวจสอบแล้ว ผลงานไม่บรรลุหรือไม่สอดคล้องกับเป้าหมายก็ให้ปรับปรุงใหม่ วิธีการปรับปรุงใหม่ให้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ปรับปรุงการวางแผนใหม่
2. ลงมือปฏิบัติตามแผนที่ปรับปรุงใหม่
3. ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานใหม่
4. ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายจะต้องปรับปรุงใหม่ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย

จึงกำหนดเป็นมาตรฐาน

การจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (PNI)

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้เสนอการจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของการวิจัย ประเมินความต้องการจำเป็น ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ สาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาก็จะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความ สมบูรณ์สามารถนำไปใช้วิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความ ต้องการจำเป็นมาจัดลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย การจัดลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น ควรจะใช้วิธีการหลาย ๆ แบบ วิธีการที่ดีควรจะเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถ เรียงลำดับความสำคัญของความสำคัญของความต้องการจำเป็นทั้งในระยะยาวและระยะสั้น เทคนิค วิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสำหรับรูปแบบการตอบสนองแบบเดี่ยว และรูปแบบการตอบสนองแบบคู่ ทุกวิธีมีการดำเนินการคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยขั้นตอนการ ดำเนินการสำคัญ คือ การให้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนด การจัดเรียงลำดับตามความ สำคัญ และการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญเทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนอง คู่แบบเดี่ยวมีวิธีการจัดลำดับ 4 วิธี ได้แก่ 1) วิธีการจัดเรียงลำดับตามมัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) 2) วิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) 3) วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired – Weighting Procedure) และ 4) วิธีการจัดเรียงลำดับ ด้วยการ์ด (Card Sort) สำหรับเทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ มีวิธีการ จัดลำดับ 2 วิธี ได้แก่

1. กลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง ประกอบด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) วิธี Priority Needs Index (PNI) วิธี Priority Needs index แบบปรับปรุง (PNImodified) และวิธีการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis)
2. กลุ่มวิธีใช้หลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ ประกอบด้วย 2 กลุ่มวิธี ได้แก่ กลุ่มวิธีสถิติเดลหรือเดล-เอ็น (Del-N) และกลุ่มวิธีกำหนดน้ำหนักความต้องการจำเป็น (Weighted Needs Index: WNI) การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ โดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) มาใช้ในการจัดลำดับสูตรที่ใช้ในการ คำนวณ คือ $PNI_{modified} = (I-D) / D$ โดย I (Importance) หมายถึงระดับความคาดหวังที่ต้องการ ให้เกิด และ D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งในการวิจัยนี้ กำหนดความคาดหวัง มีค่าสูงสุดเท่ากับ 5 ส่วน การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้ การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความ สนใจ ต้องพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสามารถดำเนินการบริหารวิชาการให้ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพตาม แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ OLSP (1996) ได้จะต้องมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนที่พึงประสงค์

บริบทของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. สภาพการจัดการศึกษาของเทศบาล

กรมการปกครองท้องถิ่น (2544: 25-56) ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559) ดังนี้

ภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้น พื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบกิจการงานอาชีพและทักษะทางสังคมโดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และมีความสำนึกความเป็นไทย

3. การจัดการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ความรู้ทักษะในการประกอบวิชาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมด้านเยาวชน เป็นการจัดการและ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชนทั่วไปอย่าง หลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

นโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ เร่งรัด จัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศึกษา สถานประกอบการและสถาบัน อื่น ๆ ในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ ในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษา ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4. นโยบายด้านระบบบริหารและจัดการศึกษา ได้แก่ จัดระบบบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมี เอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการ จัดการศึกษาให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและ ประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

5. นโยบายด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การวางแผนงานบุคคล เพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

6. นโยบายด้านหลักสูตร ได้แก่ ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตร แกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความเป็นไทย ความเป็น พลเมืองดีของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคน มีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ การระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการด้านตลาดให้ได้มาตรฐานและมีความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ ระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณการเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้การศึกษานิวฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน เอกสารทางวิชาการ สื่อ สิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคมและการศึกษาในรูปแบบอื่น

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบบริการแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนอย่างหลากหลายพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

11. นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการด้านตลาดให้ได้มาตรฐานและมีความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

12. นโยบายด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ บำรุงรักษา ส่งเสริม อนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจ

2. บริบทโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

นโยบายการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี

“การศึกษาดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม”

ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

“สร้างโอกาสให้ได้ศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างมีมาตรฐาน ส่งเสริมความร่วมมือและนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

วิสัยทัศน์

“บริหารจัดการศึกษา บริการครู บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนผู้มารับบริการด้วยไมตรี การประสานใจก่อนประสานงาน น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมายึดปฏิบัติเป็นกัลยาณมิตร”

นโยบาย

พัฒนาคุณภาพการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม การกีฬา รองรับประชาคมอาเซียน เป้าหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำเอา ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับประยุกต์ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาท้องถิ่น ให้มีสมรรถนะสามารถแข่งขัน เพื่อรองรับการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน จึงจะดำเนินการดังนี้

1. จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การฝึกอบรมวิชาชีพให้เหมาะสมสอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่น
2. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
3. ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ประชาชนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา
4. ส่งเสริมการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
5. จัดตั้ง ตลอดจนสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ห้องสมุด ห้องฟ้าจำลอง พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ

6. จัดตั้งศูนย์เยาวชน ลานกีฬา สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

เทศบาลนครอุดรธานีมียุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาที่สร้างเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาของประชาชนในเขตเทศบาล มีพัฒนาการจัดการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมความร่วมมือและนำทรัพยากรมาใช้ส่งเสริมการศึกษาของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ จัดการศึกษาให้ประชาชนทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพของประชาชน ส่งเสริมอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดความอยู่ดีมีสุข และส่งเสริมทักษะด้าน ศิลปะ ด้านกีฬา ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน นอกจากนี้เทศบาลนครอุดรธานียังมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา คือ มีการจัดการศึกษา ส่งเสริมกีฬาให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพ พัฒนาคน พัฒนาอาชีพ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นมีพันธกิจเพื่อสร้างเสริมโอกาส ให้การศึกษาเรียนรู้แก่ประชาชน จัดระเบียบให้การศึกษา และพัฒนามาตรฐานการศึกษา ให้ทัดเทียมกับองค์กรและความเป็นสากล ปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี (นาวิ กรมวังก้อน, 2553: 115)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ให้ผู้เรียนใช้ทักษะการอ่าน และการฟังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และใช้ทักษะการพูดและการเขียน ในการนำความรู้ และ นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเน้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่กับความรู้เดิม มุ่งสร้าง พัฒนาหรือ ปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ รวมทั้งกิจกรรมแก้ปัญหา การใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ที่นอกกรอบและเป็นอิสระ เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ กับ บุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียน สังคม ชุมชน เน้นการบริการและบูรณสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ตลอดจน นำเทคนิคต่าง ๆ ในการสื่อสารมาใช้พัฒนาตนเองให้อยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข สนับสนุนและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย สร้างทางเลือกตัดสินใจ ปรับเปลี่ยนและควบคุมกระบวนการ เรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมว่าสิ่งใดมีความหมายต่อตนเอง รู้ว่าความเห็นใดถูกต้อง สิ่งใดเป็นปัญหาและพิจารณาได้ด้วยว่าจะแก้ปัญหา ด้วยหลักเหตุผลและปัญญาอย่างไร (สำนักการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี, 2555: 10)

การพัฒนาด้านการศึกษาของเทศบาลนครอุดรธานีในปัจจุบันมุ่งเน้นให้เป็นนครแห่ง การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะด้านวิชาการ โดยมีโครงการพัฒนา ความสามารถในการคิดของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอนาคต (Future Problem Soling) เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีให้เป็นสถานศึกษาที่มีหลักสูตรที่เน้นกระบวนการคิด เป็นสำคัญ ทักษะการคิดแก้ปัญหาอนาคตนอกจากจะส่งเสริมพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการ คิด อย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์ช่วยเพิ่มความสนใจและใส่ใจต่ออนาคต ช่วยในการ ฝึก ทักษะการวิจัย การทำงานเป็นกลุ่ม รวมถึงทักษะในการสื่อความหมาย เช่น การพูดและการเขียน ที่มี คุณภาพ ที่สำคัญการใช้เทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตนี้นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมกันคิดและระดม สมอง โดยใช้ทักษะการคิดระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับปฐมภูมิจนถึงทักษะการคิดขั้นสูง เทคนิคนี้สามารถ นำไปใช้ พัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ของสาระการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมี ความสุข ได้พัฒนา ศักยภาพของตนเองในการคิดอย่างเต็มที่ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์

ใช้ในชีวิตประจำวัน คือแนวทางหนึ่งของการพัฒนาการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีตั้งใจจะพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร ด้านการศึกษาของเทศบาล รวมถึงนักเรียน เยาวชน ลูกหลานชาวอุดร ให้มี ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตจริง (เทศบาลนครอุดรธานี, 2556: 44-45)

ตาราง 2 แสดงจำนวนบุคลากรครูและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้บริหารและ รองผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวนครู	รวม
1 โรงเรียนเทศบาล 1	3	38	41
2 โรงเรียนเทศบาล 2	5	68	73
3 โรงเรียนเทศบาล 3	3	62	65
4 โรงเรียนเทศบาล 4	2	26	28
5 โรงเรียนเทศบาล 5	4	56	60
6 โรงเรียนเทศบาล 6	4	73	77
7 โรงเรียนเทศบาล 7	4	63	67
8 โรงเรียนเทศบาล 8	1	22	23
9 โรงเรียนเทศบาล 9	1	13	14
10 โรงเรียนเทศบาล 10	1	14	15
11 โรงเรียนเทศบาล 11	2	14	16
12 โรงเรียนเทศบาล 12	1	7	8
รวม	31	456	487
รวมทั้งสิ้น		487	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

รัชดา สืบผาง (2550: 138-140) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษา โรงเรียนจักรพงษ์บ้านห้วยเทียน อำเภอปากชม จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคาดหวังเกี่ยวกับการ จัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เหมาะสมกับโรงเรียนจักรพงษ์บ้านห้วยเทียน 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจักรพงษ์บ้านห้วย เทียน 3) เพื่อหารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เหมาะสมกับโรงเรียน จักรพงษ์บ้านห้วยเทียน ซึ่งผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการจัด เวทีคืนข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน

กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวทางวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระยะเวลารวม 10 เดือน ลงมือปฏิบัติการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ 2 วงรอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหารและการบริหารงาน ภาระงานตามโครงสร้างการบริหารงานมีมากเกินไป การนิเทศภายในยังไม่เป็นระบบ หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านครูและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูไม่มีการเตรียมการสอน ขาดเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ค่อยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงน้อย 3) ด้านนักเรียนและครอบครัว นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ขาดความพร้อมทั้งด้านอุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ 4) ด้านชุมชนและการมีส่วนร่วม ชุมชนมีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อทางโรงเรียนน้อย ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนด้านแรงงาน และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ มีรายได้ที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ผลจากการลงปฏิบัติการตามวงจรการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

สมบัติ ยศปัญญา (2553: 82-87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 341 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 106 คนและครูผู้สอน จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามการวิจัย 2) แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณลักษณะของครู รองลงมา ได้แก่ บทบาทของครู และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สื่อ/เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

ชมพูนุช สุภาพล (2557: 74-76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 162 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 22 คน และครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Random

Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนา 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารและการจัดการแก้ไขปัญหามากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศภายใน ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบปัญหาการทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มี 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการและการจัดการ รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวางแผนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา 2) ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการสร้างสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีการให้นักเรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกต วิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ได้เอง และมีการสร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจแก่ครูในกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศภายใน รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาเกี่ยวกับครูในการจัดกิจกรรม มีการประเมินการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการนำผลการนิเทศภายในไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ 4) ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประเมินผลการพัฒนาการของนักเรียนในหลาย ๆ ด้าน มีการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และมีการนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน

อรอุมา กองฝ่าย (2558: 135-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้ตาราง Krejcie & Morgan จำนวน 405 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 108 คนและ ครู จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามการวิจัย 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินความเหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน และโรงเรียนขนาดต่างกันเห็นว่า สภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ สภาพปัจจุบัน ผู้บริหารเห็นว่าครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด ครูผู้สอนเห็นว่าครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำสุด ความต้องการพัฒนาผู้บริหาร เห็นว่าครูผู้สอนควรพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาสูงสุด ครูผู้สอนเห็นว่าครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาสูงสุด 2) การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามทัศนคติผู้บริหารและครู พบว่า ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นมากที่สุด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารประสบการณ์การทำงาน 0-5 ปี และ 11 ปี ขึ้นไป ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นมากที่สุด และผู้บริหารประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ด้านบทบาทนักเรียนมีความจำเป็นมากที่สุด ครูประสบการณ์การทำงาน 0-5 ปี และ 11 ปี ขึ้นไป ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นมากที่สุด ส่วนครูประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นมากที่สุด จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการจำเป็น ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มากที่สุด ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านบทบาทนักเรียน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ส่วนในโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3) แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านบทบาทผู้บริหาร 5) ด้านบทบาทครู 6) ด้านบทบาทนักเรียน 7) ด้านการวัดและประเมินผล

บุหงา คงราช (2560: 99-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 3) เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 445 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 132 คนและ ครู จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรการศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง 3) ด้านเทคนิคการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครู 5) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน 6) ด้านการบริหารจัดการ นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคนิคกระบวนการสอน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ดังนี้ ด้านคุณลักษณะครู ด้านคุณลักษณะผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ 3) แนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา มี 6 ด้าน 29 แนวทาง ดังนี้ หลักสูตรการศึกษา 5 ข้อ เทคนิคการสอน 5 ข้อ การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง 4 ข้อ คุณลักษณะ ของครู 6 ข้อ คุณลักษณะของผู้เรียน ข้อ 3 การบริหารจัดการ 6 ข้อ

ศิริพร ศรีปัญญา (2560: 158-159) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2) พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 331 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 84 คนและ ครู จำนวน 247 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวชี้วัด 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 ตัวชี้วัด 3) ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด 4) ด้านบทบาทครู จำนวน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านประเมิน ผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบัน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมมีสภาพ การปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุด คือด้านบทบาทครู อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านน้อยที่สุดคือด้านแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับปานกลาง การศึกษาสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู

ในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก และรายด้านน้อยที่สุดคือด้านบทบาทครู อยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แบบสอบถาม และจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ออกแบบแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ซึ่งพบว่า แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมากที่สุดรองลงมาคือด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบทบาทครู อยู่ในระดับมาก ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่สุดที่สุดคือด้านการจัดการ เรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Gills (2000: 132) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์งานศิลปะโดยการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง และการสื่อความหมาย ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรค์งานศิลปะของเด็กโดยให้เด็กเริ่มต้นจากการคิดและมีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะในการสื่อความหมายของกิจกรรมต้องอาศัยประสบการณ์จริง และการสร้างความสุขในการเรียน สิ่งที่เป็นตัวอย่างที่ดีและน่าสนใจในการสร้างศิลปะเด็กคือ การวาดภาพที่เกิดจากประสบการณ์ แล้วตั้งชื่อภาพ และสื่อความหมายจากภาพนั้นคือผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ครูจะนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร กำหนดการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางด้าน วิชาการและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ จะต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ครูผู้สอนมีการเตรียมการ สอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมได้ปฏิบัติจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้

Watumura (2003: 1279-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนที่ครูเป็นผู้สอนโดยตรงในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากมีผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของนักเรียนและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนยืนยันว่า นักเรียนสามารถเพิ่มพูนแนวคิด ความรู้ ได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นเมื่อใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์ความรู้ และการที่ครูสอนให้ความรู้กับนักเรียนได้ความรู้กระจ่างกระจายเป็นส่วน นักเรียนไม่สามารถรวบรวมความรู้หรือบูรณาการเป็นองค์ความรู้ได้ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการการสอนที่เหมาะสมว่านักเรียนเรียนรู้อย่างไร จากการกำหนดเรื่อง สมองและการพัฒนาสติปัญญาเป็นหลัก ผลการวิจัย พบว่า ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกับชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการจัดการเรียนรู้โดยชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางผลิตนักเรียนที่มีฐานความรู้กว้างไกล และเป็นนักเรียนที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เดิมเข้ากับสิ่งรอบ ๆ ตัวได้

Maddox (2003: 112-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฝึกอบรมครูเรื่องกลวิธีพหุปัญญาและโครงสร้างการเรียนรู้ร่วมต่อผลการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนในการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมกลุ่มครูที่คัดเลือกมาจากโรงเรียนประจำอำเภอโนนสวรรค์-ลามีราดา ยูนิฟต์ ผลการวิจัยพบว่า ครู 15 คน จาก 25 คน ไม่เคยสอนนักเรียนมาก่อน จากกระบวนการฝึกอบรมนี้ทำให้ครูมีความเข้าใจในเรื่องพหุปัญญามากขึ้น โครงสร้างของคาแกน (Kagan) ที่ได้ใช้ในการฝึกอบรมครูช่วยให้ครูได้เชื่อมโยงเนื้อหาไปในทางบวก ทำให้สามารถเรียนรู้และจดจำได้มากขึ้น การฝึกอบรมครูเรื่องกลวิธีพหุปัญญาและโครงสร้างการเรียนรู้ร่วมต่อผลการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนในการวิจัยนั้นจะช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน ครูต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมพอ ๆ กับทำงานลำพังระหว่างการฝึกอบรม

Basamh (2003: 30-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการส่งเสริมวิธีการเรียนแบบร่วมมือในโรงเรียนสตรีเอกชนในเมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของผู้บริหารและครูผู้สอนมีเจตคติเชิงบวกต่อการส่งเสริมการเรียนแบบร่วมมือเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถนำวิธีการสอนแบบเรียนรวมไปใช้สอนได้ทุกหัวข้อเรื่องและทุกรายวิชาโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือทั้ง 4 แบบ ได้แก่ การสอนแบบการแข่งขันแบบทีม การสอนแบบจิ๊กซอว์ การสอนแบบกลุ่มสืบเสาะ การสอนแบบกลุ่มสืบเสาะ และการสอนแบบระดมความคิด Ryan (2005: 811-831) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานอบรมเด็กเล็กของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการศึกษาอยู่ในเมืองของประเทศโคลัมเบีย ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเด็กได้มีโอกาสเลือกที่จะเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเองแล้ว เด็กเหล่านั้นจะแสดงออกซึ่งศักยภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์มากกว่าการที่ได้รับจากครูเป็นผู้กำหนดให้ ทั้งนี้ครูจะต้องแสดงบทบาทของตนเป็นทั้งผู้อำนวยความสะดวกและผู้กำกับการเรียนรู้ของเด็กในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน

Myers (2012: 351-A) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับประถมศึกษา การศึกษาพบว่า พื้นฐานและวิธีการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดมนุษยนิยมในการสอนนั้นข้อสังเกตในการวิจัย คือ วิธีการสอนที่เป็นประโยชน์สำหรับทั้งนักเรียนและครู วิธีการดังกล่าวขึ้นอยู่กับเป้าหมายความเป็นประชาธิปไตย ความยืดหยุ่น การไว้วางใจและความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน Carl Rogers ถือเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีการสอนที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญและทฤษฎีที่ขัดแย้ง “การทำลายความสัมพันธ์ คือ การสร้างความเป็นหนึ่งด้วยความเห็นใจ ความเข้าใจนักเรียน แท้ (ถูกจริง) โดยไม่มีเงื่อนไขทางบวก (การรับรางวัล)” การเป็นครูในอนาคต ต้องมีความรับผิดชอบของฉันทันที่จะสร้าง บ่มเพาะนักเรียนทุกคน ให้ความหมายของการสังเกตและการวิเคราะห์ทำโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิธีนี้สามารถใช้ในห้องเรียนได้ และส่วนประกอบที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่แค่นักเรียน แต่ถึงครูและทุกคนในโรงเรียน ซึ่งแตกต่างจากวิธีการแบบดั้งเดิมมาก การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลและสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับพวกเขา อาจารย์ต้องสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมกับนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน ที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าประสบความสำเร็จ กลยุทธ์ในชั้นเรียนอาจจะเป็นการเรียนแบบกลุ่ม และสำรวจ เป็นต้น ที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องใช้ประโยชน์จากธรรมชาติของเด็ก นั่นคือความอยากรู้ อยากเห็นในการเรียนรู้

ที่จะมีส่วนร่วมให้พวกเขามีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ควรมีการพัฒนาปรับปรุงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง โดยมีครูเป็นบุคคลที่คอยชี้แนะ กำกับดูแลการจัดการเรียนรู้ ควรใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ รวมถึงการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วย ให้เกิดการเรียนรู้แสวงหาด้วยตนเอง จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร ชุมชน และผู้ปกครอง ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

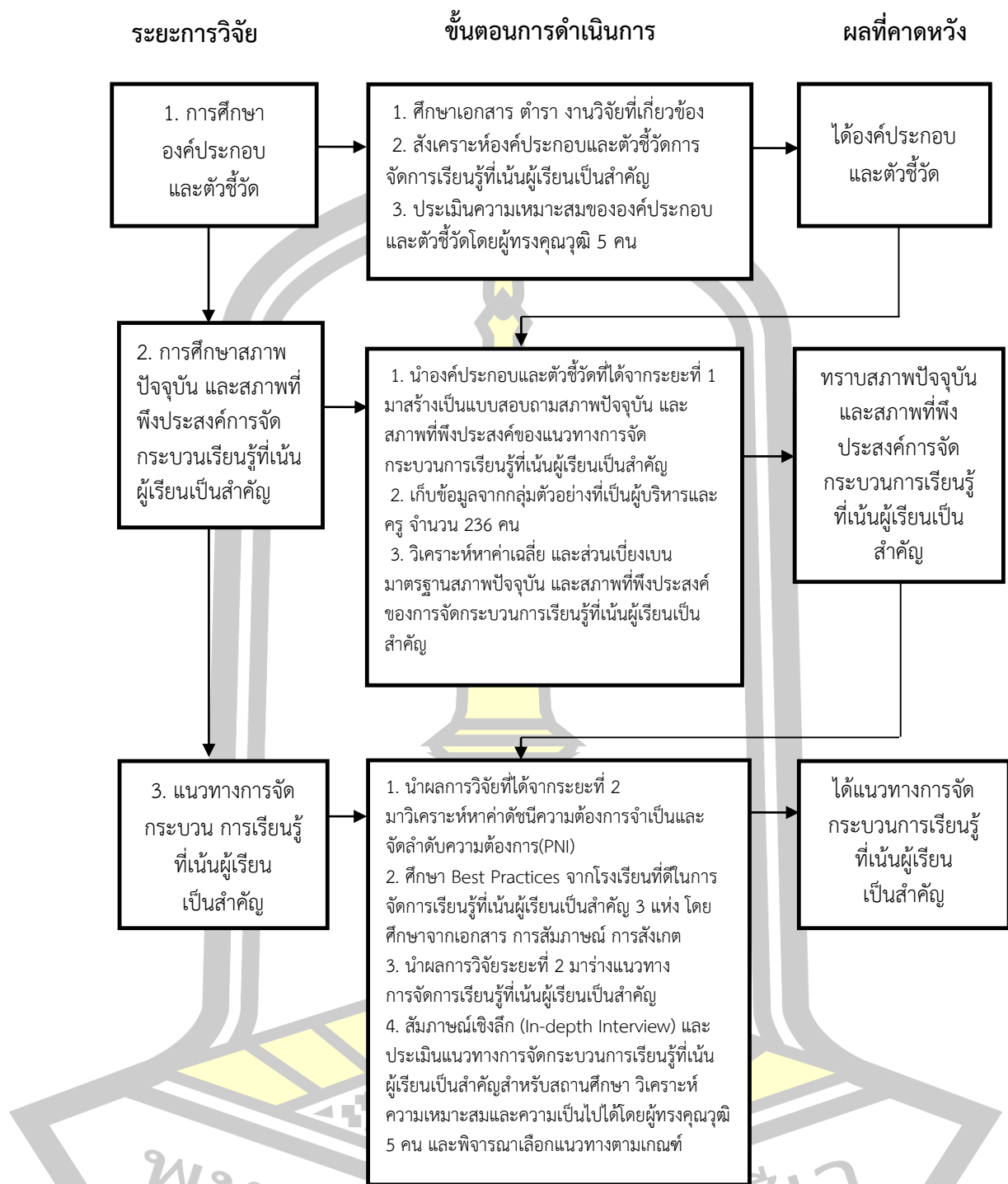
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

รายละเอียดการวิจัยแต่ละระยะมีดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 : การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

1.2 การสังเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อ 1 เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

1.3 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เก็บข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา

2.2 มีประสบการณ์การสอนในการสอนระดับอุดมศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 หัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ครู อันดับ คศ.3)

2.4 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผู้ทรงคุณวุฒิมีทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

2.4.1 นางศิริกัญญา คำดวง ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.4.2 ดร.รุ่งทิภา จันทน์วัฒนวงษ์ ศษ.ด. (ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต) หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2.4.3 นางอรุณศิริ จันทร์หล่น ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.4.4 นายสากล นิมวงษ์ ค.ม. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่อน้อยประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1

2.4.5 นายสุบรรณ ดาวังปา กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน 43 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและประเด็นการปรับปรุงองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก)

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การสร้างแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบประเมิน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

3.2.2 กำหนดประเด็นหลักที่จะประเมินให้ครบถ้วนครอบคลุม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา 6 ด้าน 43 ข้อ

3.2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินและกำหนดรูปแบบของแบบประเมิน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

3.2.4 เขียนแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษานับร่าง

3.2.5 นำแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษานับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษาของข้อความแต่ละข้อ เหมาะที่จะใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินความเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.2.6.1 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา

3.2.6.2 จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตทางด้านการศึกษา และประเมินผลหรือสอนระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ

3.2.6.3 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานองค์กร หรือมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานสถานศึกษา หรือเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

1) นางสาวมะลิวัลย์ ธรรมราช ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหาร การศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 6 เทศบาลนครอุดรธานี

2) ดร.รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์ ศษ.ด. (ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต) หลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3) ดร.อรุณรสมิ์ บำรุงจิต ปร.ด.(ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) ยุทธศาสตร์การ พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

4) นางวิมลรัตน์ อุ่นทานนท์ กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) หลักสูตรและ การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

5) ดร.อรอนงค์ ฐัญญู ปร.ด. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

จากนั้นหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยนำคะแนนของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ของแบบประเมินรายชื่อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2553 : 104) ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามเข้าเกณฑ์ 43 ข้อ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

3.2.7 ปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการประเมินต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อ ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี

4.2 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยยื่นหนังสือแนะนำตัว ผู้วิจัยพร้อมแบบประเมินต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และได้รับแบบประเมินกลับมาจำนวน 5 ฉบับ

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดทำข้อมูล

5.1.1 นำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของการตอบทั้งหมด 5 ฉบับ พบว่ามีการตอบครบทุกข้อ ทุกฉบับตามที่ผู้วิจัยต้องการ

5.1.2 นำแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์ทั้ง 5 ฉบับมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.51 - 5.00 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเภทข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน ดังต่อไปนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมขององค์กรประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.51 - 5.00 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกองค์กรประกอบหรือตัวชี้วัด คือ องค์กรประกอบหรือตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ให้คัดเลือกไว้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117) ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมขององค์กรประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินปลายเปิด ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 : การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการศึกษาคำตอบประกอบในระยะที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 12 โรงเรียน ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน 31 คน และครูผู้สอน 456 คน รวม 487 คน

2.2 ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่ ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน 28 คน และครู 208 คน รวม 236 คน จากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี 12 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2553: 35)

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากรครูและผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียน		จำนวนครู	
		จำนวนประชากร (N=31)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n=28)	จำนวนประชากร (N=456)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n=208)
1	โรงเรียนเทศบาล 1	3	3	38	17
2	โรงเรียนเทศบาล 2	5	4	68	19
3	โรงเรียนเทศบาล 3	3	3	62	30
4	โรงเรียนเทศบาล 4	2	2	26	17

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนผู้อำนวยการและ รองผู้อำนวยการโรงเรียน		จำนวนครู	
		จำนวน ประชากร (N=31)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (n=28)	จำนวน ประชากร (N=456)	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง (n=208)
5	โรงเรียนเทศบาล 5	4	3	56	20
6	โรงเรียนเทศบาล 6	4	4	73	30
7	โรงเรียนเทศบาล 7	4	3	63	28
8	โรงเรียนเทศบาล 8	1	1	22	17
9	โรงเรียนเทศบาล 9	1	1	13	7
10	โรงเรียนเทศบาล 10	1	1	14	8
11	โรงเรียนเทศบาล 11	2	2	14	8
12	โรงเรียนเทศบาล 12	1	1	7	7
	รวม	31	28	456	208

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 นี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ สภาพภาพตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 6 ด้าน 43 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านครู 7 ข้อ 2) ด้านนักเรียน 8 ข้อ 3) ด้านหลักสูตร 6 ข้อ 4) ด้านการบริหารจัดการ 8 ข้อ 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 7 ข้อ และ 6) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 7 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก)

3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

3.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่

พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3.2.2 กำหนดประเด็นหลักที่จะประเมินให้ครบถ้วนครอบคลุม โดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ที่ได้จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด

3.2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก)

3.2.4 เขียนแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีฉบับร่าง

3.2.5 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษาของข้อคำถามแต่ละข้อ เหมาะที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตรของ Rovinelli และ Hambleton (ยุทธ ใทยวรรณ และ กุสุมา ผลาพรหม, 2553: 181)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักที่ศึกษา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553: 104) ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามเข้าเกณฑ์ 43 ข้อ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 (ดังภาคผนวก ข)

3.2.7 นำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้

3.2.7.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีหาค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คำนวณโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้ (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา, 2553: 98)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์
	X	แทน	คะแนนข้อ 1 ของแต่ละคน
	Y	แทน	คะแนนรวมของข้อคำถามทุกข้อของแต่ละคน

พบว่า เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ข้อคำถามของสภาพปัจจุบันได้ข้อที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 43 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ทั้งหมด 43 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.470 ถึง 0.864 และข้อคำถามของสภาพที่พึงประสงค์ได้ข้อที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 28 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ทั้งหมด 28 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.397 ถึง 0.868 (ดังภาคผนวก ข)

3.2.7.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ชุด คือ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	$\sum s_i^2$	แทน	คะแนนรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

พบว่า สภาพปัจจุบันได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.966 และสภาพที่พึงประสงค์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.977

3.2.8 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยส่งหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 236 ฉบับ โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 14 - 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา พบว่า แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 236 ฉบับ

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และร้อยละ (Percentages)

5.2.2 ตอนที่ 2 เป็นข้อความถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121) และแปลความค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการ
 เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบัน
 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.66 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

ระยะที่ 3 : การเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. ขั้นตอนดำเนินการการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนาแนวทางการ
 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดย
 นำผลข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีลำดับ
 ความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})
 (สุวิมล ว่องวานิช, 2558: 279) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ PNI_{modified} แทน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการ
 จำเป็นแบบปรับปรุง
 I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
 D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล
 Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified} พบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้าน
 นักเรียน ($PNI = 0.31$) รองลงมาคือ ด้านครู ($PNI = 0.27$) และด้านการบริหารจัดการ ($PNI = 0.26$)
 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านหลักสูตร ($PNI = 0.20$)

1.2 การศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเยี่ยม (Best Practices) จากโรงเรียนที่ดี
 ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
 Sampling)

1.2.1 โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีแนวปฏิบัติเยี่ยม (Best Practices) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม โดยมีเกณฑ์
 ดังต่อไปนี้

1.2.1.1 เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.1.2 เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครบสาม อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

1.2.1.3 ได้รับรางวัลต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่าระดับภาค

โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices) 3 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คนและครูจำนวน 3 คน ดังนี้

- 1) นายสุวัฒน์ สุระอุดร ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 2) นายสมัคร แสงเสน ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 3) นายสากล ฉิมวงษ์ ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 4) นางสาวสิริรัตน์ ตระราชิ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) การศึกษา ปฐมวัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 5) นางรุ่งนภา สอนทอง กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 6) นางสาวนลินี พลเยี่ยม กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

1.3 ร่างแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยนำผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง และผลการศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา จาก ข้อ 1.2 มาใช้ในการร่างแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1.4 ตรวจสอบแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ โรงเรียนโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานีทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

2.1 โรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices) ที่มีวิธีการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีแนวปฏิบัติดีเยี่ยม 3 แห่ง

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 5 คน มีหน้าที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก และประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.2.1 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา

2.2.2 มีประสบการณ์การสอนในการสอนระดับอุดมศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.3 หัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ครู คศ.3)

2.2.4 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านคุณภาพผู้เรียนในระดับภาคขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

2.2.4.1 นางธนพร แก้วชาารุณ ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 12 นครอุดรธานี

2.2.4.2 นางศรีสมร สันทา ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3

2.2.4.3 นายยรรยง พรหมสาขา ณ สกลนคร (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตำแหน่งปัจจุบัน อธิการผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1

2.2.4.4 นางจรรยา แก้วสองเมือง กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมัธยมเทศบาล 6 นครอุดรธานี

2.2.4.5 นางสุจิตรา ธนสูตร กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมัธยมเทศบาล 6 นครอุดรธานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

3.1.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form)

3.1.1.1 ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices)

3.1.1.2 ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครู 2) ด้าน

นักเรียน 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ และ 6) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก)

3.1.2 แบบประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครู 2) ด้านนักเรียน 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ และ 6) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ก)

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3.2.1.2 กำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ให้ครบถ้วนครอบคลุม ประกอบด้วย แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา และองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผู้บริหารสถานศึกษา

3.2.1.3 กำหนดรูปแบบของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.2.1.4 เขียนแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีฉบับร่าง

3.2.1.5 นำแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.1.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

3.2.1.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.2 แบบประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบประเมิน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3.2.2.2 กำหนดประเด็นหลักที่จะประเมินให้ครบถ้วนครอบคลุม ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ทั้ง 6 ด้าน

3.2.2.3 กำหนดรูปแบบของแบบประเมิน เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

3.2.2.4 เขียนแบบประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีฉบับร่าง

3.2.2.5 นำแบบประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษาของแนวทางแต่ละข้อ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.2.6 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity)

3.2.2.7 ปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ประเมินต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practice) ฉบับที่ 2 เรียนผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทาง

4.2 ดำเนินการสัมภาษณ์โรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices) โดยยื่นหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยต่อผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และครู 3 คน โดยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.3 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยยื่นหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.4 ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ที่รวบรวมมาได้

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดทำข้อมูล

5.1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปเป็นใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

5.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ตรวจให้	5	คะแนน
มาก	ตรวจให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ตรวจให้	3	คะแนน
น้อย	ตรวจให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ตรวจให้	1	คะแนน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยนำผลข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practices) 3 แห่ง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.2.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบหรือตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ให้คัดเลือกไว้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.07

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนคน
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 3 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา เป็นข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ แสดงในตาราง 4 – 10 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา

ด้าน	องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1	ด้านครู	4.64	0.36	มากที่สุด
2	ด้านนักเรียน	4.62	0.32	มากที่สุด
3	ด้านหลักสูตร	4.58	0.44	มากที่สุด
4	ด้านการบริหารจัดการ	4.64	0.39	มากที่สุด
5	ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.63	0.51	มากที่สุด
6	ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	4.41	0.50	มาก
	รวม	4.59	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา การวิเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวม และจำแนกเป็นรายตัวชี้วัด แสดงในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านครู

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสาน ภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	4.67	0.32	มากที่สุด
2	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	4.83	0.47	มากที่สุด
3	ครูเข้าใจและเอาใจใส่ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดง ความเมตตาต่อนักเรียน อย่างทั่วถึง	4.37	0.49	มาก
4	ครูเตรียมและจัดกิจกรรม สถานการณ์ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.95	0.05	มากที่สุด
5	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม และคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	4.20	0.42	มาก
6	ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและ ประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.45	มาก
7	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่าง มีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.95	0.35	มากที่สุด
รวม		4.64	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครู เตรียมและจัดกิจกรรม สถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ และครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านนักเรียน

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี	4.70	0.27	มากที่สุด
2	นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของ ตนเอง	4.45	0.57	มาก
3	นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
4	นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกาย สม่าเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่ กำหนด	4.56	0.24	มากที่สุด
5	นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและ ชุมชนได้อย่างมีความสุข	4.60	0.22	มากที่สุด
6	นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความ รับผิดชอบ	4.48	0.46	มาก
7	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง เสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	4.76	0.23	มากที่สุด
8	นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุง ตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.41	0.54	มาก
	รวม	4.62	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านนักเรียน มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับ ได้แก่ นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุป องค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้มากที่สุด และนักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ เทคโนโลยี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านหลักสูตร

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	4.75	0.22	มากที่สุด
2	หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.65	0.54	มากที่สุด
3	ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	4.24	0.43	มาก
4	เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน	4.44	0.41	มาก
5	หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้อง กับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.55	0.57	มากที่สุด
6	หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	4.87	0.46	มากที่สุด
	รวม	4.58	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับ ได้แก่ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการใฝ่รู้ตลอด ชีวิต หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน และหลักสูตรมีลักษณะ กว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบ
ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1	การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.66	0.22	มากที่สุด
2	การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้อง กับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.70	0.27	มากที่สุด
3	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.90	0.20	มากที่สุด
4	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจาก ภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.78	0.28	มากที่สุด
5	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	0.45	มาก
6	การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	4.48	0.55	มาก
7	การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียน	4.82	0.45	มากที่สุด
8	การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมี ลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	4.40	0.55	มาก
	รวม	4.64	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
สามลำดับ ได้แก่ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความ
ถนัด ความสนใจของผู้เรียน และการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับ

แนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	4.87	0.46	มากที่สุด
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.67	0.47	มากที่สุด
3	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.57	มาก
4	มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมของผู้เรียน	4.50	0.58	มาก
5	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	4.65	0.53	มากที่สุด
6	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	4.50	0.55	มาก
7	มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลายและต่อเนื่อง	4.76	0.43	มากที่สุด
	รวม	4.63	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
ทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน มีการประเมินพัฒนาการของ
ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึก
ค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถ
สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	ตัวชี้วัดในองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและ อุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	4.32	0.78	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหาร วิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	4.19	0.26	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอก สถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา	4.40	0.62	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและ ภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.46	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา ทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	4.28	0.54	มาก
6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อ ต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	4.77	0.34	มากที่สุด
รวม		4.41	0.50	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญด้านกระบวนการเรียนรู้ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการ บริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา นำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้า มามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และร้อยละ (Percentages) ดังแสดงในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 จำนวน ร้อยละข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ข้อ	ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n=236)	ร้อยละ
1	สถานภาพตำแหน่ง		
1.1	ผู้บริหารโรงเรียน	28	11.86
1.2	ครู	208	88.14
	รวม	236	100.00

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพตำแหน่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.86 และครู จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 88.14

2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งเป็นข้อมูลในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์นำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 12 - 18 ดังนี้

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวม

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านครู	3.65	0.50	มาก	4.62	0.43	มากที่สุด
2. ด้านนักเรียน	3.54	0.51	มาก	4.63	0.37	มากที่สุด
3. ด้านหลักสูตร	3.76	0.35	มาก	4.53	0.45	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ด้านการบริหารจัดการ	3.68	0.47	มาก	4.64	0.32	มากที่สุด
5. ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.65	0.46	มาก	4.58	0.47	มากที่สุด
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	3.60	0.28	มาก	4.42	0.48	มาก
รวม	3.66	0.43	มาก	4.57	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ คือ องค์ประกอบด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ และด้านครูและด้านกระบวนการเรียนรู้

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านนักเรียน และด้านครู

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู

ด้านครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	3.76	0.52	มาก	4.67	0.32	มากที่สุด
2. ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	3.55	0.45	มาก	4.56	0.51	มากที่สุด
3. ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	3.62	0.51	มาก	4.37	0.46	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ครูเตรียมกิจกรรม และ สถานการณ์ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่าง สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิด องค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.95	0.46	มาก	4.80	0.21	มากที่สุด
5. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และ ปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม และคุณธรรมตามวิถี วัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	3.72	0.58	มาก	4.87	0.56	มากที่สุด
6. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมิน พัฒนาการของนักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง	3.52	0.52	มาก	4.50	0.45	มาก
7. ครูมีความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.43	0.47	ปานกลาง	4.57	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	3.65	0.50	มาก	4.62	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล และครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู มีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน ครูเตรียมกิจกรรม และ

สถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสาน ภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร อุดรธานี ด้านนักเรียน

ด้านนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี	3.35	0.69	ปานกลาง	4.32	0.36	มาก
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	3.45	0.65	ปานกลาง	4.50	0.37	มาก
3. นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และมีอิสระที่จะแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.56	0.52	มาก	4.57	0.45	มากที่สุด
4. นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	3.52	0.54	มาก	4.67	0.32	มากที่สุด
5. นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข	3.72	0.45	มาก	4.56	0.51	มากที่สุด
6. นักเรียนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	3.51	0.43	มาก	4.80	0.21	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
7. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้มากที่สุด	3.75	0.35	มาก	4.83	0.31	มากที่สุด
8. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุง ตนเองและยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่น	3.45	0.48	ปานกลาง	4.78	0.42	มากที่สุด
โดยรวม	3.54	0.51	มาก	4.63	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข และนักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และมีอิสระที่จะแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน มีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ และนักเรียนฝึกประเมินผลงานฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อุทิศ มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	3.64	0.26	มาก	4.32	0.34	มาก
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	3.74	0.52	มาก	4.75	0.36	มาก
3. ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัด การเรียนการสอน	3.76	0.54	มาก	4.50	0.52	มาก
4. เนื้อหาสาระต้องมีความ สมดุลระหว่างศาสตร์และ ศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และ ธรรมชาติของผู้เรียน	3.84	0.34	มาก	4.34	0.54	มาก
5. หลักสูตรต้องเอื้อต่อความ สามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตาม ธรรมชาติ สอดคล้องกับ ความ ถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน	3.84	0.28	มาก	4.52	0.48	มากที่สุด
6. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้อง จัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหา เป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.74	0.14	มาก	4.77	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	3.76	0.35	มาก	4.53	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน และหลักสูตรต้องเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง และหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง หลักสูตรต้องเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการควรถูกกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	3.89	0.28	มาก	4.75	0.25	มากที่สุด
2. การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.64	0.47	มาก	4.73	0.32	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.74	0.65	มาก	4.65	0.32	มากที่สุด
4. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.67	0.52	มาก	4.64	0.35	มากที่สุด
5. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	0.45	มาก	4.62	0.42	มากที่สุด
6. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	3.42	0.53	ปานกลาง	4.67	0.31	มากที่สุด
7. การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัยตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	3.56	0.51	มาก	4.51	0.27	มากที่สุด
8. การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	3.73	0.35	มาก	4.53	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	3.68	0.47	มาก	4.64	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันการจ้ดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการ ควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์การจ้ดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการ ควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจ้ดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้

ด้านกระบวนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	3.73	0.28	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.75	0.47	มาก	4.73	0.45	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านกระบวนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.67	0.54	มาก	4.58	0.35	มากที่สุด
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณภาพและจริยธรรมของผู้เรียน	3.56	0.45	มาก	4.53	0.42	มากที่สุด
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3.64	0.53	มาก	4.64	0.56	มากที่สุด
6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	3.56	0.52	มาก	4.45	0.54	มาก
7. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	3.62	0.43	มาก	4.61	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	3.65	0.46	มาก	4.58	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา และมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายใน	3.65	0.28	มาก	4.45	0.64	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา	3.74	0.23	มาก	4.47	0.48	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชน บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา	3.56	0.34	มาก	4.40	0.48	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ผู้บริหารสถานศึกษา นำผลการประเมินภายใน และภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.54	0.31	มาก	4.37	0.53	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา ทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	3.59	0.27	มาก	4.52	0.34	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการจัด กิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการ บริการที่หลากหลายที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตาม ธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	3.52	0.24	มาก	4.32	0.43	มาก
โดยรวม	3.60	0.28	มาก	4.42	0.48	มาก

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายใน และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน

ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายใน

ระยะที่ 3 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี นำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งเป็นข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index: PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 19 - 25 ดังนี้

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับของความจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวม

ด้าน	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1	ด้านครู	3.65	4.62	0.27	2
2	ด้านนักเรียน	3.54	4.63	0.31	1
3	ด้านหลักสูตร	3.76	4.53	0.20	6
4	ด้านการบริหารจัดการ	3.68	4.64	0.26	3
5	ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.65	4.58	0.25	4
6	ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	3.60	4.42	0.23	5
	รวม	3.66	4.57	0.25	

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เรียงลำดับความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านครู ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านหลักสูตร ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
1	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	3.76	4.67	0.24	4

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู	D	I	PNI modified	ลำดับ
2	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	3.55	4.56	0.28	3
3	ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	3.68	4.37	0.19	6
4	ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.95	4.80	0.22	5
5	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	3.72	4.87	0.31	1
6	ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.52	4.50	0.28	3
7	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.43	4.47	0.30	2
	รวม	3.65	4.62	0.27	

จากตาราง 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ และครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ด้านนักเรียน	D	I	PNI modified	ลำดับ
1	นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี	3.35	4.32	0.29	4
2	นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและ วิธีการของตนเอง	3.45	4.50	0.30	3
3	นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และ สรุปลองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.56	4.57	0.28	5
4	นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพ ทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	3.52	4.67	0.33	2
5	นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้าง องค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมี ความสุข	3.72	4.56	0.23	6
6	นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มี คุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	3.51	4.80	0.37	1
7	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	3.75	4.83	0.29	4
8	นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมิน และปรับปรุงตนเองและยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่น	3.45	4.78	0.37	1
	รวม	3.54	4.63	0.31	

จากตาราง 21 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน เรียงลำดับ ความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากที่สุ่ไปหาน้อย ได้ดังนี้ นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์

มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ และนักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร	D	I	PNI modified	ลำดับ
1	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	3.64	4.32	0.19	4
2	หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	3.74	4.75	0.27	2
3	ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน	3.76	4.50	0.20	3
4	เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน	3.84	4.34	0.13	6
5	หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	3.84	4.52	0.18	5

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร	D	I	PNI modified	ลำดับ
6	หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	3.74	4.77	0.28	1
	รวม	3.76	4.53	0.20	

จากตาราง 22 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร เรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่ออนาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และเนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ	D	I	PNI modified	ลำดับ
1	การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	3.89	4.75	0.22	7
2	การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.64	4.73	0.30	2

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ	D	I	PNI modified	ลำดับ
3	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.74	4.65	0.24	5
4	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.67	4.64	0.26	4
5	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	4.62	0.23	6
6	การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	3.42	4.67	0.37	1
7	การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	3.56	4.51	0.27	3
8	การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	3.73	4.53	0.21	8
	รวม	3.68	4.64	0.26	

จากตาราง 23 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ เรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้ การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกัน

คุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการควรถูกกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนรู้	D	I	PNI modified	ลำดับ
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียน รู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	3.73	4.54	0.22	4
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.75	4.73	0.26	2
3	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.67	4.58	0.25	3
4	มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	3.56	4.53	0.27	1
5	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3.64	4.64	0.27	1
6	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	3.56	4.45	0.25	3

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนรู้	D	I	PNI modified	ลำดับ
7	มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	3.62	4.61	0.27	1
	รวม	3.65	4.58	0.25	

จากตาราง 24 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ เรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกตรวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	PNI modified	ลำดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	3.65	4.45	0.23	3
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	3.74	4.47	0.20	4

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	PNI modified	ลำดับ
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา	3.56	4.40	0.24	2
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.54	4.37	0.23	3
5	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	3.59	4.52	0.26	1
6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	3.52	4.32	0.23	3
	รวม	3.60	4.42	0.23	

จากตาราง 25 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษาเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ และผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี สามารถสรุปได้ว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือ ด้านนักเรียน

ด้านครู ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านหลักสูตร ตามลำดับ แต่ละองค์ประกอบมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทุกตัวชี้วัด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากการประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 3 โรงเรียน ดำเนินการสัมภาษณ์ 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น เพื่อสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดร ดังตาราง 26 – 37 ดังนี้

ตาราง 26 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียนจำนวน 3 โรงเรียน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
1. ด้านนักเรียน	<p>1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง</p> <p>“...ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะมากที่สุด เพื่อให้ได้ให้ตรงกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การทำให้นักเรียนมีความสุข กระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการค้นพบและรู้จักตนเองการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จัดให้ผู้เรียนได้เข้ารับการอบรมเพื่อให้รู้และเข้าใจการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นคนดีมีคุณธรรมของสังคม...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...สิ่งสำคัญของผู้เรียนทุกคนคือ การมีคุณธรรมในหัวใจ รักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีผู้ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน กล้าแสดงออก ชอบแสวงหาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีส่วนร่วม</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
1. ด้านนักเรียน (ต่อ)	<p>ในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองและครู ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง รักและภาคภูมิใจในตัวเอง รักและดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง..."</p> <p style="text-align: right;">(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...ฝึกรอบมคุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้รู้และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติตน รู้จักวิธีค้นหาความรู้ รวบรวมข้อมูล ค้นพบความรู้ใหม่ ๆ สามารถฝึกการคิดอย่าง หลากหลาย สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ และกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องสามารถใช้เทคโนโลยีเป็น สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง รู้จักรักและดูแลตัวเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้และเข้าใจตนเองจนค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต รู้จักประเมินตนเอง มีความประพฤติที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้คอยสนับสนุน...”</p> <p style="text-align: right;">(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะมากที่สุด เพราะนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่ตนชอบและความถนัด ฝึกรักนักเรียนให้รู้จักการประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการให้ได้รับทราบถึงความก้าวหน้าของตน เพื่อเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและรู้ว่าจะสามารถ</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
1. ด้านนักเรียน (ต่อ)	<p>ดำเนินการเพื่อพัฒนางานอย่างไรในอนาคต ผึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์จนสรุปเป็นองค์ความรู้ตัวเอง สุขภาพกายและใจดี รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ต้องมีความถนัดในการใช้เทคโนโลยี รักและเห็นความสำคัญ ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรมจริยธรรมประจำ ใจ...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ รัก ธรรมชาติ มีความสุขที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีเป็น รู้จักกลับไปสำรวจตนเอง ทราบข้อเด่น ข้อบกพร่อง ความชอบ และความถนัด ของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จัก ตนเอง เกิดการยกย่องนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนเรียนรู้ หรือทำในสิ่งที่ตนชอบ หรือถนัดได้ดีที่สุด รู้จักรักดูแลตนเองโดยการออกกำลังกาย เล่นกีฬา เข้าสังคม อารมณ์แจ่มใส เรียนรู้ที่จะปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขภายใต้คำว่า เป็นคน เก่ง ดี มีสุข...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ก่อนที่จะจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนควรเข้าใจการ เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อน โดยให้เข้าฝึกอบรม เข้าฝึก ปฏิบัติให้รู้ถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงจะได้เรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพ นักเรียนในยุค 4.0 ต้องเท่าทันต่อข่าวสารและ เทคโนโลยี ศึกษาหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ตัวเอง ต้อง ให้ผู้เรียน ผู้ปกครองมีส่วนในการช่วยกันจัดการเรียนรู้ จะได้ ตรงความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีสุขภาพจิตดี เป็นคน ดี ประเมินตนเองได้ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
1. ด้านนักเรียน (ต่อ)	สรุป ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบด้านนักเรียนพบว่า โรงเรียนต้นแบบเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการพัฒนานักเรียนให้เท่าทันต่อข่าวสารและเทคโนโลยี และมีการประเมินตนเองของนักเรียนร่วมด้วย

ตาราง 27 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านนักเรียน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านนักเรียน	ความถี่ (คน)
ด้านนักเรียน	
1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี	5
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	6
3. นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	6
4. นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	4
5. นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข	3
6. นักเรียนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	5
7. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	6
8. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	5

สรุป ด้านผู้เรียนของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด
2. นักเรียนมีการฝึกรอบมคุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้รู้และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติตน
3. นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่ดี หลีกเลียงสิ่งเสพติด มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
4. นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. มีความประพฤติที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มั่นใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
6. นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง ทราบข้อเด่น ข้อบกพร่อง เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
7. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต
8. นักเรียนฝึกราคิดได้อย่างหลากหลาย สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้ได้เอง
9. นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย สามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ตาราง 28 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู จำนวน 3 โรงเรียน

แนวทาง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
2. ด้านครู	1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง “...อันดับแรกคือครูต้อง ประเมินและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอมีคุณลักษณะของครูที่ดี เพราะครูมีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพบุคคลอื่นเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้นครูต้องมีความสามารถ ความถนัดของตนเองจัดบรรยากาศในการเรียนให้ดี มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ให้พร้อม หลากหลายและผสมผสานความรู้ใน

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทาง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
2. ด้านครู (ต่อ)	<p>ท้องถิ่น เข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถความสนใจไม่เหมือนกัน ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และรู้จักนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จะจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนทุกคน..."</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูควรมีเวลาได้อยู่ในห้องเรียน ใช้เวลาอยู่กับนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อที่ครูจะได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนรายบุคคล เพื่อจะได้จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน นำผู้เรียนไปเรียนรู้นอกในและนอกห้องเรียน ให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาผลิตสื่อการสอน เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เพื่อที่จะได้รักและหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้หายไป ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด ฝึกให้คิด ทำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ได้เอง ไม่ใช่สอนแต่เนื้อหาวิชาการ ต้องสอนให้ใช้ชีวิตในสังคมเป็นด้วย...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...ในการสอนแต่ละครั้งครูต้องมีการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้าเสมอ เพื่อที่ครูจะได้รู้ว่าต้องทำ อะไร อย่างไร โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด มีการทำงานเป็นกลุ่ม มีความสุขสนุกสนานในการเรียน จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้สูงสุด และค้นพบถึงความสามารถ ความถนัดของตนเอง จัดบรรยากาศในการเรียนให้ดี มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมรู้และเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถความสนใจไม่เหมือนกัน ครูต้องรู้จักนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จะจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนทุกคน...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทาง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
2. ด้านครู (ต่อ)	<p>“...ครูจะจัดการเรียนการสอนได้ดีก็ต่อเมื่อครูมีความถนัดในเนื้อหาที่จะสอน ครูต้องได้สอนตรงกับวิชาที่ถนัด ต้องมีใจรักในอาชีพครู รักที่จะเสียสละ เป็นตัวอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมก่อน ทุกสิ่งทุกอย่างในตัวครูจะสะท้อนออกมาที่ผู้เรียน ครูต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ ทำสื่อการสอน วิธีการสอนที่ผู้เรียนชอบ เป็นต้น มีความทันสมัยด้านการใช้เทคโนโลยี สุดท้ายครูต้องรู้จักตนเองประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ...”</p> <p style="text-align: right;">(ครู, 2562 : สัมภาษณ์)</p> <p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี ครูจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการสอนให้ทันสมัย และมีความเป็นสากล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการสอนใช้เทคโนโลยี รวมถึงวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการเสริมแรงจูงใจให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจนักเรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญคือครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน...”</p> <p style="text-align: right;">(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้เตรียมการสอน เตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อผู้เรียน เป็นผู้สร้างทัศนคติที่ดีในการเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
2. ด้านครู (ต่อ)	<p>เป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูในใจ รู้จักนักเรียนรายบุคคล ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นผู้ที่ทันสมัยและพัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการอบรม ศึกษา ดูงาน ศึกษาต่อ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียน...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>สรุป ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านครู พบว่า ครูโรงเรียนต้นแบบได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้รักการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาตนเอง มีการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีทักษะในการจัดการชั้นเรียนแบบกลุ่ม และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี</p>

ตาราง 29 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านครู

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู	ความถี่ (คน)
ด้านครู	
1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	4
2. ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	6
3. ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	5
4. ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	6

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการวัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู	ความถี่ (คน)
5. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	6
6. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	5
7. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	6

สรุป ด้านครูของแนวทางการวัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน
2. ครูต้องพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการวัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี
3. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ เลือกรจัดการเรียนรู้ตามความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ความถนัด ความชอบของนักเรียน
5. ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด
6. ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แสดงความรักและเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบ และรู้จักตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถการทำงานเป็นกลุ่มได้
8. ครูต้องเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาวิธีการสอนสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเสมอ
9. ครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ตาราง 30 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร
อุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 โรงเรียน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
3. ด้านการบริหารจัดการ	<p>1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง</p> <p>“...ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ ให้ครูและผู้มีส่วนร่วมสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการต่าง ๆ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา โดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแผนพัฒนาคุณภาพที่วางไว้ มีการประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามเพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความต่อเนื่องและประสพผลสัมฤทธิ์ตามแผนที่วางไว้ มีกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนที่หลายหลาย...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...การกำหนดแผนดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการระบบประกันคุณภาพภายใน และงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการดำเนินไปได้ด้วยดี เป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญให้สามารถประสพผลสำเร็จได้...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 30 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
3. ด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)	<p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...กำหนดแนวทางในการดำเนินการพัฒนางาน ด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เป็นระบบ สอดคล้องกับ เป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการร่วมทำ กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างชุมชนและโรงเรียน ให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการจัดระบบประกันคุณภาพ ภายใน จัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อให้การบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากร ภายในมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ ชุมชนด้วย...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...สิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญก็คือ การบริหารจัดการระบบภายในของ โรงเรียน ต้องกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้ สอดคล้องกับเป้าหมายด้วยการวางแผนพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และแผนให้ชัดเจนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัด แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและ เหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน มี งบประมาณในการจัดกิจกรรมเพียงพอ การจัดทำรายงาน ประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนว ทางการประกันคุณภาพจากภายนอก...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
3. ด้านการบริหารจัดการ (ต่อ)	<p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...มีการอบรม จัดให้ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน แบบแผนยุทธศาสตร์ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสม ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน จัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำรายงานประจำปีให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...จัดปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยผู้สอน ผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการช่วยการบริหารจัดการ ผู้เรียนด้วยกัน บุคลากรและครูในโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีการอบรมหรือพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ครูกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>สรุป ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารมีการนำการศึกษาดูงานเข้ามาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจการของโรงเรียน มีระบบการบริหารจัดการด้านบุคลากรอย่างเป็นระบบเน้นการสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีทั้งระหว่างครูและโรงเรียนกับชุมชน</p>

ตาราง 31 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ	ความถี่ (คน)
1. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบ ผลสำเร็จได้	4
2. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการ ประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
3. การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	6
4. การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
5. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4
6. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	5
7. การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนอย่างชัดเจน	5
8. การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมีลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรที่ ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมี วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	6

สรุป ด้านการบริหารจัดการของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. กำหนดแนวทางในการดำเนินการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เป็นระบบ
สอดคล้องสอดคล้องกับเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
3. มีการประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการ
จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. มีการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใยซึ่งกันและกัน

6. จัดแหล่งเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสมเพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

ตาราง 32 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	<p>1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง</p> <p>“...การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญที่สุด บุคคลอื่นเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น ครูจะสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดั่งนั้น ครูจะต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่สอน มีความถนัดจึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้รู้และเข้าใจ โดยต้องมีลำดับเป็นขั้นเป็นตอน และมีวิธีการที่หลากหลาย...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...การจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรให้มีการบูรณาการผสมผสาน และปลูกความดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้ เรียนรู้อย่างมีความสุข เตรียมกระบวนการเรียนรู้แล้วต้องเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมด้วย ให้ได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง ทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล จนสร้างความรู้ได้เอง...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 32 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)	<p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดให้ตรงกับความถนัด ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละบุคคล ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ มีวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย บูรณาการหลายศาสตร์ ให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ขึ้นเองได้ โดยที่มีครูเป็นบุคคลสำคัญที่คอยเป็นผู้ชี้แนะ จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ จัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ด้านสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน เต็มตามศักยภาพของตน มีวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลายและต่อเนื่อง...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...จัดกระบวนการเรียนรู้ควรเน้นให้ทำกิจกรรมการเรียน การสอนให้มาก และบูรณาการอย่างหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ มีกิจกรรมฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อสังคม...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...ต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ที่ได้ฝึกให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า ฝึกคิด ฝึกทำ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน จนเกิดการสร้างองค์ความรู้เองได้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ศึกษาเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม</p>

ตาราง 32 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)	<p>คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย วัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างหลากหลาย...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด ให้ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็น มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้เองได้ กิจกรรมที่มีต้องหลากหลาย บูรณาการเชื่อมโยงหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล ที่สำคัญก็คือในกระบวนการเรียนรู้ต้องมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกับสังคม ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพครบทุกด้านมีวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>สรุป ด้านกระบวนการเรียนรู้ ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบพบว่า ครูจะต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่สอน มีความถนัด มีความสามารถในการถ่ายทอดและควบคุมชั้นเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ ควรให้มีการบูรณาการ ผสมผสาน และปลูกความดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้ เรียนรู้มีความสุข เตรียมกระบวนการเรียนรู้และเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้พร้อม โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเข้ามาใช้มีกิจกรรมฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมพร้อมด้วย</p>

ตาราง 33 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านกระบวนการเรียนรู้

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนรู้	ความถี่ (คน)
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	6
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	6
3. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	6
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	6
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3
6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	4
7. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	6

สรุป ด้านกระบวนการเรียนรู้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. มีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นลำดับขั้นตอน ต้องจัดให้ตรงกับความถนัด ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละบุคคล
2. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. นำเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาเรียนรู้
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกส่งเสริมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน
5. มีการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ตาราง 34 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
5. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	<p>1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง</p> <p>“...การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุด ครูต้องมีเวลาให้กับการสอนมากที่สุด ลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพียงผู้คอยให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจให้เท่านั้น ผู้บริหารควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ สื่อต่าง ๆ ไว้ให้ผู้เรียน และต้องมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอตามปฏิทินที่แจ้งกับคณะครู ทำการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ชื่นชม ให้กำลังใจ ยกย่องในสิ่งที่เป็นเลิศ แนะนำในสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุง ไม่ใช่การนิเทศเพื่อจับผิด หลังการนิเทศมีการประชุมทุกครั้งเพื่อสรุปผลการนิเทศในภาพรวมให้ครูทุกคนทราบ และหาแนวทางแก้ไข พัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ครูสามารถจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งกระตุ้นส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน และใช้กระบวนการวิจัยในแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมต่าง ๆ หรือประชุมสัมมนาหรือส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเนื่อง นำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาโรงเรียน มีความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการเป็นอย่างดี จัดปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอด้วย...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 34 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
5. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)	<p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับครู มีความเสียสละ นึกถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ทุกคน ในสถานศึกษาประเมินผู้บริหาร จัดหลักสูตรให้เป็นสากล เหมาะสมกับผู้เรียน อำนวยความสะดวกในการจัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้อง หลากหลายกับการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนส่งเสริมวิจัยใน ชั้นเรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือมีงบประมาณสนับสนุนการทำ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีการผลการประเมินภายใน และภายนอกสถานศึกษามาปรับปรุงและพัฒนา สิ่งสำคัญคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการ บริหารจัดการภายในสถานศึกษาของตน...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตรกับครูและนักเรียน เปิด โอกาสให้ครูได้ปรึกษาพูดคุยถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นกันเอง สามารถอธิบายแนะนำครูได้ในเรื่องที่ครูอยากรู้ เสริมแรงครูที่ ทำงานดี ปฏิบัติหน้าที่ดี ด้วยการชื่นชมให้รางวัล ลดภาระ งานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการสอนของครู ผู้ปกครองและผู้นำ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ครูมีโอกาส ได้ประเมินประเมินผลการบริหารงาน มีการนิเทศการสอนครู เพื่อนำผลการนิเทศมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการจัดการ เรียนการสอน...” (ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 34 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา	การสัมภาษณ์
	<p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...อันดับแรก ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเมตตา เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้สนับสนุนที่ดีของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูมีเวลาสอนนักเรียนเต็มที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนประเมินผลการบริหาร สนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา มีความสามารถดีในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสำคัญอย่างไรก่อน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารเป็นผู้จัดสรรงบประมาณและสิ่งต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้ที่คอยสนับสนุน เป็นที่ปรึกษาของครูได้ ทั้งในด้านการวิจัยในชั้นเรียน การศึกษาดูงาน ลดภาระงานอื่นของครู มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>สรุป ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบพบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด ทำการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ มีงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา</p>

ตาราง 35 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	ความถี่ (คน)
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากร ภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	5
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ	4

สรุป ด้านผู้บริหารสถานศึกษาของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเมตตา เป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน นึกถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียน
3. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหาหรือต้องการคำแนะนำด้านการจัดการเรียนสอน
4. ผู้บริหารให้ความสำคัญ และการสนับสนุนส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถดีในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาด้านการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
6. มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูทุกคนทราบผลการนิเทศก์ และหาแนวทางแก้ไข พัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา
7. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

8. ผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวก/สนับสนุนในการจัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้อง หลากหลายกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 36 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็น Best Practice แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร จำนวน 3 โรงเรียน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
6. ด้านหลักสูตร	<p>1. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง</p> <p>“...กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้ทำการประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งจัดทำหลักสูตรให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน และจัดให้ความรู้สำหรับครูผู้สอนในด้านเทคนิคการจัดการจัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...จัดหลักสูตรที่เน้นการฝึกฝนอบรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กเป็นสำคัญ ให้ชุมชน สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย หลากหลายเป็นสากล เน้นจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะ ธรรมชาติ ความชอบ ความถนัด ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลคน เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะกระบวนการคิด และการแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 36 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
6. ด้านหลักสูตร (ต่อ)	<p>2. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>“...ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างดี โดยศึกษาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และนำมาเปรียบเทียบกับกรอบโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน มีความสกลบูรณาการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นได้ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มาก ต่อมาคือต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อกิจกรรมนั้น ๆ...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>“...หลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับชุมชนแต่ละชุมชน ยืดหยุ่น หลากหลาย เนื้อหาสาระมีทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร เน้นการสร้างงานสร้างอาชีพจะดีมาก เพราะหลักสูตรจะสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก คือเน้นให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ นำไปใช้ในชีวิตได้จริง ๆ...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>3. โรงเรียนบ้านเชียงยืน</p> <p>“...ผู้เรียน ชุมชน สังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตร ต้องเอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนสูงสุดเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเป็นหลักสูตรมีความทันสมัย มีความสมดุลทั้งศาสตร์และศิลป์ ยืดหยุ่นได้ตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน...”</p> <p>(ผู้บริหารสถานศึกษา, 2562: สัมภาษณ์)</p>

ตาราง 36 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	การสัมภาษณ์
6. ด้านหลักสูตร (ต่อ)	<p>“...เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะที่เอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง หลักสูตรต้องยืดหยุ่นได้ หลากหลาย ต่อเนื่อง ทันสมัยสู่ออนาคต สัมพันธ์เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสังคม...”</p> <p>(ครู, 2562: สัมภาษณ์)</p> <p>สรุปได้ว่า ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร โรงเรียนต้นแบบมีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย หลากหลาย เป็นสากล เน้นจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะ ธรรมชาติ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน หลักสูตรต้องเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับชุมชน แต่ละชุมชน ยืดหยุ่น หลากหลายเอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนสูงสุด และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>

ตาราง 37 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
ทั้ง 3 โรงเรียน ด้านหลักสูตร

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร	ความถี่ (คน)
1. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และ เกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	5
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิต จริง	5
3. ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัดการ เรียนการสอน	5
4. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	3
5. หลักสูตรต้องเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนา ตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	5
6. เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และ ธรรมชาติของผู้เรียน	3

สรุป ด้านหลักสูตรของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และ
หลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ให้ผู้เรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งจัดทำ
หลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนสามารถ
3. หลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้ ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน
4. จัดหลักสูตรที่จัดประสบการณ์จริงให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเป็น
5. หลักสูตรมีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ร่างแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 42 ตัวชี้วัด โดยนำผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง และผลการศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา จากข้อ 2 มาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ ร่างแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ ประเมินความสอดคล้องของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ปรับปรุงร่างแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ ผลการปรับปรุงร่างแนวทาง ดังในตาราง 38

ตาราง 38 สรุปผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีและการสัมภาษณ์เชิงลึก

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านนักเรียน		
1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี	1. นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	แก้ไขเป็น 1. นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	2. นักเรียนฝึกการคิดได้ อย่างหลากหลาย	แก้ไขเป็น 2. นักเรียนฝึกปฏิบัติฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
3. นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง	สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
4. นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	3. นักเรียนเป็นคนร่าเริงแจ่มใส รู้จักดูแลตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่ดี หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	แก้ไขเป็น 3. นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลสุขภาพร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข		4. นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข
6. นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	4. มีความประพฤติที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มั่นใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	<u>แก้ไขเป็น</u> 5. นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
7. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	5. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต	<u>แก้ไขเป็น</u> 6. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต
8. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเองและปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	6. นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง ทราบข้อเด่น ข้อบกพร่อง เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	<u>แก้ไขเป็น</u> 7. นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
	7. นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด	8. นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
	8. นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	9. นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
	9. นักเรียนมีการฝึกอบรมคุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้รู้และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติตน	10. นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านครู		
1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล		1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล
2. ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ		2. ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	1. ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แสดงความรักและเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง	3. ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2. ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด 3. ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบ และรู้จักตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถการทำงานเป็นกลุ่มได้	แก้ไขเป็น 4. ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา และเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม และคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	4. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	5. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน
6. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	5. ครูต้องพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี	6. ครูประเมินและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี
7. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	6. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ	แก้ไขเป็น 7. ครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
	7. ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น เสนอแนะเลือกการจัดการเรียนรู้ตามความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ความถนัด ความชอบของนักเรียน	แก้ไขเป็น 8. ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน
	8. ครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	9. ครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี
ด้านการบริหารจัดการ		
1. การบริหารจัดการควรถูกกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	1. กำหนดแนวทางในการดำเนินการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เป็นระบบ สอดคล้องคล้อยกับเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ข้อ 1 รวมกับข้อ 2)
2. การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
3. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2. มีการประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	2. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
4. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3. มีการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4. ส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด	4. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้		5. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้
7. การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	5. จัดแหล่งเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้หลากหลาย เหมาะสม เพียงพอ และเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	6. การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
8. การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	6. ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใยซึ่งกันและกัน	7. การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้บริหาร ครู กับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน
		8. มีการอบรม ศึกษาดูงาน สัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ
ด้านกระบวนการเรียนรู้		
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	1. มีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นลำดับขั้นตอน ต้องจัดให้ตรงกับความถนัด ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละบุคคล	1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
3. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3. นำเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาเรียนรู้	3. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกส่งเสริมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา		5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม		
7. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	5. มีการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	6. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
		7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเมตตา เป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน นึกถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา	2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาด้านการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา		3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน		4. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ประเมินผลการบริหารงาน		5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ประเมินผลการบริหารงาน

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพลแวดล้อม สื่อต่าง ๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	3. ผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความสำคัญในการจัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้อง หลากหลายนกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	6. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้เพียงพอที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ
	4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด 5. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหาหรือต้องการคำแนะนำด้านการจัดการเรียนสอน	7. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด (ข้อ 4 รวมกับข้อ 5)
	6. ผู้บริหารให้ความสำคัญ และการสนับสนุนส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน 7. มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูทุกคนทราบผลการนิเทศก์ และหาแนวทางแก้ไข พัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา	8. ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา (ข้อ 6 รวมกับข้อ 7)

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านหลักสูตร		
1. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	1. จัดหลักสูตรที่จัดประสบการณ์จริงให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเป็น	1. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	2. หลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้ ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน 3. หลักสูตรมีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง	2. หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3)
3. ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน	4. ให้ผู้เรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งจัดทำหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	3. ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน
4. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน		4. เป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต

ตาราง 38 (ต่อ)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา	แนวทางฯ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	สรุปผลการศึกษา ผลการสังเคราะห์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. หลักสูตรต้องเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน	5. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
6. เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และ ธรรมชาติของผู้เรียน		6. เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และ ธรรมชาติของผู้เรียน

จากตาราง 38 สรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ในประเด็นต่าง ๆ จนได้แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 48 แนวทาง

3.2 ผลการปรับปรุงแก้ไขแนวทางตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทั้งนี้ในปี 2558 จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรีตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงร่วมกันถึงคุณสมบัติในสายวิชาชีพเพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน 7 สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์และนักบัญชี และในระยะต่อไปจะเปิดในสาขาอื่น ๆ รวมทั้งแรงงานกึ่งทักษะฝีมือด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศต้องมีเกณฑ์ เพื่อเป็น

มาตรฐานในการประเมินความสามารถของแรงงานที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 1, 3) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของไทยยังเป็นแบบศตวรรษที่ 19-20 คือ มุ่งฝึกฝนคนตามความชำนาญ เฉพาะทาง เพื่อผลิตแรงงานไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ระบบการผลิตแบบสายพาน จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ล้าหลัง และทำให้เศรษฐกิจและสังคมของไทยในยุคปัจจุบันพัฒนาได้ช้ากว่าประเทศอื่น ๆ หรือมีปัญหาในหลายด้าน จำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการศึกษาและการฝึกอบรมแรงงานใหม่ทั้งหมด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 64) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การทำให้เด็ก เยาวชน พลเมือง สนใจการอ่าน การค้นคว้าเรียนรู้ และรู้จักวิธีการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลศึกษาด้วยตนเองได้เพิ่มขึ้น รู้จักคัดเลือก ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจที่เราสามารถอธิบายถ่ายโอนใช้งานได้ เป้าหมายของการเรียนรู้ นอกจากเพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ ปัญหาต่าง ๆ ในโลกสมัยใหม่แล้ว ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จักวิถีวิเคราะห์ว่า อะไรคือปัญหาและคิดหาวิธีแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมสร้างสังคมให้ดีขึ้นด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 77) นั่นก็คือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นสิ่งที่นักการศึกษาไทยให้ความสำคัญมานานแล้ว โดยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ บัวศรี เป็นผู้เริ่มนำมาใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2495-2496 เป็นต้นมา และในระยะต่อมาได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาด้วย แต่เมื่อมีการนำมาใช้จริง มิได้มีครูผู้นำมาใช้ คงใช้วิธีสอนโดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก เพราะง่ายกับครู ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 22 จึงทำให้วงการศึกษามีการตื่นตัวอีกครั้งหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545: 19) แต่จากการศึกษาข้อมูลการติดตามความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการเรียนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ครูทั่วประเทศมีจำนวนมากกว่า 600,000 คน มีครูจำนวนหนึ่งไม่รู้และยังไม่ได้ทำการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แม้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะได้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ ไปมากมายแล้วก็ตาม ทั้งในด้านการจัดอบรม สัมมนา การจัดการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบและอื่น ๆ แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 15)

การประเมินภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 10 โรงเรียนที่ได้รับการประเมินรอบที่สามระหว่าง วันที่ 1 เดือนสิงหาคม ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การปฐมวัย (2-5 ปี) และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากผลการประเมินภายนอกกรอบสามตัวบ่งชี้ที่ 1,2,3,4,6,

7,8,9,10,11,12 ระดับคุณภาพ ดี ถึงดีมาก ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 ระดับคุณภาพ พอใช้ และต้องปรับปรุง โดยจุดที่ควรพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะศึกษา ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน โดยปรับกระบวนการวัดผลของครู พัฒนาการสอน พัฒนาแบบทดสอบ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน ครูให้มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทสรุปการประเมินรอบที่สามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.และการสัมภาษณ์ฝ่ายวิชาการและผู้มีส่วน ร่วมในงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

จากผลกระประเมินการประเมินภายนอกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีทั้ง 10 โรงเรียน ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวบ่งชี้ที่ 7-10 ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ พบว่า อยู่ในระดับดี ประกอบกับปัญหาการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ แต่ยังคงมีครูบางส่วนที่ยึดติดรูปแบบการสอนแบบเดิม โดยเน้นการบรรยายและให้ นักเรียนท่องจำเนื้อหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดได้ปฏิบัติจริงค่อนข้างน้อย โดยครูเหล่านั้นมักจะอ้าง ว่าจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้เพราะ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ เวลา หรืองบประมาณใน การจัดการเรียนการสอน มีงานที่รับผิดชอบนอกเหนือจากงานที่สอนมากเกินไป ขาดความรู้และ ทักษะในการสอน (ธนพร แก้วขารุณ, 2551: 1) ซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาบริหาร การศึกษาจึงเกิดความคิดที่จะศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาล หรือโรงเรียนต่างสังกัดให้อยู่ในระดับดีมากหรือดียิ่ง ๆ ขึ้นไปในทุกด้าน อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการ เรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้เรียนต่อไป

3.2.2 ความมุ่งหมาย

3.2.2.1 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3.2.2.2 เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนได้นำแนวทางการพัฒนาการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาใน สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 48 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง ดังนี้

1.1 นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด

1.3 นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

1.4 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.5 นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลสุขภาพร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.6 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต

1.7 นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

1.8 นักเรียนฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง

1.9 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข

1.10 นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู ประกอบด้วย 9 แนวทาง ดังนี้

2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล

2.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

2.3 ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

2.4 ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน

2.6 ครูประเมินและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี

2.7 ครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.8 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน

2.9 ครูมีความทันสมัยและสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 มีการอบรม ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ

3.2 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสพผลสำเร็จได้

3.3 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.4 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

3.5 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.7 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้บริหาร ครู ักับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน

4. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้

4.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

4.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมา
ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ
ผู้เรียน

4.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา
สุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

4.6 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและ
ต่อเนื่อง

4.7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการ
มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

5. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับ
สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 แนวทาง ดังนี้

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็น
แบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผล
การบริหารงาน

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์
ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ
ในการพัฒนาการศึกษา

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็น
ผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมา
พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5.6 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้พัฒนา เต็มตาม
ศักยภาพ

5.7 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลด
ภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด

5.8 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการ
สอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา

6. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้

6.1 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียน
ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิด
การเรียนรู้ตลอดชีวิต

6.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3)

6.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

6.4 เป็นหลักสูตรสู่นาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติและระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต

6.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

6.6 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน

ผลการประเมินความสอดคล้องของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 48 แนวทาง นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ผลการประเมินความสอดคล้องปรากฏดังในตาราง 39

ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษากับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
1. ด้านนักเรียน			
1.1 นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	1.00	สอดคล้อง
1.2 นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
1.3 นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมเป็นสำคัญ	5	1.00	สอดคล้อง
1.4 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข	5	1.00	สอดคล้อง
1.5 นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลสุขภาพ ร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	5	1.00	สอดคล้อง
1.6 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง เสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต	5	1.00	สอดคล้อง
1.7 นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของ ท้องถิ่น	5	1.00	สอดคล้อง
1.8 นักเรียนฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างสรรค์ ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของ ตนเอง	5	1.00	สอดคล้อง
1.9 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และชุมชนได้อย่างมีความสุข	5	1.00	สอดคล้อง
1.10 นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันต่อ เหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	5	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านครู			
2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	5	1.00	สอดคล้อง
2.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
2.3 ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	5	1.00	สอดคล้อง
2.4 ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	5	1.00	สอดคล้อง
2.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	5	1.00	สอดคล้อง
2.6 ครูประเมินและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี	5	1.00	สอดคล้อง
2.7 ครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	1.00	สอดคล้อง
2.8 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน	5	1.00	สอดคล้อง
2.9 ครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	5	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านการบริหารจัดการ			
3.1 มีการอบรม ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ	3	0.60	สอดคล้อง
3.2 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
3.3 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจาก ภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	1.00	สอดคล้อง
3.4 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความ สนใจของผู้เรียน	5	1.00	สอดคล้อง
3.5 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการ นิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	1.00	สอดคล้อง
3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	0.80	สอดคล้อง
3.7 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้ สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	0.80	สอดคล้อง
3.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้บริหาร ครู กับ นักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็น กัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและ กัน	5	1.00	สอดคล้อง
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้			
4.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ อย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและ นอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของ ผู้เรียน	5	1.00	สอดคล้อง
4.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึก ค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
4.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4	0.80	สอดคล้อง
4.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	5	1.00	สอดคล้อง
4.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	5	1.00	สอดคล้อง
4.6 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	5	1.00	สอดคล้อง
4.7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	5	1.00	สอดคล้อง
5. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา			
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	5	1.00	สอดคล้อง
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	5	1.00	สอดคล้อง
5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา	5	1.00	สอดคล้อง

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
5.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหาร วิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	4	0.80	สอดคล้อง
5.5 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายใน และภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	5	1.00	สอดคล้อง
5.6 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ อย่างเพียงพอ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้ พัฒนา เต็มตามศักยภาพ	5	1.00	สอดคล้อง
5.7 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมี ปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด	5	1.00	สอดคล้อง
5.8 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนว ทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา	5	1.00	สอดคล้อง
6. ด้านหลักสูตร			
6.1 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึก ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการ เรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	5	1.00	สอดคล้อง
6.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความ ถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการ ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง	5	1.00	สอดคล้อง
6.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และ ความถนัดของผู้เรียน	5	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 39 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	คะแนน	IOC	แปลความ
6.4 เป็นหลักสูตรสู่อุทิศ มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับ ความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการ ดำรงชีวิต	5	1.00	สอดคล้อง
6.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้ สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน	5	1.00	สอดคล้อง
6.6 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และ ศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน	4	0.80	สอดคล้อง
รวม	4.96	0.97	สอดคล้อง

จากตาราง 39 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3.2.3 กลไกการบริหารจัดการ

ผู้วิจัยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan: P)

เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมการและ
วางแผนการดำเนินการ เตรียมทรัพยากรรองรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่าง
เหมาะสม ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน มีดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพสถานศึกษา โดยใช้ SWOT Analysis เพื่อศึกษา
จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษา และปรับปรุงแก้ไขให้พร้อมรองรับการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ของสถานศึกษา โดยเพิ่มเติม
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องขับเคลื่อนองค์กร
3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ โดยให้มีกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบและปรับปรุง

การดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานย่อย ดังนี้ 1) แผนพัฒนานักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน โครงการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ โครงการพัฒนานิสัยรักการอ่าน เป็นต้น ซึ่งทำการวิเคราะห์จากแนวทางและตัวชี้วัดด้าน ที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาด้านนักเรียน 2) แผนพัฒนาครูให้ครูมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต การเตรียมสื่อการสอนวัสดุ แหล่งเรียนรู้ โดยแผนพัฒนาครู ควรต้องครอบคลุมการพัฒนาด้านความเป็นครู และด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน 3) แผนการบริหารจัดการ เป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ ผู้บริหารจะต้องเตรียมรองรับด้านงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ การ ประกันคุณภาพ การตรวจสอบ การประเมินผล และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการช่วงรายภาค เรียนและรายปีการศึกษา 4) แผนการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาครูด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้และสามารถจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ ฝึกทักษะการสังเกต การค้นคว้า และทักษะการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียน ตลอดจนวิธีการวัด และประเมินผลผู้เรียนที่มีเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการวัดผลการศึกษา และการเขียนแผนการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) แผนการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารอย่างโปร่งใสมีการ ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน 6) ด้านหลักสูตร วางแผนการปรับปรุง หลักสูตรให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แผนการดำเนินงานทุกแผนประกอบด้วยโครงการหรือกิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรที่ใช้ วิธีดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ผลที่คาดว่าจะได้รับ การตรวจสอบและประเมินผล และการสะท้อนผล และสร้างเกณฑ์การตรวจสอบ เพื่อ ตรวจสอบและประเมินผลแต่ละองค์ประกอบตามตัวชี้วัดและแนวทางที่กำหนดไว้ในแนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ในการ ดำเนินงานอาจนำแผนและกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดรวมและสร้างปฏิทินการดำเนินงานเพื่อทราบ กำหนดการที่ชัดเจน และไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของโครงการหรือกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do: D)

ปฏิบัติตามแผนการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ แผนการดำเนินงานแต่ละด้าน ตามช่วงเวลาในปฏิทินการดำเนินงาน และทำการนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยในการนิเทศภายในควรใช้การนิเทศแบบ กัลยาณมิตรทำการนิเทศและสรุปผลการนิเทศ พร้อมให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นในที่หลังจากสิ้นสุด การนิเทศ และหากมีประเด็นที่จะต้องปรึกษาหารือเพื่อหาทางแก้ไข ควรรีบดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ในการปฏิบัติตามแผนหากพบปัญหาหรือประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไขแผนหรือวิธีการ ดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม ให้ทำการบันทึกและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารทราบเพื่อนำสู่ การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check: C)

เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อตรวจสอบร่วมกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนของการวางแผน โดยการตรวจสอบใช้วิธีการสังเกตการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ และวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและทำการตรวจสอบโดยบันทึกผลการนิเทศภายใน ด้วยแบบบันทึกการนิเทศ หรือแบบบันทึกการสังเกต หรือแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับวิธีการตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงานให้พิจารณาร่วมกับเกณฑ์การประเมินผลที่ได้สร้างขึ้น ตัวชี้วัด และแนวทาง แล้วจึงสรุปผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT คือ สรุปผลความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พร้อมทั้งวิเคราะห์ทิศทางการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และการบริหารจัดการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act: A)

การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล โดยพิจารณาผลการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สิ่งที่เป็นปัญหา จุดอ่อน และอุปสรรค โดยหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข สำหรับสิ่งที่เป็นจุดแข็ง และโอกาส โดยหาวิธีเสริมสร้างให้ดียิ่งขึ้น หรือหากผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว ก็อาจทำการปรับปรุงเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ตามแนวคิดของวงจรคุณภาพ PDCA ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาเป็นวงรอบไปไม่สิ้นสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ผู้วิจัย นำคู่มือ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผลการประเมินดังในตาราง 40 – 46 ดังนี้

ตาราง 40 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมและรายด้าน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านนักเรียน	4.42	0.54	มาก	4.06	0.47	มาก
2. ด้านครู	4.18	0.75	มาก	3.98	0.75	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการ	4.28	0.64	มาก	4.10	0.59	มาก
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.20	0.68	มาก	4.09	0.61	มาก

ตาราง 40 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	4.13	0.56	มาก	4.05	0.60	มาก
6. ด้านหลักสูตร	4.27	0.52	มาก	4.20	0.66	มาก
โดยรวม	4.25	0.62	มาก	4.07	0.61	มาก

จากตาราง 40 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ด้านนักเรียนด้านการบริหารจัดการ และด้านหลักสูตร ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ด้านหลักสูตรด้านการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการเรียนรู้

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านนักเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.1 นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.45	มาก	4.40	0.55	มาก
1.2 นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
1.3 นักเรียนมีกระเป๋ายีนัย ชื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก

ตาราง 41 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.4 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.5 นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลสภาพร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.20	0.45	มาก	4.00	0.00	มาก
1.6 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต	4.80	0.45	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก
1.7 นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	4.20	0.45	มาก	4.00	0.00	มาก
1.8 นักเรียนฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	4.20	0.45	มาก	3.60	0.55	มาก
1.9 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข	4.20	0.84	มาก	4.00	0.00	มาก
1.10 นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	4.40	0.55	มาก	3.80	0.45	มาก
โดยรวม	4.42	0.54	มาก	4.06	0.47	มาก

จากตาราง 41 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านนักเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันท่วงที สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	4.80	0.45	มากที่สุด	3.60	0.89	มาก
2.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	4.00	1.00	มาก	4.20	0.84	มาก
2.3 ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.60	0.89	มาก	3.80	0.84	มาก

ตาราง 42 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝัง ระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและ จริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2.6 ครูประเมินและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ คุณลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความ เข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี	3.80	0.84	มาก	3.80	0.84	มาก
2.7 ครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
2.8 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความ สามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน	3.60	0.55	มาก	3.60	0.55	มาก
2.9 ครูมีความทันสมัย และสามารถนำ เทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	4.20	0.45	มาก	3.80	0.45	มาก
โดยรวม	4.18	0.75	มาก	3.98	0.75	มาก

จากตาราง 42 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน และครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน และครูจัดสื่อ

การสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิด
การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ
จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนคร
อุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.1 มีการอบรม ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถ กำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่ วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ	3.60	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการ เรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบ ผลสำเร็จได้	4.80	0.45	มากที่สุด	3.80	0.45	มาก
3.3 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงาน ผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการ ประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมา แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก
3.4 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	4.20	0.84	มาก	4.00	0.71	มาก
3.5 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมา พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.45	มาก	4.00	0.71	มาก
3.7 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.00	0.71	มาก	4.20	0.45	มาก

ตาราง 43 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้บริหาร ครูกับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน	4.40	0.55	มาก	3.80	0.45	มาก
โดยรวม	4.28	0.64	มาก	4.10	0.59	มาก

จากตาราง 43 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้ การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในมีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้บริหาร ครู กับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ มีการอบรม ศึกษาดูงานสัมมนา วิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่วางแผนไว้ อย่างเป็นระบบ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	4.00	0.71	มาก	4.00	0.71	มาก
4.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.80	0.84	มาก	4.40	0.89	มาก
4.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.45	มาก	3.60	0.55	มาก
4.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก	4.00	0.00	มาก
4.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3.80	0.84	มาก	3.80	0.45	มาก
4.6 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก
4.7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.20	0.68	มาก	4.09	0.61	มาก

จากตาราง 44 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านผู้บริหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและ บุคลากรภายในสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการ บริหารงาน	4.20	0.45	มาก	4.00	0.00	มาก
5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้ หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากร ภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ใน การพัฒนาการศึกษา	4.40	0.55	มาก	3.80	0.84	มาก
5.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใน การบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทาง วิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	3.80	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
5.5 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมิน ภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการ เรียนการสอน	4.00	0.71	มาก	4.20	0.84	มาก

ตาราง 45 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.6 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.80	0.45	มาก	3.80	0.45	มาก
5.7 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด	4.20	0.45	มาก	4.00	0.00	มาก
5.8 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา	4.00	0.00	มาก	3.60	0.55	มาก
โดยรวม	4.13	0.56	มาก	4.05	0.60	มาก

จากตาราง 45 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านผู้บริหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ประเมินผลการบริหารงาน และผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 46 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีด้านหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6.1 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับข้อ 3)	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
6.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก	4.40	0.55	มาก
6.4 เป็นหลักสูตรสู่นาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต	4.20	0.45	มาก	4.00	0.71	มาก
6.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.00	0.71	มาก	3.60	0.55	มาก

ตาราง 46 (ต่อ)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6.6 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่าง ศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และ ธรรมชาติของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก	3.80	0.45	มาก
โดยรวม	4.27	0.52	มาก	4.20	0.66	มาก

จากตาราง 46 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3) และเนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน เป็นหลักสูตรสู่ออนาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3) และผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

สรุปผล

ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผลการประเมินองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีโดยรวม

มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์กรประกอบด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ องค์กรประกอบด้านนักเรียน ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ องค์กรประกอบด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ องค์กรประกอบด้านนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด องค์กรประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบหลัก 48 แนวทาง ดังนี้

3.1 ด้านนักเรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง ดังนี้

3.1.1 นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1.2 นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด

3.1.3 นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

3.1.4 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.1.5 นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแลสุขภาพร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.1.6 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต

3.1.7 นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

3.1.8 นักเรียนฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง

3.1.9 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข

3.1.10 นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

3.2 ด้านครู ประกอบด้วย 9 แนวทาง ดังนี้

3.2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล

3.2.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

3.2.3 ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

3.2.4 ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.2.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน

3.2.6 ครูประเมินและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี

3.2.7 ครูมีความถนัดในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.8 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน

3.2.9 ครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3.3 ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 แนวทาง ดังนี้

3.3.1 มีการอบรม ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ

3.3.2 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้

3.3.3 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.4 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

3.3.5 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.6 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.7 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน

3.4 ด้านกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้

3.4.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

3.4.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวม ข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.4.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.4.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

3.4.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

3.4.6 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3.4.7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

3.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 แนวทาง ดังนี้

3.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา

3.5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน

3.5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชน บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา

3.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา

3.5.5 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3.5.6 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้เพียงพอ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ

3.5.7 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด

3.5.8 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา

3.6 ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้

3.6.1 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต

3.6.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3)

3.6.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

3.6.4 เป็นหลักสูตรสู่อนาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต

3.6.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

3.6.6 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผู้บริหารสถานศึกษาผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ ทำให้ได้องค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินองค์ประกอบพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร และด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ องค์ประกอบที่ได้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ บุษงา คงราช (2560) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรการศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมิน ผลตามสภาพจริง 3) ด้านเทคนิคการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครู 5) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน 6) ด้านการบริหารจัดการ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีโดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์กรประกอบด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านองค์กรประกอบด้านการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ องค์กรประกอบด้านนักเรียน ตามลำดับ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการปฏิบัติด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ แต่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยน้อยด้านการปฏิบัติในด้านนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุหงา คงราช (2560) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่า เฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคนิคกระบวนการสอน

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ องค์กรประกอบด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ องค์กรประกอบด้านนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด องค์กรประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี มีความต้องการได้รับการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเรียงลำดับความสำคัญโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านนักเรียน และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ บุหงา คงราช (2560) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งพบผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านคุณลักษณะครู ด้านคุณลักษณะผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบหลัก 48 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ด้านนักเรียน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด คือ นักเรียนเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่ดีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็น

สำคัญนักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินตนเอง ปรับปรุงตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นักเรียนเป็นคนร่าเริง แจ่มใส รู้จักดูแล สุขภาพร่างกาย รู้จักดูแลตนเอง และรักการออกกำลังกาย มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ มีความใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต นักเรียนรักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น นักเรียนฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้เอง และค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจระเบียบวินัย ใฝ่เรียนรู้รักการศึกษาค้นคว้า ให้มีความสำคัญกับการปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติของนักเรียน และให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ พุทธิตา ดอนฟุงไพโร (2548: 59-62) ที่ได้นำเสนอความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่าควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ปลูกฝังความรับผิดชอบ ปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว ให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน ได้เห็น และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังเจตคติที่ดี ส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียนและส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถสอดแทรกในการดำเนินการตามตัวชี้วัดด้าน นักเรียนได้อย่างสอดคล้องกัน

3.2 ด้านครู ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด คือ ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ครูรู้และเข้าใจส่วนดี ส่วนด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และ ปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน ครูประเมินและ พัฒนาตนเองสม่ำเสมอ โดยการการอบรม/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับคุณลักษณะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างดี ครูมีความถนัด ในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสามารถ ความถนัด ความชอบของนักเรียน และครูมีความทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ผลการพัฒนาตัวชี้วัดด้านการพัฒนาแนวทางการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ว่า การพัฒนาด้านครู ควรพัฒนาให้ครูมี

การเตรียมการสอนโดยบูรณาการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากล จัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีความเข้าใจนักเรียน ในด้านความถนัด ความแตกต่าง ความชอบ ครูมีความเมตตา ต่อนักเรียน และมีการพัฒนาตนเองให้มีความทันสมัย รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม โลก และเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจำเป็นต้องเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างสรรค์วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักศึกษาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยดูแลและชี้แนะ ซึ่งสอดคล้องกับ สอนง อินละคร (2544: 2-6) ได้เสนอหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ครูคือผู้อำนวยความสะดวก และเป็นแหล่งการเรียนรู้กล่าวคือ ครูเป็นผู้คอยแนะนำ และสามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน และสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545: 121) ที่ได้ นำเสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ว่า ประกอบด้วยการสร้างความรู้ตาม แนวคิดการสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเพื่อนสื่อกันและสิ่งแวดล้อมรอบตัว การ มีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรม ลักษณะต่าง ๆ การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ไปใช้ได้สถานการณ์ต่าง ๆ โดยการที่ครูจะสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทั้งวิชาการ เข้าใจนักเรียน และเท่าทันเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

3.3 ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด คือ มีการอบรม ศึกษาดูงาน สัมมนาวิชาการด้านการบริหารจัดการ ให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนางานต่าง ๆ ได้ที่ วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถ ประสบผลสำเร็จได้ การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการ ประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การ จัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความ สนใจของผู้เรียน การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน มีการนิเทศติดตามผล เพื่อนำมาพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่าง ผู้เรียนกับนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผล การอบรมครู ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ผลการวิจัยที่สนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้ ได้แก่ การศึกษาของ Maddox (2003: 112-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฝึกอบรมครูเรื่องกลวิธีปัญหาและโครงสร้างการเรียนรู้ร่วมต่อผลการ เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า การอบรมให้ความรู้แก่ครู ช่วยให้ครูได้เชื่อมโยง

เนื้อหาไปในทางบวก ทำให้สามารถเรียนรู้และจดจำได้มากขึ้น ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน ตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการ ยังแสดงให้เห็นการจัดระบบ การสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภายในโรงเรียน และชุมชนได้มีส่วนร่วม มีการวางระบบการประเมินผล การนิเทศติดตาม การจัดทำรายงาน และ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นกัลยาณมิตรร่วมกัน

3.4 ด้านกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการอย่างหลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอน มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง ส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตัวชี้วัดมีความ สอดคล้องกับ นวลจิตต์ เชาว์กิตติพงศ์ และคณะ (2545: 8-9) ซึ่งได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและเป็นการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต และสอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543: 57) ที่ได้สรุป ลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ควรมีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน มีการฝึกให้ ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน ฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ และ มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ต้องมี การวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายวิธี

3.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและ บุคลากรภายในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน มีการ บริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษา มีความสามารถในการบริหาร วิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ อย่างเพียงพอ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารสามารถให้ คำปรึกษา คอยชี้แนะเมื่อครูมีปัญหา และควรลดภาระด้านอื่นของครูให้น้อยที่สุด เพื่อให้ครูมีเวลา อยู่กับนักเรียนมากที่สุดผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนอย่าง สม่าเสมอ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาร่วมกันเมื่อพบปัญหา สอดคล้องกับ วิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชชมงคล (2553: 20-22) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ให้ก้าวหน้า จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่อาจารย์ จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารจะต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ขวัญกำลังใจ โดยผู้บริหารอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตร หรือโล่ การเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา เป็นต้น

3.6 ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตรงตามความถนัด ความสามารถของผู้เรียน มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ข้อ 2 รวมกับ ข้อ 3) ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เป็นหลักสูตรสู่อานาคต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน สอดคล้องกับ Myers (2012: 351-A) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับประถมศึกษา การศึกษาพบว่า พื้นฐานและวิธีการของการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดมนุษยนิยมการสอนนั้น ข้อสังเกตในการวิจัย คือ วิธีการสอนที่เป็นประโยชน์สำหรับทั้งนักเรียนและครู วิธีการดังกล่าวขึ้นอยู่กับเป้าหมายความเป็นประชาธิปไตย ความยืดหยุ่น การไว้วางใจ และความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน Carl Rogers ถือเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีการสอนที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญและทฤษฎีที่ขัดแย้ง “การทำลายความสัมพันธ์คือ การสร้างความเป็นหนึ่งด้วยความเห็นใจ ความเข้าใจนักเรียนแท้ (ถูกจริง) โดยไม่มีเงื่อนไขทางบวก (การรับรางวัล)” การเป็นครูในอนาคต ต้องมีความรับผิดชอบของฉันทันที่จะสร้าง บ่มเพาะนักเรียนทุกคน ให้ความหมายของการสังเกตและการวิเคราะห์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิธีนี้สามารถใช้ในห้องเรียนได้ และส่วนประกอบที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่แค่นักเรียน แต่ถึงครูและทุกคนในโรงเรียน ซึ่งแตกต่างจากวิธีการแบบดั้งเดิมมาก การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลและสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับพวกเขา อาจารย์ต้องสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมกับนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและผู้บริหารต้องให้การ

สนับสนุน ที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าประสบความสำเร็จ กลยุทธ์ในชั้นเรียนอาจจะเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่ม และสำรวจ เป็นต้น ที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องใช้ประโยชน์จากธรรมชาติของเด็ก นั่นคือความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นในการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมให้พวกเขาที่มีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีไปใช้ สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านคนงบประมาณ ทรัพยากร และวิธีการดำเนินงาน มีการวางแผนการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนการดำเนินงานหลัก และแผนการดำเนินงานย่อยสอดคล้องกับการพัฒนาแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านครู ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านหลักสูตร

1.2 การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษาควรเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการตรวจสอบและประเมินผล จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบและประเมินผล กำหนดเครื่องมือ และการสรุปและสะท้อนผลการประเมิน โดยตรวจสอบและประเมินผลตามความมุ่งหมายของการดำเนินงาน

1.3 การเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนและการพัฒนานักเรียนด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความเสริมสร้างการฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบให้แก่กันนักเรียน

1.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต

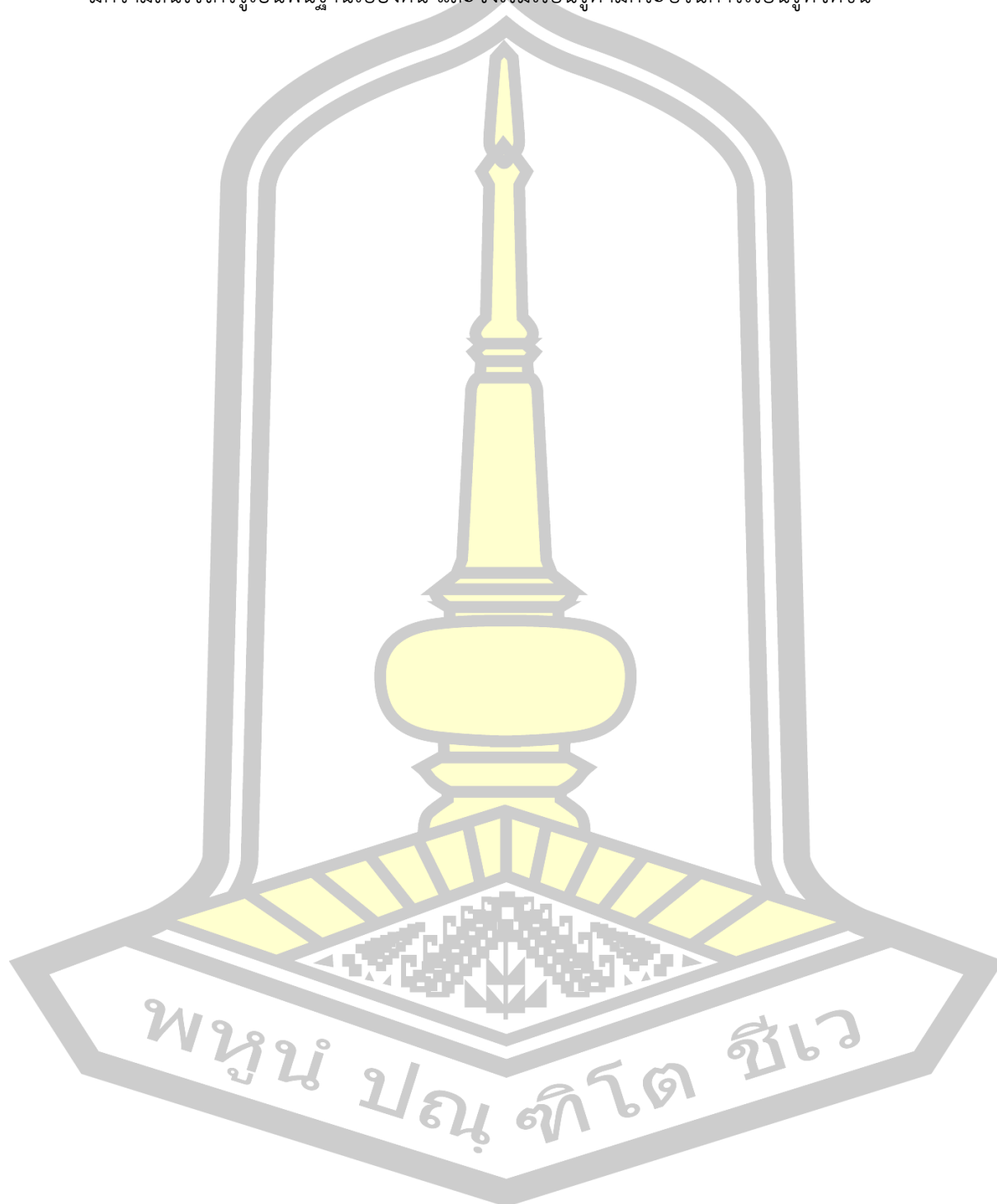
1.5 สถานศึกษาควรจัดให้มีปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จ

1.6 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมหรือสอดแทรก การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน มีการพัฒนาสุนทรียภาพทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา และมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

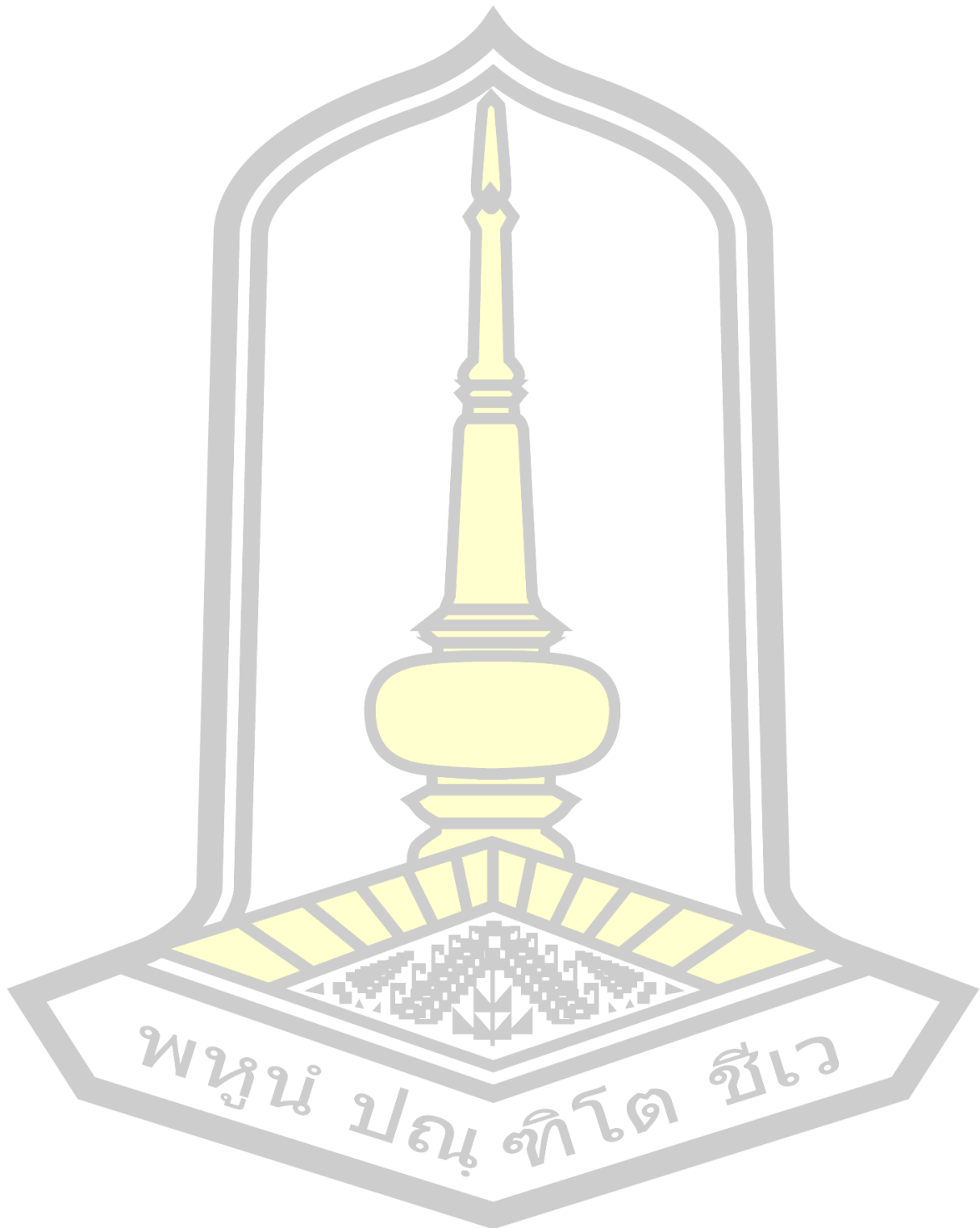
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้วิธีการสอนแบบผสมผสานหรือแบบบูรณาการ ได้แก่ โครงงานและการสอนแบบสืบเสาะความรู้ การเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้และเกมการศึกษา เป็นต้น โดยเปรียบเทียบวิธีการสอนที่เหมาะสมและส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีความสนใจใคร่รู้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น และจึงเริ่มเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติเอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เล่ม 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. 2555*. ประกาศ 20 สิงหาคม 2555.
- กิตติ เพ็ญ. (2549). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บึก พอยท์.
- จิตติพร ทรศनियाกร. (2552). *การศึกษากระบวนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชัชวาล เจริญบุญ. (2554). *รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เขต 2 และเขต 3*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชุมศักดิ์ อินทรรักษา. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปटना: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ.

- ณัฐธยาน์ โปธิชาธาร. (2550). การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทัศนีย์ พันธุ์กาหลง. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “พาหนุเรียนรู้ด้วยความมั่นใจ”. กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.
- ทิตินา แคมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางชิปปาโมเดล (Cippa model) เอกสารประกอบการอบรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพร แก้วชาธุน. (2551). ทรรศนะของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชเนศ ขำเกิด. (2555). สมรรถนะเฉพาะและตัวบ่งชี้ของผู้บริหารสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558. จาก <<https://www.gotoknow.org/posts/77080>>.
- จร สุนทรายุทธ. (ม.ป.ป.). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). ความเป้นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์ (1996).
- ดำรง บัวศรี. (2531). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ และนัยนา ทองดี. (2526). กระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์, เบญจลักษณ์ น้าฟ้า และชดเจเน ไทยแท้. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- นวลตา จาเพียรราช. (2553). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนโพนบกผดุงศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิพนธ์ อนันตชาติ. (2550). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- น้ำเพชร ทับชา. (2557). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนอนุบาลแกดำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุหงา คงราช. (2560). *การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2543). *จุดประกายการปฏิรูปการเรียนรู้สู่สหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: ชุรสภาลาดพร้าว.
- ปราณี รื่นทอง. (2550). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อลิ้นเพชร.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2537). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: คณะวิชาวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี. (2526). *พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร*. วันพุธที่ 18 พฤษภาคม 2526.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2534). *ขุนทรัพย์จากพระโอษฐ์ ฉบับพกพา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- พระราชันนันทมนี. (2525). *แต่คุณครูที่รัก*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิเชษฐ์ อนุกุล. (2546). *การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. *TCI ศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย*, 16(1), 15-33.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2550). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุดิตา ดอนฟังไพร. (2548). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบร่วมมือและการเรียนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

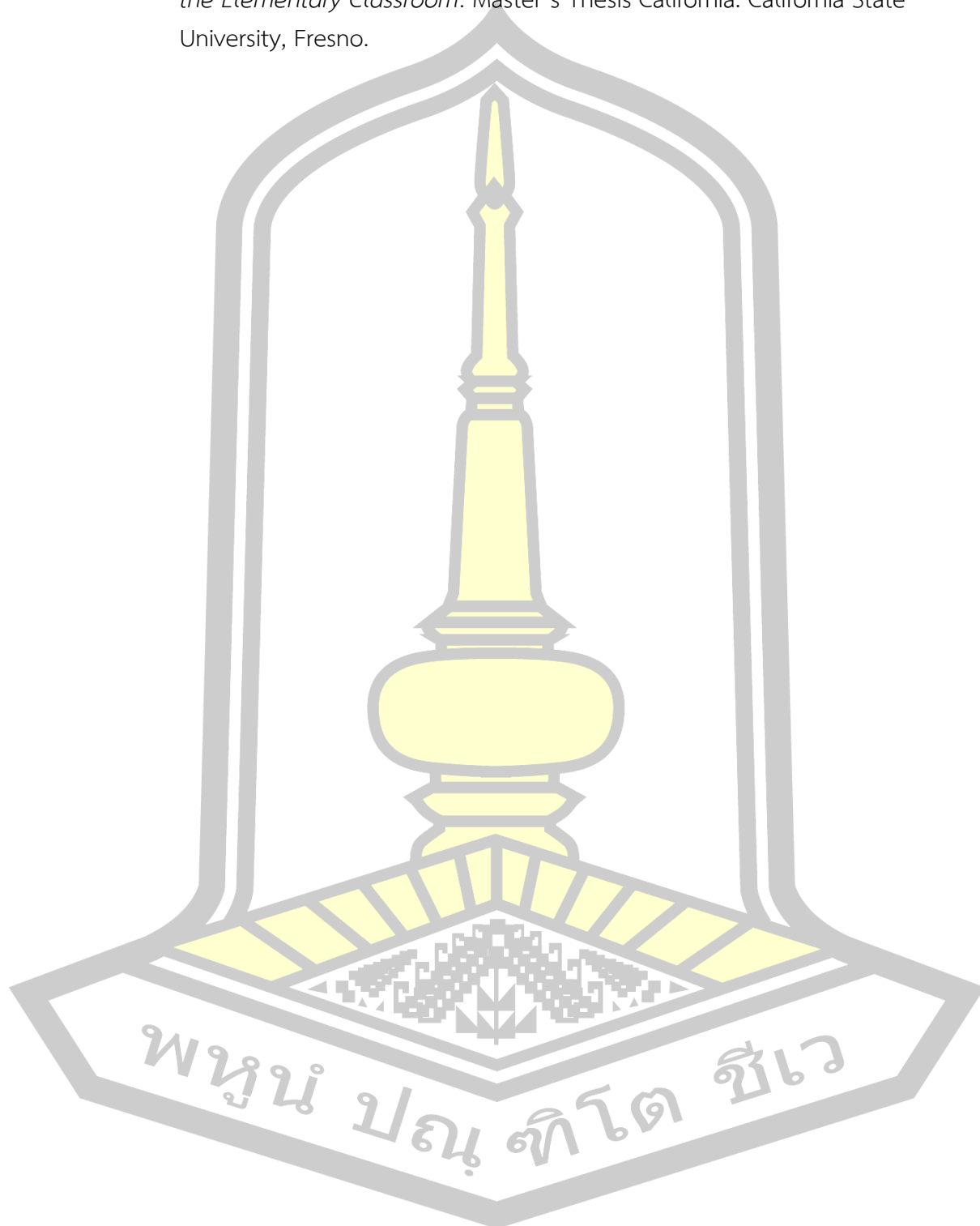
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2553). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร.
- ระวีวรรณ โพธิ์วัง. (2543). *การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Instruction)*. *วารสารการครู*, 20(6), 19 – 24.
- รัชดา สืบผาง. (2550). *การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษา โรงเรียนจักรพงษ์ บ้านห้วยเทียน อำเภอปากชม จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2558. จาก <<http://dict.longdo.com/search/%2Aนักเรียน%2A>>.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *การศึกษาเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2526). *การมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- รุจิร ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2554). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- โรงเรียนเทศบาลวัดโคกสะทอน. (ม.ป.ป.). *บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน (Student code of conduct)*. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2560. จาก <http://www.tungsong.com/tsg_muni/School_2/Student_code_of_%20conduet.html>.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). *การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (ม.ป.ป.). *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2558. จาก <<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99>>.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). *กระบวนการทัศน์ใหม่ : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคคล*. กรุงเทพฯ: SR printing Limited Partnership.
- วิไลภรณ์ บุญโยทยาน. (2552). *การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกรณีศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิริพร ศรีปัญญา. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

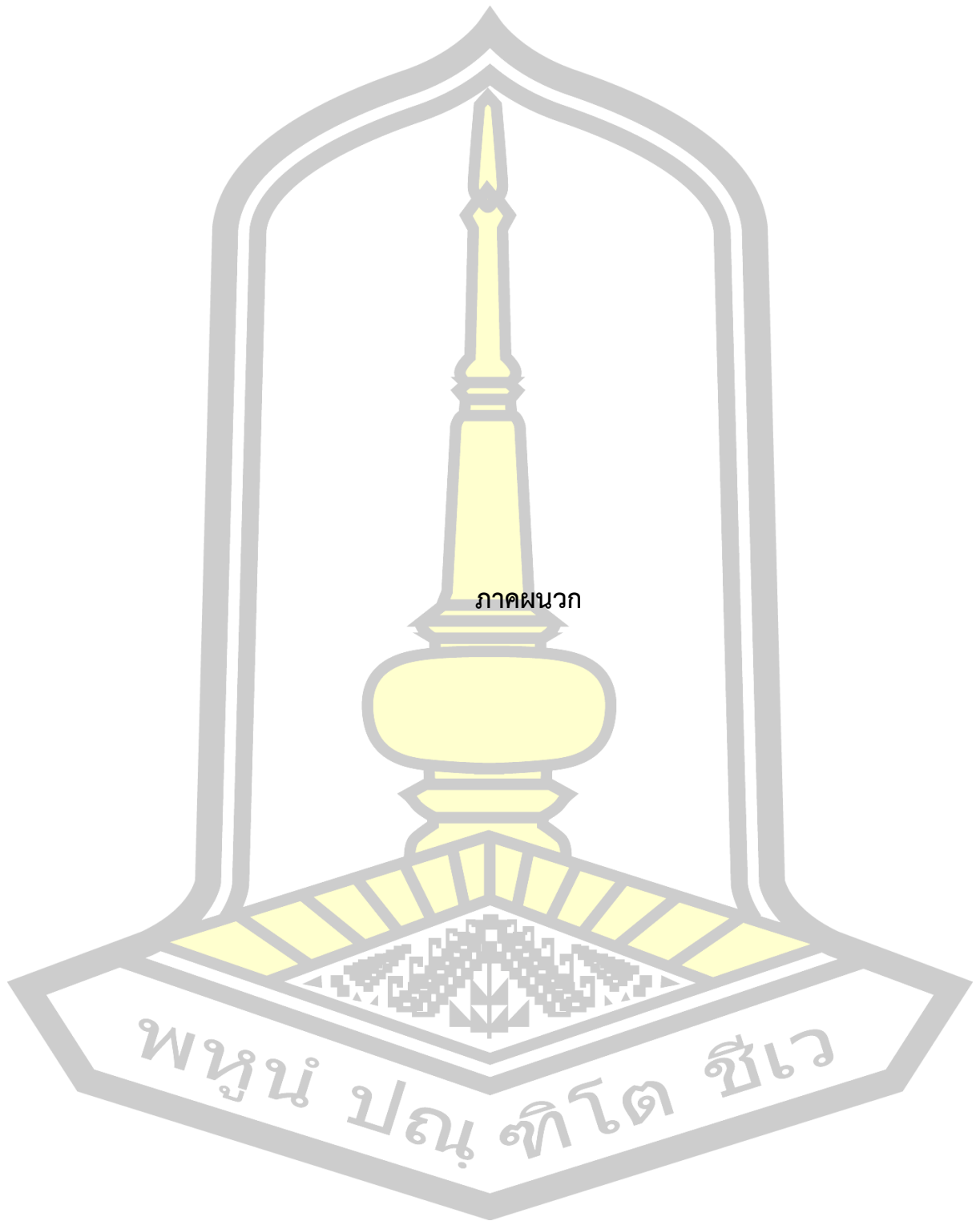
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2559). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559
ประกาศผลสอบโอเน็ต 2560 (ป.6, ม.3, ม.6) พร้อมประกาศผลสอบโอเน็ตรายบุคคล
ปีการศึกษา 2559. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2560. จาก <<http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>>.
- สนอง อินละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี: อุบลกิจจอบุสเขตการพิมพ์.
- สมเกียรติ ภู่งิ่งหิน. (2553). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กรณีศึกษาโรงเรียนฮ้องฮิวทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- สมบัติ ยศปัญญา. (2553). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สมพงษ์ ม่วงกล้า. (2554). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โรงเรียนบ้านโนนเที่ยง อำเภอนามน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมร ไพรัตน์. (2554). แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ โดยใช้ของโรงเรียนบ้านโนนหนองแขว อำเภอ หนองเรือ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สมาน อัครภูมิ. (2542). ทิศวิเอ็ม : การบริหารคุณภาพครบวงจรในองค์กรทางการศึกษา. ม.ป.พ.:
ม.ป.ท.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สุชีรา มะหิเมือง และคณะ. (2555). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วย
การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). หลักการและทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน
เพ็ญพิชญา ภาไอ้โงง.

- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2535). *ความคิดและภูมิปัญญาไทย : ด้านการศึกษา = Thai wisdom in education*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว พักขาว. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวพินิจสู่การแก้ปัญหาเด็กออกกลางคัน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). *ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษารอบที่สี่ (พ.ศ. 2549-2553)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2558). *มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษารอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558. จาก <<http://www.onec.go.th/index.php/page/category/CNT0000145>>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). *บันทึก สมศ. 2549*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็กซ์พอยท์.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). *รายงานประจำปี 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การวางแผนและการติดตามประกอบผล*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2548). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุดม ธารณะ. (2553). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์. (2551). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bartol, K. M. and Martin, D. C. (1991). *Management*. New York: McGraw-Hill.
- Basamh, S. A. (2003). Principles and Teachers Attitudes Toward Implementing Cooperative Learning Method at Girls Private Middle School in Jeddah Suadiarabia. *Dissertation Abstract International*, 64(1), 30-A.
- Beauchamp, G. A. (1975). *Curriculum Theory Wilmette*. Illinois: Kagg Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw Hill.
- Gills, Amy Renee Walson. (2000). *Marking Special : Child-centered, Meaning and Artistically Authentic Early Childhood Art Education*. United States of America: University of Illinois at Urbana-champing.
- Maddox, Jean Viola. (2003). Teacher Training in Multiple Intelligences Strategies and Cooperative Learning Structures to Effect a change in the Classroom. *Dissertation Abstracts International*, 64(1), 112-A.
- Myers, C. A. (2012). Participation in Sustainability Science: National and Global Networks. *NSF/CAISE Meeting on Sustainability Science*. 2/5-2/7. Arlington: Virginia.
- Saylor, J. G. & Alexander, W. M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Reinhart & Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.

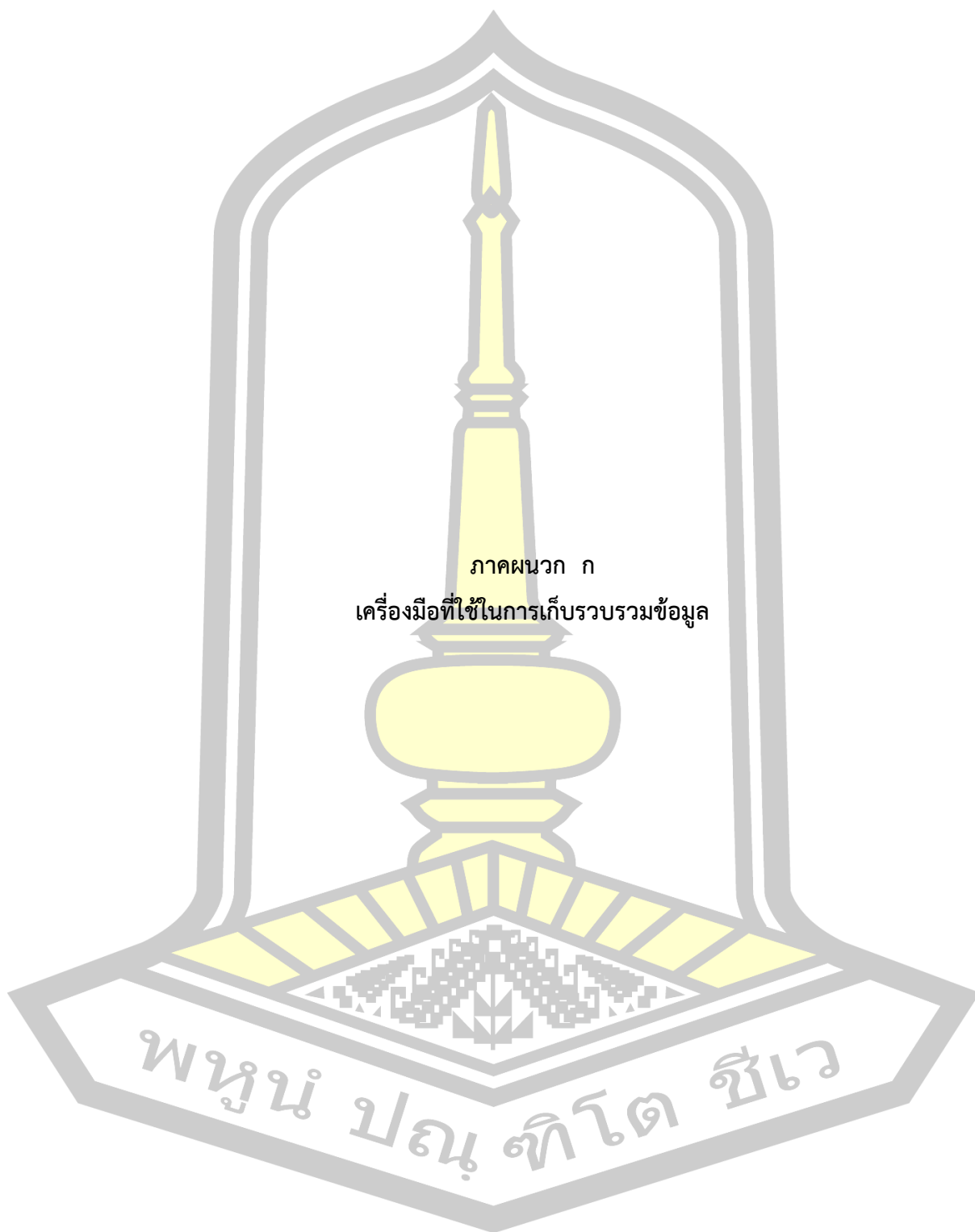
Watamura, Kathleen Patricia. (2003). *Child-Centered Learning Versus Instruction in the Elementary Classroom*. Master's Thesis California: California State University, Fresno.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยาลัย

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาใน
สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

คำชี้แจง

แบบประเมิน เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของ นางกิริติ ภัฒน์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท รุ่น พ.27 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. แบบประเมินฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบ และ ตัวชี้วัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. แบบประเมินต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี วามีความเหมาะสมหรือไม่ซึ่งผู้วิจัยได้แนบมาพร้อมแบบสัมภาษณ์

3. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดการ จัด

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล
2. ตำแหน่งทางการบริหาร
3. ตำแหน่งทางวิชาการ
4. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
5. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

คำชี้แจง

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปรากฏใน เครื่องมือฉบับนี้ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดมา ให้ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับ ได้แก่

5 หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมมากที่สุด

- 4 หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. กรณีที่ท่านเห็นว่าควรมีองค์ประกอบ หรือตัวชี้วัดในองค์ประกอบใดเพิ่มเติม กรุณาระบุในช่องขวามือสุด ท้ายรายการนั้น ๆ หรือหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ กรุณาระบุท้ายแบบประเมิน

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบด้านครู หมายถึง ผู้ถ่ายทอด ให้ความรู้ ผู้สั่งสอนศิษย์ด้านวิชาความรู้ และการใช้ชีวิต ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะเป็นอาชีพที่เสียสละและทำงานหนัก เป็นวิชาชีพที่ต้องมีใจรัก ต้องทำประโยชน์ เพื่อบุคคลคนอื่น ยกกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ดังนั้นครูเป็นผู้ควรเคารพอย่างสูง					
2. องค์ประกอบด้านนักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาด้วยตนเองหรือด้วยครูผู้สอน					
3. องค์ประกอบด้านหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนหรือลำดับของประสบการณ์ด้านต่างๆที่สถานศึกษาได้วางแผน ลำดับขั้นตอนไว้ภายใต้การวางแผนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
4. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ระดับต่างๆมาร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และเป็นการจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรอย่างเหมาะสม					

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6. องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการดำเนินการต่างๆ ภายในสถานศึกษา โดยมีครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนินการต่างๆ ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด					
7. อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 2 ตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. องค์ประกอบด้านครู มี 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสาน ภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล					
1.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ					
1.3 ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็น รายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง					
1.4 ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่าง สร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
1.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน					
1.6 ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและ ประเมินพัฒนาการของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง					
1.7 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่าง มีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
1.8 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

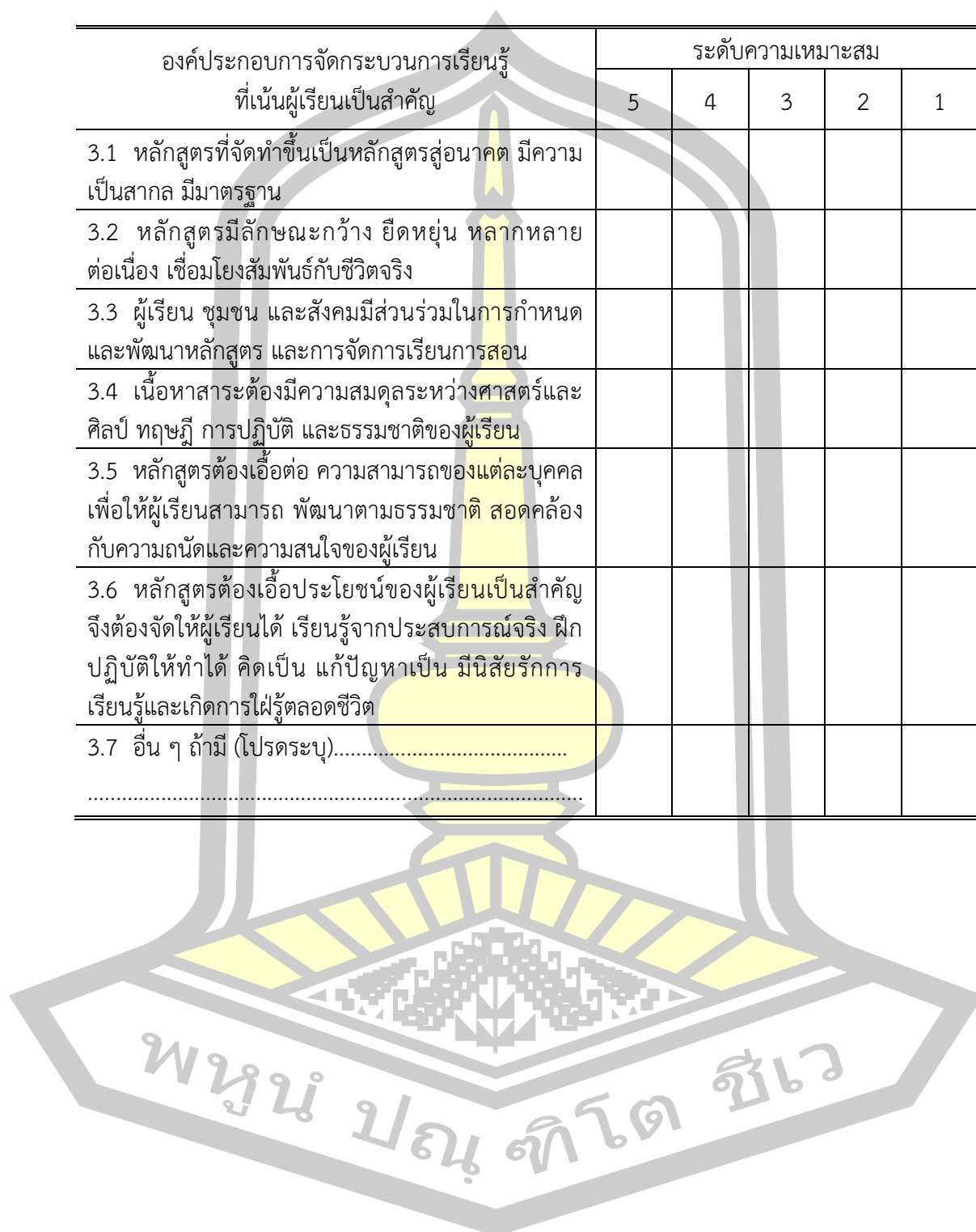
2. องค์ประกอบด้านนักเรียน มี 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2.1 นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี					
2.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการ ของตนเอง					
2.3 นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยน ข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
2.4 นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกาย สม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่ กำหนด					
2.5 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และชุมชนได้อย่างมีความสุข					
2.6 นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมี ความรับผิดชอบ					
2.7 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง เสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด					
2.8 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและ ปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
2.9 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

3. องค์ประกอบด้านหลักสูตร มี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่นาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน					
3.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง					
3.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน					
3.4 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน					
3.5 หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้อง กับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน					
3.6 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการ เรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต					
3.7 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

4. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ มี 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4.1 การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน					
4.2 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.3 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.4 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.5 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.6 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้					
4.7 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน					
4.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน					
4.9 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

5. องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

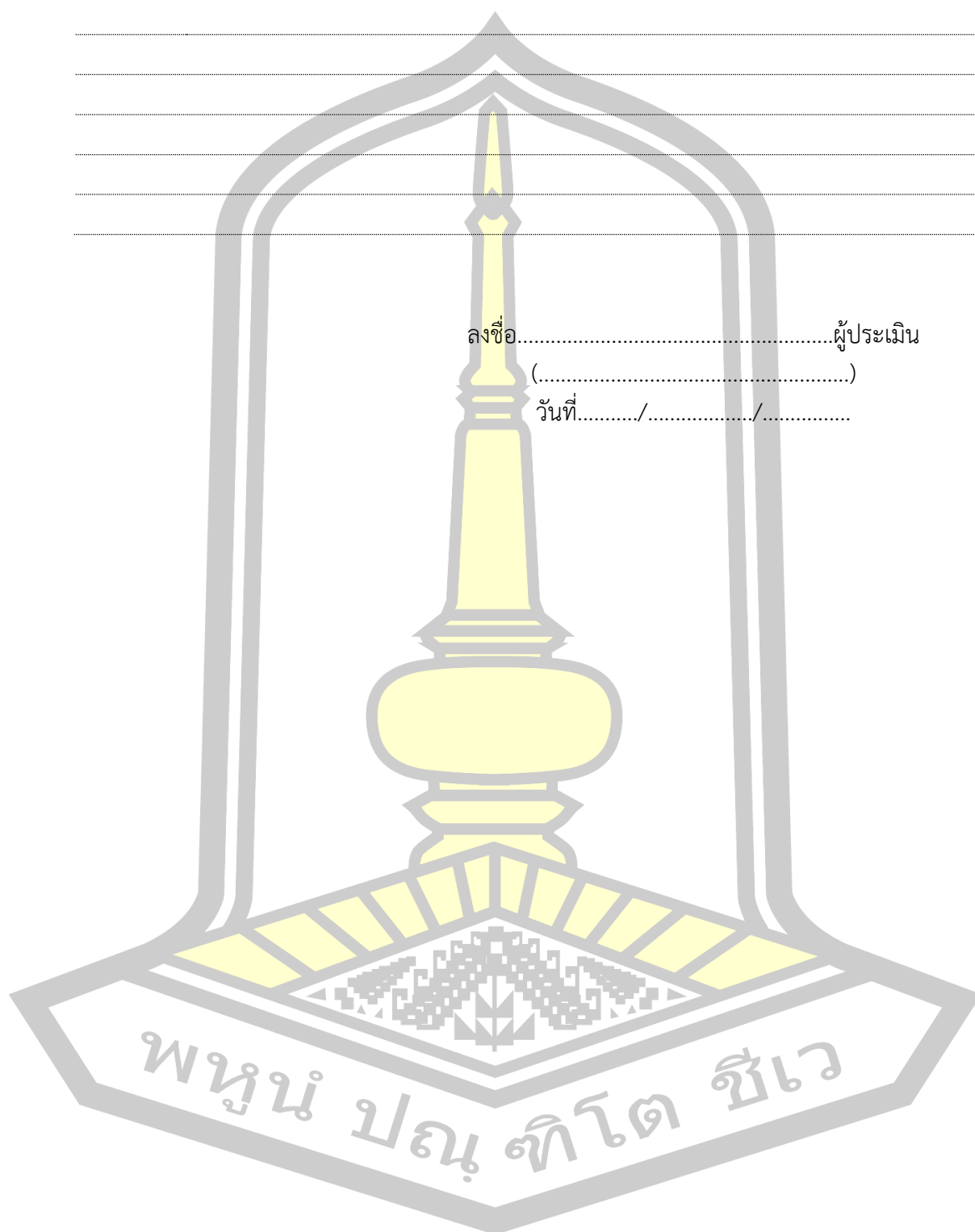
องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรม เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน					
5.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึก ค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเอง					
5.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
5.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมของผู้เรียน					
5.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้าน ดนตรี ศิลปะและกีฬา					
5.6 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม					
5.7 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลายและต่อเนื่อง					
5.8 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

6. องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา มี 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่น และอุทิศตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร ภายในสถานศึกษา					
6.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหาร วิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา					
6.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมี ส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอก สถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำ กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา					
6.4 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและ ภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
6.5 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับ บัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน					
6.6 สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสม ตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น					
6.7 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อ ต่างๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ					
6.8 อื่น ๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

**แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา**

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตาราง ตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ในการ พิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ความ คิดเห็น เพิ่มเติม
	1	0	-1	
1. ด้านครู				
1.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสาน ภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล				
1.2 ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ				
1.3 ครูเข้าใจและเอาใจใส่ในนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียน อย่างทั่วถึง				
1.4 ครูเตรียมและจัดกิจกรรม สถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และ เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง				
1.5 ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม และคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน				
1.6 ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและ ประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง				
1.7 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				

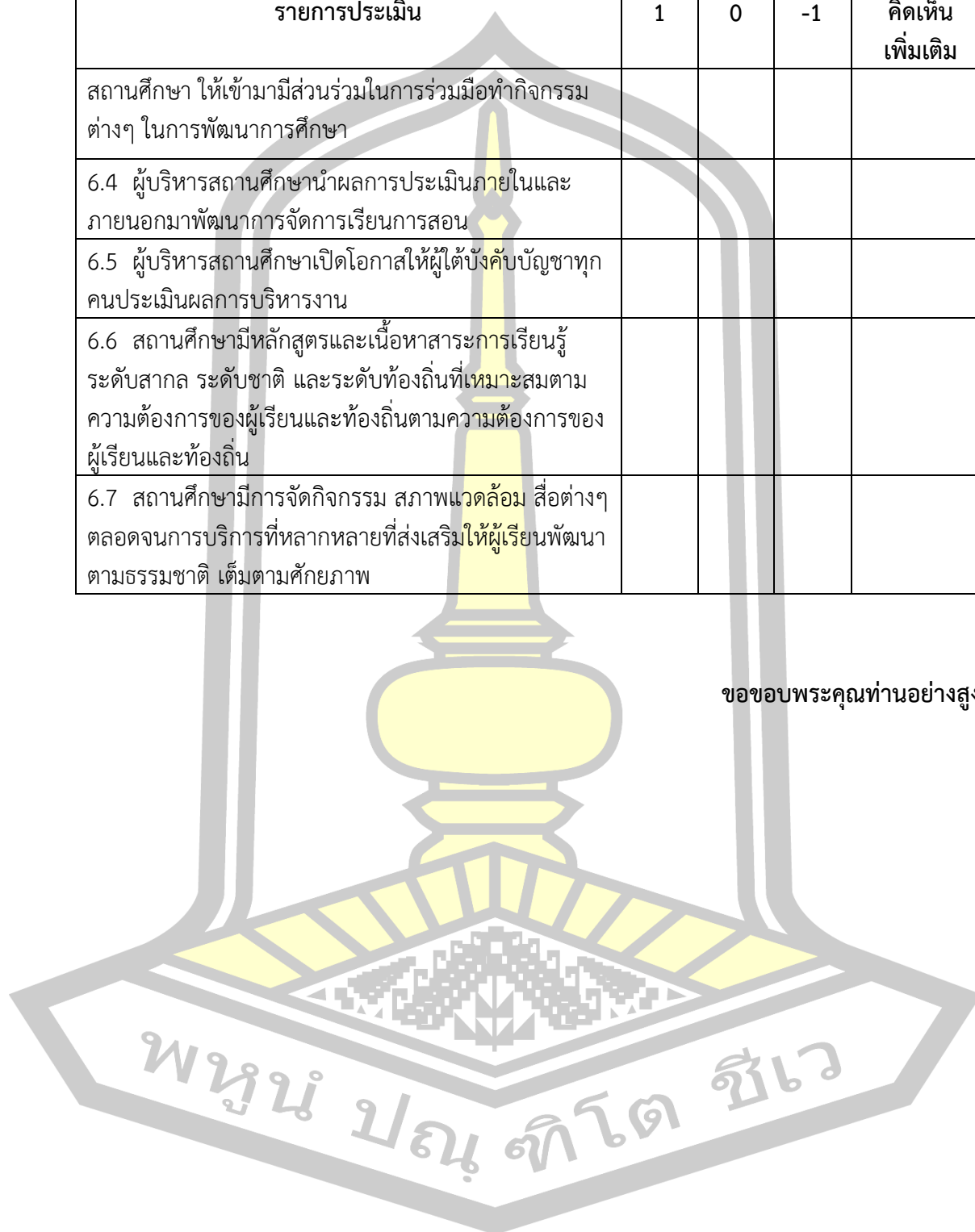
รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1	0	-1	
2. ด้านนักเรียน				
2.1 นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี				
2.2 นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง				
2.3 นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง				
2.4 นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด				
2.5 นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข				
2.6 นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ				
2.7 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด				
2.8 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น				
3. ด้านหลักสูตร				
3.1 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อุทิศ มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน				
3.2 หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง				
3.3 ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน				
3.4 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน				

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1	0	-1	
3.5 เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน				
3.6 หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน				
3.7 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึง ต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และ เกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต				
4. ด้านการบริหารจัดการ				
4.1 การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน				
4.2 การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้อง กับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4.3 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4.4 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4.5 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4.6 การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้				
4.7 การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความสนใจของผู้เรียน				
4.8 การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมี ลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครู จะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมี				

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1	0	-1	
วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน				
5. ด้านกระบวนการเรียนรู้				
5.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน				
5.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง				
5.3 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
5.4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน				
5.5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา				
5.6 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม				
5.7 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง				
6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา				
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา				
6.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา				
6.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอก				

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1	0	-1	
สถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา				
6.4 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน				
6.5 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน				
6.6 สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น				
6.7 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่างๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ				

ขอขอบพระคุณท่านอย่างสูง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาใน
สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

คำชี้แจง

1) การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปและสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

ตอนที่ 3 ขอเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าและความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษา และข้อมูลที่ตอบจะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของท่าน ดังนั้น จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความต้องการที่แท้จริงของท่านในครบทุกข้อ เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4) ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามแต่ละข้อที่กำหนดให้ครบถ้วน และขอได้โปรดนำแบบสอบถามทั้งหมดส่งคืนผู้วิจัย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา

นิสิตปริญญาโท รุ่น พ.27 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

() ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้บริหารสถานศึกษา

() ครู

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

คำชี้แจง

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ทั้งในสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อระบุว่าแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในข้อนั้น ๆ อยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในประเด็นนั้นในสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเด็นนั้น ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในประเด็นนั้นในสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเด็นนั้น ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในประเด็นนั้นในสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเด็นนั้น ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในประเด็นนั้นในสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเด็นนั้น ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในประเด็นนั้นในสภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาประเด็นนั้น ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน					ระดับพฤติกรรมในสภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล		✓				✓				
00	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	✓					✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล ด้านครู อยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตัวอย่างข้อที่ 00 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ด้านครู อยู่ในระดับมากที่สุดและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน					ระดับพฤติกรรมในสภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านครู											
1	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล										
2	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ										
3	ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง										
4	ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง										
5	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน										
6	ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่ององค์ประกอบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ										
7	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ										

ข้อ	การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับพฤติกรรมใน สภาพปัจจุบัน					ระดับพฤติกรรมใน สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านนักเรียน											
8	นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี										
9	ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและ วิธีการของตนเอง										
10	นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และ สรุปลงข้อสรุปด้วยตนเอง										
11	นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออก กำลังกายสม่ำเสมอ ให้มีสมรรถนะภาพ ทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด										
12	นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้าง องค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมี ความสุข										
13	นักเรียนฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มี คุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความ รับผิดชอบ										
14	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้มากที่สุด										
15	นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมิน และปรับปรุงตนเองและยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่น										
ด้านหลักสูตร											
16	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่ออนาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน										

ข้อ	การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน					ระดับพฤติกรรมในสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
40	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน											
41	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน											
42	สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น											
43	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อม สื่อต่างๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ											

ตอนที่ 3 ขอเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พูน ปรุ สิริ ชเว

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาเสียเวลาให้ความอนุเคราะห์
ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Unstructured Interview)
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปสังเคราะห์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางกীরติภรณ์ ศรีทะหา

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ ปณุกิตโต ชีวะ

เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้สัมภาษณ์ นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น. ถึง.....น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ – นามสกุล
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด
- สาขาวิชา
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
4. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

ในฐานะที่ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้ โดยเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) และลำดับความต่องานจำเป็น

1. ด้านนักเรียน

ท่านมีแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ด้านนักเรียน
ในโรงเรียนของท่าน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านครู

ท่านมีแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ด้านครู
ในโรงเรียนของท่าน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านหลักสูตร

ท่านมีแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ด้านหลักสูตร ในโรงเรียนของท่าน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

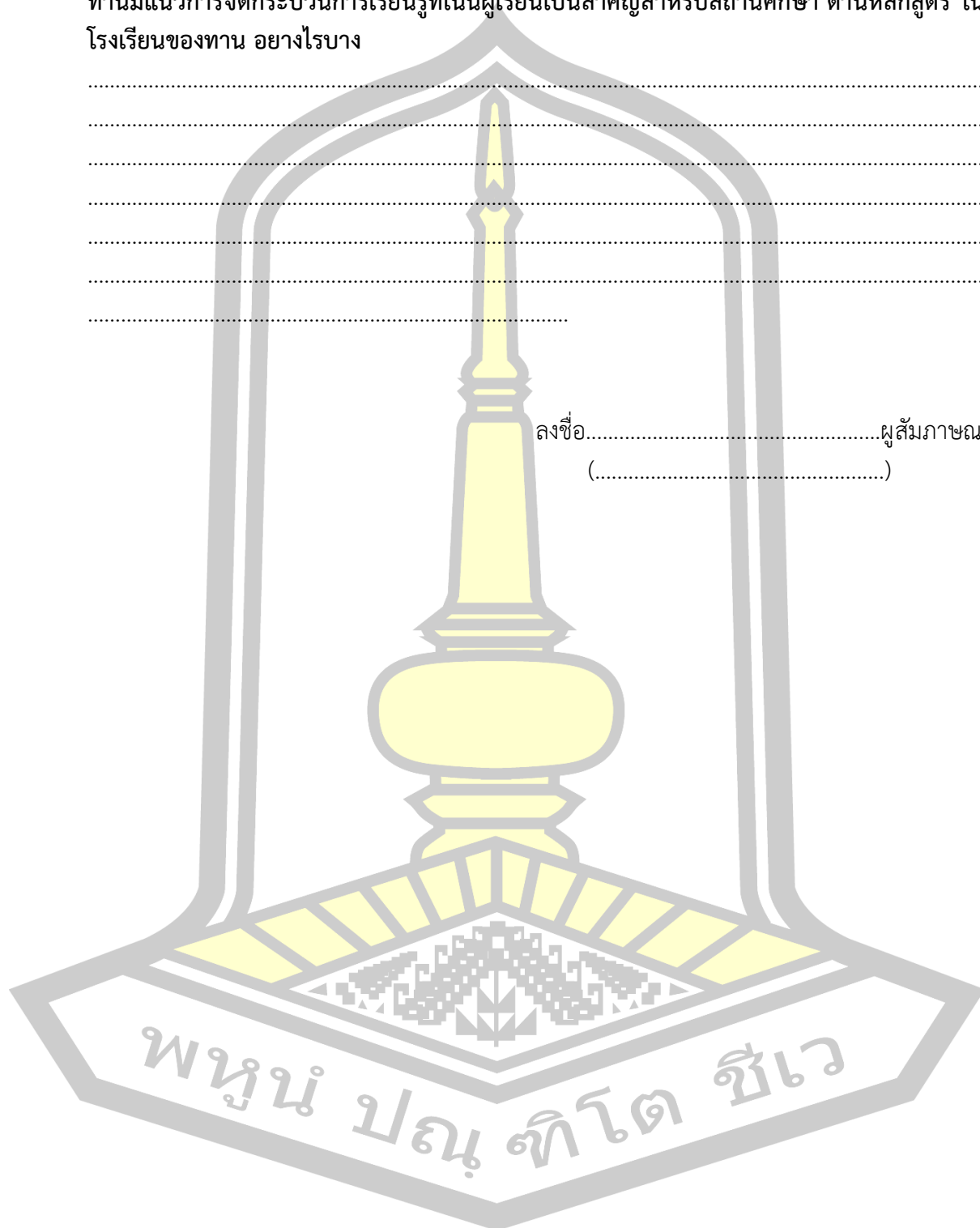
.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
(.....)

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษากับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เปแบบประเมินแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานีในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

2. โปรดพิจารณาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ไทครบทั้ง 6 ดาน คือ 1. ด้านครู 2. ด้านนักเรียน

3. ด้านหลักสูตร 4. ด้านการบริหารจัดการ 5. ด้านกระบวนการเรียนรู้ 6. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

3. โปรดทำเครื่องหมาย/ลงในช่องความคิดเห็นแต่ละช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทัต ชีเว

ข้อ	รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
47	กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน										
48	เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน										

ขอเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

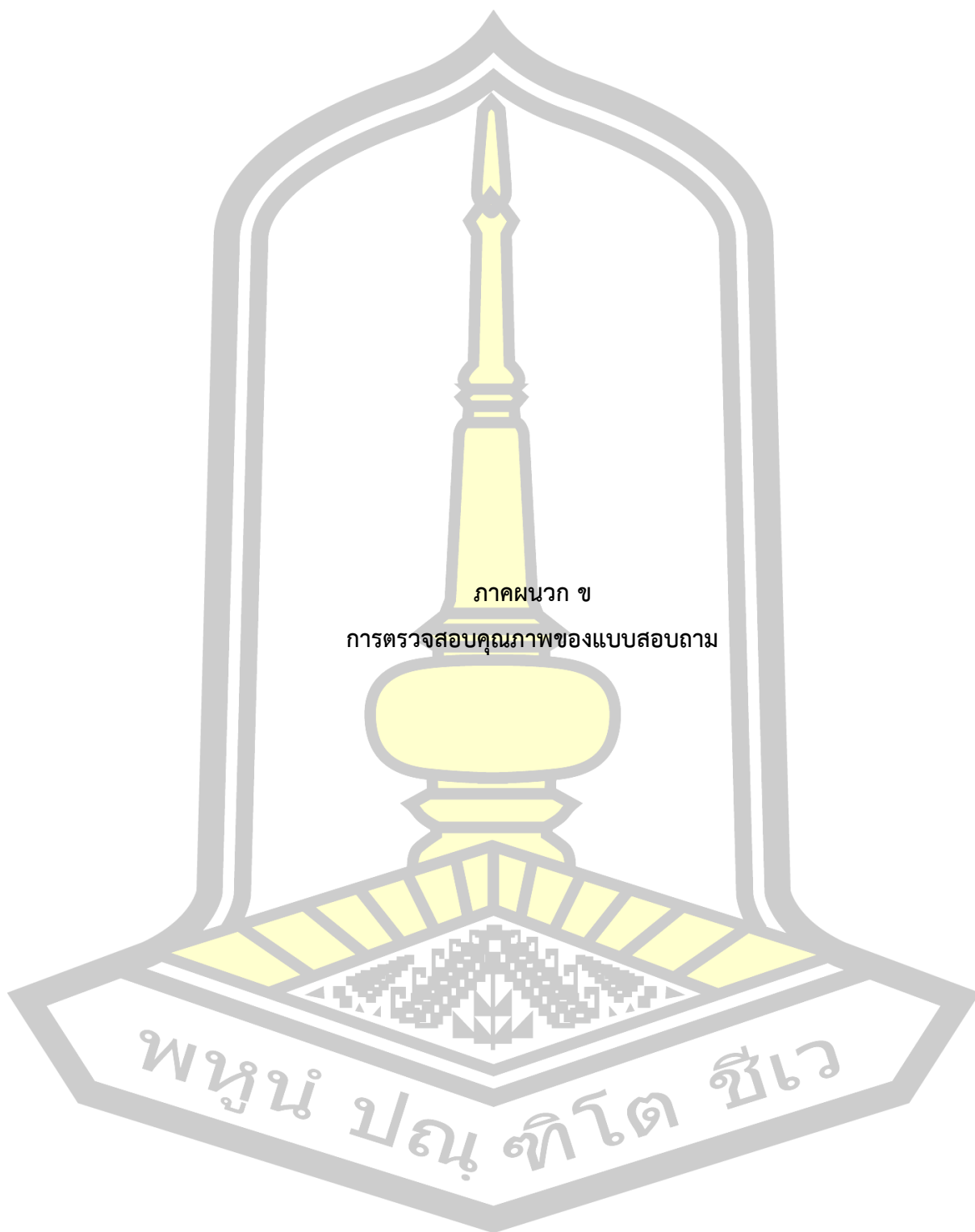
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 47 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	IOC	แปลผล
ด้านครู			
1	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	0.80	สอดคล้อง
2	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	1.00	สอดคล้อง
3	ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	1.00	สอดคล้อง
4	ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	1.00	สอดคล้อง
5	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	1.00	สอดคล้อง
6	ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง	1.00	สอดคล้อง
7	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.00	สอดคล้อง
ด้านนักเรียน			
8	นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	0.80	สอดคล้อง
10	นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	0.08	สอดคล้อง
11	นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอให้มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	1.00	สอดคล้อง
12	นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข	0.08	สอดคล้อง

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	IOC	แปลผล
13	นักเรียนฝึกกระเปาะเปียโน คีบอร์ด มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	1.00	สอดคล้อง
14	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	0.80	สอดคล้อง
15	นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเอง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	0.80	สอดคล้อง
ด้านหลักสูตร			
16	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่อุทิศ มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	1.00	สอดคล้อง
17	หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	1.00	สอดคล้อง
18	ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน	1.00	สอดคล้อง
19	เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน	0.80	สอดคล้อง
20	หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	1.00	สอดคล้อง
21	หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	1.00	สอดคล้อง
ด้านการบริหารจัดการ			
22	การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	1.00	สอดคล้อง
23	การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.00	สอดคล้อง
24	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	IOC	แปลผล
25	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.00	สอดคล้อง
26	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.00	สอดคล้อง
27	การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	1.00	สอดคล้อง
28	การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	1.00	สอดคล้อง
29	การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็น กัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อ ว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่าง กัน	0.80	สอดคล้อง
ด้านกระบวนการเรียนรู้			
30	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสม กับธรรมชาติของผู้เรียน	1.00	สอดคล้อง
31	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่าง หลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง	1.00	สอดคล้อง
32	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1.00	สอดคล้อง
33	มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้เรียน	1.00	สอดคล้อง
34	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและ กีฬา	1.00	สอดคล้อง
35	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา	IOC	แปลผล
36	มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง	1.00	สอดคล้อง
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา			
37	ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตน เป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและ บุคลากรภายในสถานศึกษา	0.80	สอดคล้อง
38	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	0.80	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม สัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา การศึกษา	1.00	สอดคล้อง
40	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอก มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	1.00	สอดคล้อง
41	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน ประเมินผลการบริหารงาน	1.00	สอดคล้อง
42	สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมตามความต้องการ ของผู้เรียนและท้องถิ่น	0.80	สอดคล้อง
43	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่างๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา ตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	0.80	สอดคล้อง

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

ตาราง 48 ค่าอำนาจจำแนกของข้อความสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านครู			
1	ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล	.747	.494
2	ครูจัดสื่อการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อจูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ	.606	.746
3	ครูรู้และเข้าใจส่วนดีส่วนด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง	.814	.818
4	ครูเตรียมกิจกรรม และสถานการณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง	.654	.793
5	ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้นักเรียน	.759	.842
6	ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง	.569	.633
7	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.713	.712
ด้านนักเรียน			
8	นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี	.684	.777
9	ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	.714	.868
10	นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล กล้าแสดงออก และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	.845	.851
11	นักเรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอให้มีสมรรถนะทางกายตามเกณฑ์ที่กำหนด	.607	.854
12	นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูล สร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีความสุข	.864	.596

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
13	นักเรียนฝึกกระเปียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ	.819	.397
14	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเสมอ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด	.852	.787
15	นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเอง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	.696	.868
ด้านหลักสูตร			
16	หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรสู่นาคต มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน	.683	.734
17	หลักสูตรมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง	.491	.772
18	ผู้เรียน ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน	.649	.815
19	เนื้อหาสาระต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์และศิลป์ ทฤษฎี การปฏิบัติ และธรรมชาติของผู้เรียน	.405	.701
20	หลักสูตรต้องเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	.536	.734
21	หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ตลอดชีวิต	.683	.757
ด้านการบริหารจัดการ			
22	การบริหารจัดการควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	.616	.848
23	การกำหนดแผนดำเนินงานยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.582	.735

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
24	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.721	.757
25	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.727	.818
26	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.726	.793
27	การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถประสบผลสำเร็จได้	.470	.842
28	การจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับวัย ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	.777	.633
29	การมีปฏิสัมพันธ์และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน	.800	.746
ด้านกระบวนการเรียนรู้			
30	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	.845	.717
31	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	.607	.796
32	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	.864	.777
33	มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	.684	.808

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
34	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	.714	.647
35	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	.696	.808
36	มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	.654	.791
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา			
37	ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นและอุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา	.684	.777
38	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล สามารถวิเคราะห์แก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษา	.714	.868
39	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ชุมชนบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา	.845	.851
40	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินภายในและภายนอกมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	.607	.854
41	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนประเมินผลการบริหารงาน	.864	.596
42	สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากลระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	.819	.397
43	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่อต่างๆ ตลอดจนการบริการที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ	.852	.787

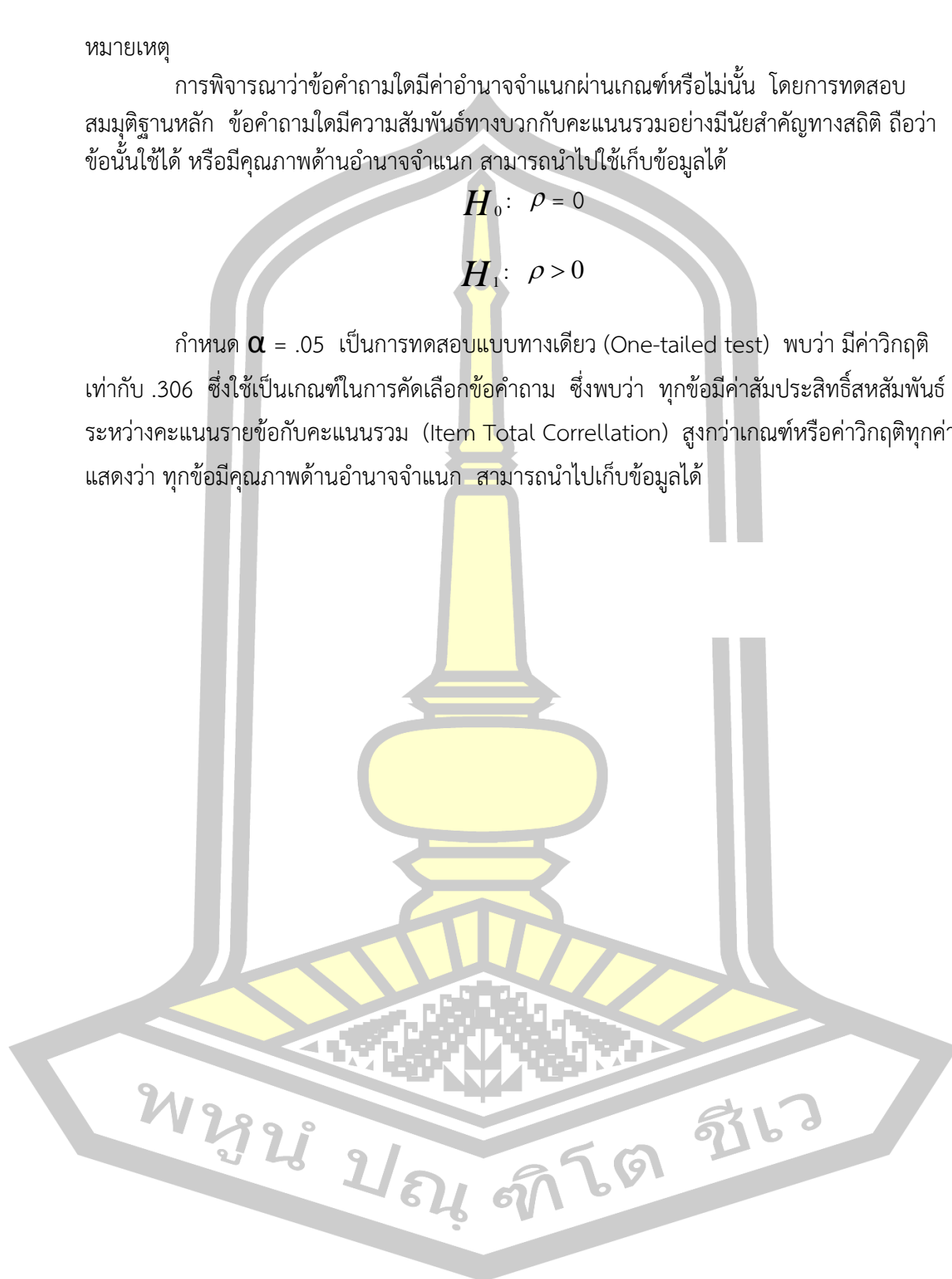
หมายเหตุ

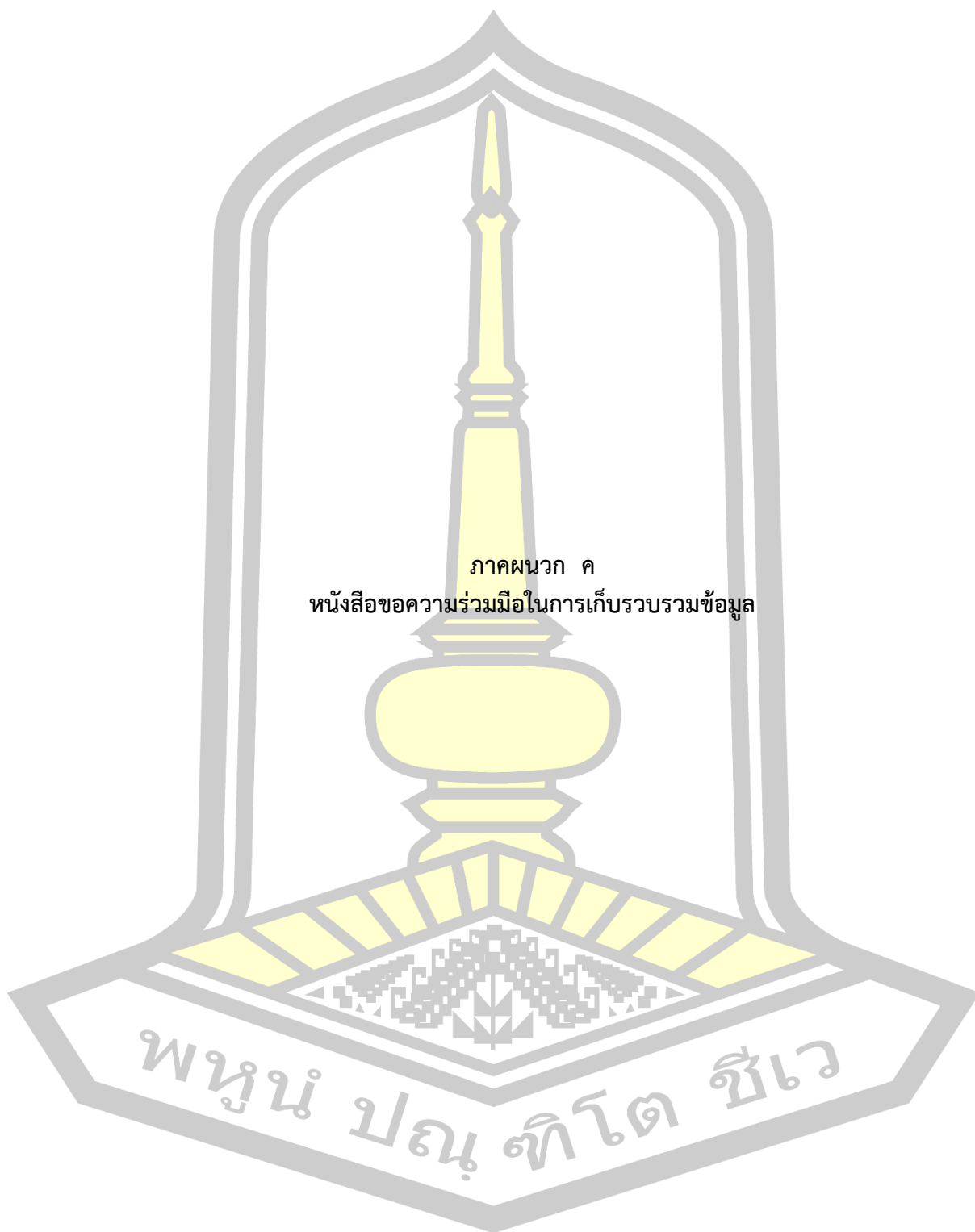
การพิจารณาว่าข้อคำถามใดมีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์หรือไม่นั้น โดยการทดสอบสมมุติฐานหลัก ข้อคำถามใดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าข้อนั้นใช้ได้ หรือมีคุณภาพด้านอำนาจจำแนก สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

$$H_0: \rho = 0$$

$$H_1: \rho > 0$$

กำหนด $\alpha = .05$ เป็นการทดสอบแบบทางเดียว (One-tailed test) พบว่า มีค่าวิกฤติเท่ากับ .306 ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถาม ซึ่งพบว่า ทุกข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) สูงกว่าเกณฑ์หรือค่าวิกฤติทุกค่า แสดงว่า ทุกข้อมีคุณภาพด้านอำนาจจำแนก สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2180

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัด
เทศบาลนครอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
(กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้
การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ
มีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน
แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็น
อย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

พหุ ปรณ ทัต ษา

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /2182

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนว
ทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร
อุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา
อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็น
ว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้
ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็น
อย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2187

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2179

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รังสรรค์ โฉมยา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2181

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางในวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนว
ทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร
อุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา
อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รังสรรค์ โฉมยา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2184

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติดีเยี่ยม (Best'Practice)
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รังสรรค์ โฉมยา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0616455326

ที่ ศธ.0530.5(2) /ว2183

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก
เรียน

ด้วย นางกิริติภรณ์ ศรีทะหา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนว
ทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร
อุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.สุรชา
อมรพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ
และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รังสรรค์ โฉมยา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 061645532

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางกิริติวัฒน์ ศรีทะหา
วันเกิด	วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 72/45 ซอยโพธิ์ทอง ถนนวัฒนา ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมเทศบาล 6 นครอุดรธานี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2550 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีราชินูทิศ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2555 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ (เคมี) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว